AMIGA MAGAZIN

Csak az Amigáról fehéren feketén

Hivatalosan szponzorálja:

AMIGA MAGAZIN

Szia !

Itt van az Amiga Magazin harmadik száma is. Ezentúl minden hónap végén igyekszünk postosan megjelenni, hogy lehessen rá számítani. Sajnos bármikor közbejöhet valami, ami késedelmet okozhat. Ennek az elkerülése egyetlen módon lehetséges: sok pénzzel. Az Amiga Magazin pedig nem gazdag vállalkozás...

Ha már itt tartunk, szeretnék válaszolni egy nyájas olvasó kérdésére, tudniilik, hogy miért ilyen drága ez az újság. Tulajdonképpen azt hiszem válaszolhatnék úgy is, hogy akinek az Amiga Magazin nem ér meg 148 forintot, ami ma már nagyon kevés pénz, azt valószínűleg nem is érdekli az egész gép. Másrészt viszont a szokásos válasz: alacsony példányszám, magas nyomdaköltség, postai díjak, adó. Azt hiszem nem mi próbálunk meg nagyot harapni, hanem az átlagos életszínvonal tragikus az országban. Egyébként az lenne az ideális, ha mi csak az AM-mel foglalkozhatnánk, nem kellene más munkából megéljünk, és akkor sokkal jobb lehetne az újság.

Reméljük az újság egyre jobban tetszik mindenkinek. A kinézetét megpróbáljuk javítani, ami nagyon-nagyon fontos, de nagy változtatásnak nincs realitása ebben a pillanatban.

Az újság tartalmát megpróbáljuk egy kicsit szinesíteni, több kézzelfogható, közvetlenül felhasználható információval. Szerencsére kapcsolatba kerültünk néhány emberkével, akiktől ilyen információkat kapunk is. Örvendetes tény, hogy kezdenek jönni számunkra az anyagok. Több közölhető írást kaptunk olvasóinktól, de jönnek a kérdések is. Nagyon örülünk mind a kettőnek.

Mindazonáltal szeretnénk sokkal több információt kapni: programleírásokat, amelyek még nem jelentek meg. Ez nagyon megkönnyítené a munkánkat, hiszen egy program leírásának elkészítése, de még lefordítása is hosszú időt vesz igénybe.Néhányan már küldtek leírásokat, például az F18 vadásszimulátorét, aminek angolul nekünk is megvolt, de így megmenekültünk a fordítás kínjától. Kaptunk továbba felajánlást a Public Domain könyvtárunk bövítése céljából, amit szintén nagyon köszönünk ! Nem is hinnétek mekkora hiányt szenvedünk játékprogram ismertetőkben. Sajnos közöttünk nincs egy "játékőrült" sem, így nagyon szívesen veszünk ilyen leírásokat is. Nem csak az újakat, lehet régi is, ha jó ! Ilyenkor szükségünk van a programra (ha több lemezes, elég annyi, amiből fotókat lehet késziteni), és egy rövidebb, vagy hosszabb leírásra (amennyit érdemel).

Minden levelet természetesen elolvasunk. Sajnos néha nagyon soká, illetve egyátalán nem is válaszolunk rájuk, ha az nem feltétlenül indokolt. Reméljük ennek az okát megértitek.

Sajnos URZ totális megbízhatatlansága miatt vissza kellett állnunk az AMIGA DTP-re. Ha ez újbóli minőségromlást eredményezne az újság kinézetében, kérünk benneteket, tanúsítsatok megértést, és nyújtson számunkra kárpótlást, hogy az AM-nek nem kell szégyenszemre ATARI-n készülni. Jelen pillanatban még előtte állunk a januári számban leírt DTP 7.14 MHz-ennek, az idegállapotunk aránylag normálisnak mondható.

Nagy segítséget nyújt számunkra az ANUBIS Kft., akik rendelkezésünkre bocsátottak egy hardisk-et, ami nagy mértékben megkönnyíti a munkánkat. A lézernyomtatást is náluk végezzük.

Elnézést kell kérnünk mindenkitől, aki lemezt rendelt meg tőlünk. A decemberi és januári ON DISK-eket február elején postáztuk csak ki, a februári számhoz tartozó lemezt és a Public Domain lemezeinket pedig a februári számmal együtt, időben küldjük. Reméljük a jövőben nem fog ilyen késlekedés előfordulni.

Köszönettel:

BB KING

Kavalkád: BEMUTATKOZÁS

Kosir Attila (THE MAD)

Első rossz húzás:
1971-ben születtem. Délelőtt esti gimnáziumba járok. Plus négyen kezdtem el normális programokat írni. Nyertem grafikai pályázatot, Plus 4-re írtam 4 játékprogramot, amiket el is adtam. (Digital Ball, Godzilla, Mesél az erdő, Invincible). Jelenleg Amigával foglalkozom. (Játékokat írok rá...) Főbb területeim a játék kódolása, és a grafikák elkészítése. Időnként DPAINT-ban cruncher-t kell, hogy írjak.
A második rossz húzás:
Az AM-ben tippeket fogok írni azoknak, akik játékprogramokat kívánnak fejleszteni.
Harmadik rossz húzás:
Ha valaki játékot ír, és grafikára van szüksége, szívesen segítek (az anyagi részleteket telefonon megbeszélhetjük). Pályákat, szörnyetegeket, űrhajókat, BRONX formákat, stb. rutinból rajzolok, forduljon hozzám bizalommal!
Az egyetlen jó húzás:
Az én rovatom SEKA felségterület. Több barátom azért átkozta el az AM-et, mert úgy lehúzták az egyetlen normális programot az Amigán, a SEKA-t. (Nem vagyok én macska, hogy a DEVPAC-ban játszadozzam az egérrel...)

Kovács Zsolt

1965-ben születtem Budapesten. Bölcsészkaron végeztem magyar-angol szakon, ennek ellenére mindig is foglalkoztam számítástechnikával, és gyerekkorom óta vonzott az elektronikus zene. A jó öreg C64-re számos midi-programot gyártottam, főleg házi használatra, azután átnyergeltem az Amigára. Jelenleg filmek fordításából élek (de kizárólag feliratozás és szinkron céljából, mivel viszolygok a lélektelen és amatőr alámondásoktól!!!), valamint reklámfilmekhez gyártok zenéket. Az elektronikus hangszerek igen nagy ismerőjének tartom magam, és efféle műveltségemet igyekszem majd propagálni az Amiga magazin hasábjain is. Mivel időnként kissé idealista vagyok, hiszek abban, hogy elszánt erőfeszítésekkel végül is lehet apró eredményeket elérni a hazai film- és videós világban (és országunkban sajálatos módon eléggé általánosan) tomboló látványos amatőrizmus öntelt réme ellen.

Varga Csaba,

1964 február 24. (okl. prog-mat) - (Aniware)

1985 januárban a kollégium C-64-esével kezdtem a számítástechnikát. Némi basic után rögtön assembler. Először csak néhány játékban egy-két ellenséges figurát tettem láthatatlanná, de élők maradtak. Így a jelentősen megnehezített játékok miatt hamar "népszerűséget" vívtam ki magamnak. Noha szándékos rosszindulatból soha nem csináltam semmit, utánam mégis mindig kikapcsolták a gépet 1 percre.
Amigám 1988 nyarától van, a Mariahilfer str -i egyik Herlango-ból származik. Irodalom híján fél évig csak a Workbench1.2 és ExtrasD1.2 bámulatos képességeiben gyönyörködhettem. Lassan azért sikerült néhány fontosat megszereznem. ROM-lista néhány részlete, függvényleírások, software-leírások (C, ass.), gyári kapcsolási rajz, belső felépítés, 68000 könyv és ... .
HW Elektronikával 12 éve foglalkozom. Analóg és digitális egyaránt. Noha intézményesen soha sehol nem tanultam, kizárólag otthon, azért nem panaszkodhatom. Néhány saját ötleten alapuló, saját tervezésű és a gyakorlatban is kipróbált áramköröm cikk-ként megjelent a Commodore Újságban, Magyar elektronikában és Rádiótechnikában. Szenzoros botkormány, C-64 eprom égető, speciális memóriabővítő, amellyel felülről 100% kompatibilis marad az alapgép, normál 4-külön kurzor billentyű C-64-re hardware-ből (szintén 100% kompatibilitású) és sok más, újságban nem megjelent dolog.

Beleznay Annamária

A New York-i Parsons Főiskolán szerezte diplomáját, és tizenöt éve dolgozik a reklámgrafika területén Görögországban és Magyarországon. A kalapos emberke az ő *találmánya, copyright védi.*
Ő ad nekünk tanácsokat az AM kinézetének a javításához, ami bőven ránk is fér. Reméljük a jövőben is sok tanácsot kapunk tőle, és az újság egyre szebb lesz...

Kavalkád: JÁTÉK

WARHEAD

Ez a szöveg a WARHEAD nevű játék bejelentkezésekor íródik ki. Ha nem tudsz jól angolul, akkor ezt nem érted meg, és így a játék lényegét sem érted meg, ami pedig hiba lenne...

A DOKUMENTUM

Ez a dokumentum azoknak a pilótáknak az eligazitására készült akiknek ez az első szolgálatuk.

AZ ELLENSÉG

A konfliktus legzavaróbb oldala az, hogy nem ismerjük az ellenségünket. Nem tudjuk, hogy miért támadtak meg minket és azt sem, hogy kik egyáltalán, viszont tudjuk, hogy az otthonuk a Sirius csillag egyik bolygóján van és hogy, hogy néznek ki.
Az egyes lények formailag nagyon hasonlóak a földi rovarokra, habár nagyobbak és egy kicsit nehezebbek. Amikor a maradványaikat megtalálták, svábbogaraknak nevezték el őket. Ez a név rájuk ragadt.
A többi információnk róluk főleg feltevés. Ezek összefoglalva:
Azt gondoljuk, hogy ezeknek a lényeknek és a földi rovaroknak közös ősük lehet. Az alakjuk a bolygójukon uralkodó kellemetlen feltételeknek köszönhető. Ez az alak a tecnika fejlesztő és használó képességeik kárára van. Ha ez nem így lenne, már az egész Galaktikát elárasztották volna. A lények földi mércével nézve ősinek számítanak. Okunk van feltételezni, hogy a lények jelenlegi evolúciós állapotukat akkor érték el, amikor a Födön még a dinoszauruszok voltak a legmagasabb szintű élőlények. Úgyanúgy mint a földi rovarok az egyedek meglehetősen buták és tehetetlenek. Úgy működnek mint egy nagy közösség, amit a királynő irányít. Viszont nem kémiai anyagokkal (szagokkal, ízekkel) kommunikálnak egymással mint a földi rovarok. A "svábbogarak" teste vasrészecskéket tartalmaz, amik egy szerves adó és vevő készülékként viselkednek (telepatikusak). Ez az a képességük, amelyik nem csak az egymás közötti kapcsoltatteremtést teszi lehetővé, hanem a korlátozott értelmük összekapcsolását egy csoportértelemmé. Megosztott öntudatuk van. Több tíz vagy még száz rovar is szükséges mielőtt bármilyen intelligens megnyilvánulást mutatnak. Vitatható hogy a szíriuszi-szövetség egyetlen egy hatalmas élőlény, vagy pedig egyedekből áll.

Úgy néz ki, hogy a műszaki eszközök gyártása meglehetősen új ezeknek a rovarszerű lényeknek. Úgy gondoljuk, hogy az űrhajógyártási képességeik korlátozottak. Nem tudjuk hogy mi motiválta ezeket a lényeket a űr meghódítására. Nekünk egyszerűen szembe kellet néznünk a döntésük szörnyű következményeivel. Az első szíriuszi űrhajót 1897-ben lőtték ki a Szíriusz-Ötről. Azóta átkutatták a különböző csillagrendszereket ebben a spirálkarban. Elképzelhetetlen, hogy az eltelt időben nem látogatták meg a Földet.

A KONFLIKTUS

2045-ben a lények újra meglátogatták bolygónkat. Egy óriási iszonyú fegyverekkel felszerelt űr flotta érkezett a mit sem sejtő Föld megtámadására. Több millió tonna fegyvert vetettek be. A Földet teljesen letarolták. Magában a csatában több mint 3 milliárd ember vesztette életét. A következő években a népesség több mint egyharmada halt meg a konfliktus következményei miatt. Úgy gondoljuk, hogy ennek a támadásnak a célja a Föld népeinek barbarizmusba való lealacsonyítása volt. A rovarok alábecsülték a felépülési képességeinket, különben már visszajöttek volna. Valószínűnek tartjuk, hogy egy nap visszatérnek, hogy befejezzék a munkát amit 12 évvel ezelőtt elkezdtek.

POLITIKA

Az elmúlt 12 év történelme figyelemre méltó. A nemzetek közötti megosztottság teljesen megszünt. A Fist-Of-Earth szervezet egy rendkívűl jó hatékonyságú hadi kormányt hozott létre. A teljesen lepusztult Föld helyreállításának megkezdése mellet, a Fist-Of-Earth kormány hozzáfogott egy védekező erő kialakitásához, ami a Földet óvná a további támadásoktól. A védelmi politika élén a Napbázis Földkörüli pályán való megalkotása szerepelt.

A NAPBÁZIS

Ez az Űrerőd most az Új Védelmi Kezdeményezés központja. Alapvető szerepet játszik az emberiség önmaga megvédésére végzett próbálkozásaiban. Miután a Bázis üzemelni kezdett, Napkörüli pályára állították.

Folytatás

Kavalkád: JÁTÉK PD

Egy olyan pályára amelyik a Naprendszer lehető legnagyobb védelmi lehetőségét kínálta. A bázist a Földről induló szállítóűrhajók látják el alkatrészekkel, legénységgel és utánpótlással. A bázis kereszt alakú és körbe forog, hogy gravitációt hozzon létre. A kereszt középpontja dokkolási lehetőséget nyújt a beérkező űrhajóknak. A hajókat egy lifttel lehet 'levinni' a kilövő kamrába. A kamrában levő űrhajókat ki tudjuk 'dobni' (lőni) az űrbe. A bázis másik három karja a hálókabin egységeket és a parancsnoki főhadiszállást foglalja magában. A Napbázis kétirányú mikro-rádióadások kibocsájtására képes, így néhány másodperc alatt bármelyik közelebbi űrhajóval kapcsolatot tud teremteni.
Úgy döntöttünk, hogy visszavágnunk és megvédjük magunkat. Végre van egy fegyverünk: a FOE-57 űrhajó.

AZ ŰRHAJÓ

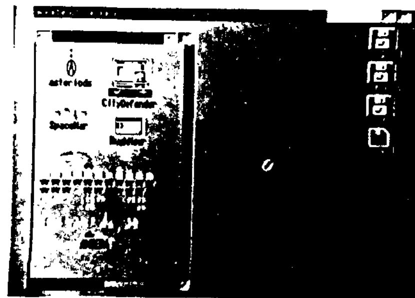
A FOE-57 az első működőképes csillagközi vadász-űrrepülőgép. A hajó képes keresztül haladni a magasabb dimenziókon. Ezt a technológiát használva az űrhajó bármilyen közelebbi naprendszerbeli pontot gyorsan el tud érni. A FOE-57 nagy tömegű fegyvereket szállíthat, amiket gyorsan és pontosan tud alkalmazni.
Ez az az űrhajó amit a szíriuszi-szövetség erői ellen fogsz használni.
A Föld népeinek biztonsága a kezedben van!

A-Szöveg-Vége

(Fordította: ALEX)

CSATLAKOZZ HOZZÁNK!

Küldj nekünk anyagot ! Várjunk új, és régi, de nem ismert programok leírását. Ilyenkor kérünk egy lemezt is, ami alapján fényképet készíthetünk ! Lehet játék, és felhasználói program is. Néhány már érkezett, amit nagyon köszönünk !

Sokan a hasukat fogják a röhögéstől, ha PUBLIC DOMAIN játékokról esik szó. Ezek általában nem a csodálatosan megrajzolt grafikájukról, vagy káprázatos hanghatásokról híresek. Gyakran BASIC-ben írják őket, ami már önmagában kacagásra bírja a "nagyfejű" programozókat. Én azonban, még ha meg is köveznek érte: ezeket a játékokat élvezem a legjobban. Valahogy - talán mert nem is várok tőlük sokat - sokkal jobban tudok szórakozni velük. Egy példa: a jó öreg HT1080Z iskolaszámízógépen van egy Galaxy nevű játék. Egyike azon kevés HT játékoknak, amit Assembly-ben kódoltak. Aki nem ismerné a HT-t annak úgy tudnám röviden jellemezni, hogy belső hangszórójából csippantásszerű hangokat képes maximum kihozni, és a grafikája fekete-fehér ! Egy pixel Kb. akkora, mint egy betű, amit most olvasol. Ezek után gondolom el tudod képzelni milyen volt ez a játék kinézete. A Gimnáziumban mégis olyan botrányok fordultak elő, hogy a gondosan kulcsra zárt technika teremeben elbújtak az elvetemült diákok, és miután az utolsó takarító is elment, egészen másnap reggelig játszottak.
A Public Domain játékok általában egy nagyon jól játszható, egyszerű ötleten alapulnak. Ilyen például a TRON, amit a decemberi számunkban közöltünk. (A programlistát az Amiga Basic-be kell begépelni, és RUN-nal futtatni. Elindítható változatban rajta van a decemberi ON DISK lemezünkön) Ezt a programot egyébként már majdnem minden programozó megírta, akivel találkoztam. Szívesen vennénk ha küldenétek még néhány verziót ! (küldhettek más saját készítésű játékot is)
A játék végtelenül egyszerű: a két játékosnak egy-egy vonalat kell irányítania. Aki beleütközik a másikba, vagy a képernyő szélébe az vesztett. Természetesen az ötletet a végtelenségig lehet variálni (gyorsítás, a képernyőnél nagyobb pálya, átugrási lehetőség, lövöldözés, stb.)
A jövőben szeretnénk minél több ilyen PD programot bemutatni nektek, higgyétek el, ha az előítéleteiteket legyőzitek hatalmas szórakozás ! Jelenleg rendelkezésünkre áll néhány játék, de előbb-utóbb kifogyunk. Küldjetek !

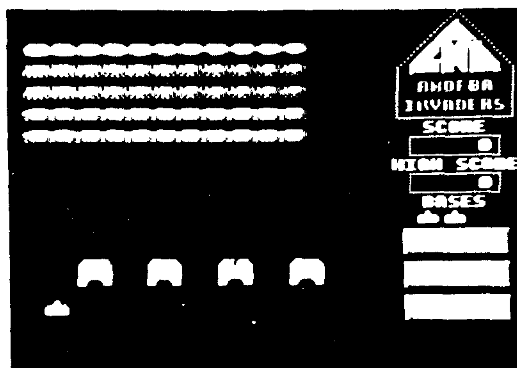
Kavalkád: JÁTÉK PD

Ezt a hírdetést ingyen emeltük ki, mint közérdekű információt. Biztosak vagyunk benne, hogy lesz erre a feladatra vállalkozó. Mi a DBase Amiga verzióját ajánljuk, ami elérhető Magyarországon. Elérhető továbbá a Superbase (ha valaki tudja használni, kérjük küldjön róla leírást !). Raktárkészletre kitűnően használható a Softwood File nevű program (GO AMIGO). Az igazi persze, ha valaki megírja a konkrét célt megvalósító programot...)

JÖN !

A következő programok 1990 februárjában jelentették be hivatalosan USA-beli terjesztésre. Azért közölük, hogy tudd, mi a "HOT STUFF"...:" (ezek közül néhán Európában már kapható)

ACCOLADE: Elvira - Mistress of the Dark - Stratego - Search for the king -Altered Destiny -Jack Nicklaus Unlimited Golf
DATA EAST: ABC's monday, Night football, The Dream Team, Full metal planet
DISNEY - dick tracy
ELECTRONIC ARTS: magic fly - Chuck Yeager's advanced flight trainer 2.0 - Block Racer - AD&D Pool of radience (SSI) - TV SPORTS FOOTBALL II (Cinemaware) - Dragon Lord - Arcade Fever - Nightbreed (ocean) - 'N pile (UBISOFT)
ELECTRONIC ZOO - Berlin 1948, Treasure Trap
LIVE STUDIOS - Thunder Strike
KARMASOFT - Power Pinball
MASTERTRONIC - Super Off Road - Clue - Overlord
PSYGNOSIS - Matrix Marauders - Anarchy - Lemmings - Obitus - Aquaventura - The Keep - Fire Stone - Turbo Buggiers - Carthage - Planet Busters - Barbarian II - Gore -Awesome - Puggsy - Nitro
THREE-SIXTY - Harpoon - Mega Fortress - The Blue Max

Galaxy

A Galaxy az a játék, amiről a HT-s kaland esetében írtam az előző oldalon. A játékautomatákon mindenki által jól ismert Amigás változata. Természetesen ennél a programnál elképzelhető szebb kivitelezés, de ilyesmit Public Domain programnál nem illendő nézni (ajándék lónak ne nézd a fogát !) Ha ki akarod próbálni, rajta van az ON DISK lemezünkön !

AM TOP 10 - játék

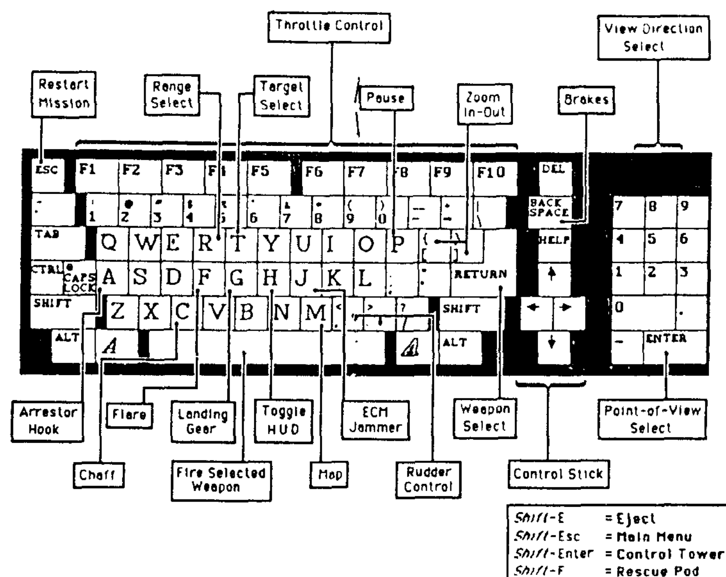
1 Cadaver
2 Powermonger
3 Chaos strikes back
4 Awesome
5 Future Wars
6 Lemmings
7 Pirates !
8 Wings
9 Supremacy
10 Team Yankee

AM TOP 10 - felhasználói

1 Deluxe Paint3.25
2 Diskmaster V1.3
3 Real 3D
4 Startrekker
5 Sculpt 4D
6 Deluxe Video III
7 Pagestream
8 Red Sector Demomaker
9 Superbase Professional
10 CygnusEd professional

Kavalkád: Játék

F/A 18

Kéri László:
Hogy senki ne mondhassa, hogy semmit sem tettem az AM-mért, íme az F18 Interceptor leírása:

AM:
Köszönjük !

F/A-18 INTERCEPTOR

Se szeri se száma az USA gépeinek szimulációs feldolgozásainak. Az egyik közölük az F/A-18 Interceptor, amelyben, mint nevéből is kiderül, egy F18-as vadászgépet kell irányítanunk San Francisco környékén. A játékban csak légi célpontokkal találkozunk.
(Az F18 Interceptor az egyik legjobb szimulációs program az Amigán, ami a repülés valóságszerűségét illeti - AM)

A kezdet

Ha karriert akarunk játszani, a címképernyő után rakjunk be egy formatált disket és nyomjuk le a RETURN-t. Ha volt valamilyen állás a disken, akkor a program azt betölti. Ellenkező esetben meg kell adni a nevünket és ezzel új karriert kezdünk.

A főmenü

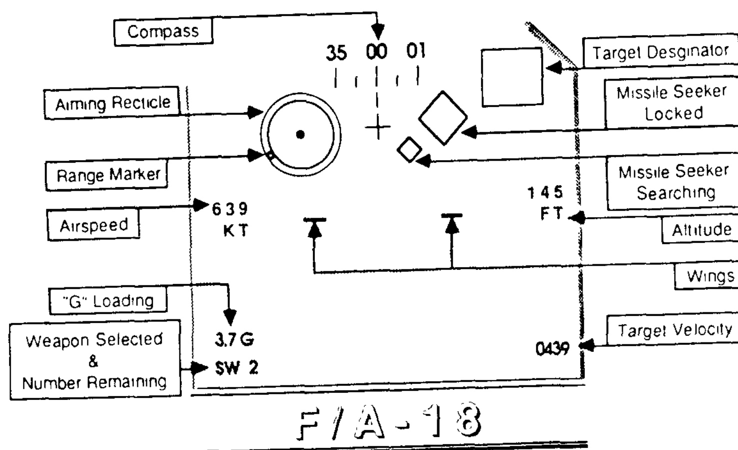
A menüpontokat az 1-8 számbillentyűkkel választhatjuk ki.

1 - DEMO: demo
2 - FREE FLIGHT: szabad repülés, nincsenek ellenfelek. Először a kezdő repülőterert kell megadni (1-4, 4 a repülégépanyahajó), majd a gépünk típusát (1 F18, 2 F16). Ezután arra repülhetünk amerre akarunk (pl. a Golden Gate híd alá).
3 - TRAINING DEMO OF MANEUVERS: a program bemutatja a légi manővereket
4 - TRAINING PRACTICE OF MANEUVERS: harci manőverek gyakorlása. Itt először fel kell szállnunk úgy, hogy a motorteljesítmény 80% legyen majd utánoznunk kell az előttünk haladó oktatógép manővereit. Ha elvégeztünk egy manővert, a tűzgomb megnyomásával kezdhetünk egy következőbe. Az aktuális manőver neve az üzenetsorban található.
Kilépés ebből a módból: SHIFT+ESC
Újrapozicionálás az oktatógép után: RETURN
mégegyszer RETURN: új manőver
Oktatógép kondenzcsíkot húz: S
5 - QUALIFACATION: minősítés. Hogy bevetésekre repülhessünk bizonyítanunk kel l rátermettségünket ezzel a menüponttal. A feladat egyszerű: fel kell szállni az ENTERPRISE repülőgép hordozóról, majd le kell szállni rá.
6 - SELECTABLE MISSIONS: belekezdés a választható bevetések valamelyikébe a megfelelő funkcióvillentyű megnyomásával.

Visual confirmation - idegen repülőgép azonosítása. Meg kell keresnes az ellenséges gépet, azonosítani, majd visszarepülni a bázisra. Ha nem lőnek rád, ne nyiss tüzet.Itt még választhatunk F16 és F18 között.

Emergency defence operation -Ellenséges gépek támadták meg az elnök gépét, ezért kényszerleszállást kell végrehajtania.A feladat az ellenséges gépek megsemmisítése. Egy üzenet tájékoztat, ha az elnöki gép egy darabban landolt, ilyenkor a feladatod "csak" annyi, hogy

Kavalkád: JÁTÉK F/A 18

épségben visszakerülj a bázisra.

Intercept stolen aircraft - Két F-16-os Falcon átpártolt az ellenség oldalára, és éppen a Szovjetunió felé tartanak. Két MIG is kíséri őket.Meg kell őket találnod, és visszatérésre kényszeríteni őket. Először "békés" módon, de ha nem akarnak visszatérni szépszóval... A F16-osok nem szoktak visszatérni még a két MIG kilövése után sem.

Search and rescue operation - egy pilótatársadat lelőlette az ellenség, és katapultált. A radar és a "pilóta szemed" segítségével keresd meg szegényt. A térképen egyébként jelölve van a katapultálás helye, nem nehéz megtalálni, de hogy, hogy kell a csomagot ledobni, azt teljes homály fedi ! (ha valaki a szerkesztőségből tudja, írja le legyen szíves)
- SHIFT-F !

Ha egy bevetést sikeresen végrehajtottunk akkor megjelenik egy üzenet amiben gratulálnak ,és megadják, hogy hol kell leszállnunk.

7 - NEXT ACTIVE ADVANCED MISSION: a követwtkező küldetés indítása.
8 - YOUR CURRENT FLIGHT LOG STATISTICS: az eddigi eredményeink kijelzése. Ezek jelentése a következő:
Total missions started: az eddig megkezdett küldetések száma
Missions succesfully completed: a sikeresen végrehajtott küldetések száma
M61 cannon rounds: az eddig kilőtt gépágyú töltények száma (FIRED) és a találatok száma (HITS)
AIM-120 AMRAAMS: összeses kilőtt AMRAAM rakéták száma, és a találatok száma
AIM-9L sidewinders: összesen kilőtt sidewinderek száma, és a találatok száma
Accum.flight time: az összesen repült idő
crashes: a lezuhanások száma
Hits from missiles: minket eltalált rakéták száma.
AZ ESC-el a főmenüben térhetünk vissza.
1-gyel a lemezre menthetjük az állást.
SHIFT+2-vel törölhetjük az eredményeket. Ha törölt állást mentünk a lemezre, újra megadhatjuk a nevünket.
Megjegyzendő, hogy a program biztonsági kódokat kérdez a repülések megkezdése előtt. A programhoz mellékelnek egy karton korongot, amin forgatható tárcsák vannak. Ez a "flight-computer". Ha a program biztonsági kódot kérdez, ezzel a tárcsával kell megkeresned a választ. (Persze ha valakinek feltört programja lenne, annak ezzel nem kell fáradnia).

A Fegyverzet:
Minden bevetésre ugyanazzal a fegyverzettel indulunk:
M61 Cannon: 20 mm-es gépágyú. Használata gyakorlatot igényel.
AMRAAM rakéta: közepes hatótávolságú radarirányítású rakéta.
SIDEWINDER: rövid hatótávolságú infravörös önirányítású rakéta. Ebből csak kettő áll a rendelkezésünkre

A műszerfal:

- compass - iránytű
- aiming recticle - célzó
- range marker - távolság mérő
- altitude - magasság lábban
- "G" loading - nehézkedés. Ha ez az érték nagy, egy időre elsötétedik a képernyő (elájulunk).
- weapon selected & nr. remaining - az aktuális fegyver neve, és a rendelkezésünkre álló mennyiség
- target designator - célpont jelző
- missile seeker - célpont kereső célon
- missile seeker searching - célpont kereső keres
- altitude - magasság lábban
- wings - a szárnyak
- target velocity - a célpont sebessége

- brake indicator - fékvisszajelző
- ejection warning - katapultálási riadó
- gear - futómű, és fékezőhorog visszajelző
- ordinance display - fegyverzet mutató
- fuel indicator - üzemanyag mutató
- radar display- radar
- message window - üzenet ablak
- compass - iránytű

Kavalkád: JÁTÉK F/A 18

W - nyugat
E - kelet
N - észak
S - dél
- artificial horizon - műhorizont
- status display - állapot kijelző
- enemy near warning light - ellenséges gép a közelben lámpa
- friendly near warning light - baráti gép a közelben lámpa
- stall warning light - hajtóműhiba visszajelző
- IR missile warning light - IR rakéta jelző
- RH missile warning light - RH rakéta jelző
- map position - a térkép helyzete

A billentyűzet

- restart missionaz ablakon lévő kijelző BE/KIújrakezdése
- arrestor hook -fékező horog fel/le
- chaff - rakéták elleni kütyü
- flare - rakéták elleni kütyü
- range select - radar hatótávolság beállítása
- landing gear - futómű fel/le
- target select - célpont kiválasztás
- landing gear - futómű fel/le
- fire selected weapon - a kiválasztott fegyver kilövése
- toggle H.U.D - az sisakban lévő kijelző be/ki
- map - térkép
- throttle controll - üzemanyag
- pause - szünet
- ECM jammer - ellensegés radar butítása
- rudder controll - csűrés
- weapon select - fegyverkiválasztás
- zoom in-out - ki-be közelítés a térképen
- control stick - botkormány
- brakes - fékek
- view direction select - kilátás iránya
- point of view - nézőpont (belső-külső)
- SHIFT-E - katapultálás
- SHIFT-ESC - főmenü
- SHIFT-ENTER - irányítótorony
- SHIFT-F -segélyszállítmány kidobása

Néhány instrukció:

A felszálláshoz adjunk 100%-os motorteljesítményt, és amikor a sebesség elért e a 160 kts-t, felhúzhatjuk a gépet. Minél előbb húzzuk be a futóművet, mert sebességcsökkenést okoz. Felszállás után forduljunk az ellenséges gépek felé. Ha a radaron nem látszanak, a térképen is megkereshetjük őket. Ha már látszanak a radaron a "T" vel válasszunk célpontot. Az aktuális célpont adatai az üzenet ablakban látszanak (ALT magassága, HDG iránya, és SPD sebessége). Amikor elöször közelítjük meg az ellenfelet AMRAAM rakétát használjunk, sidewindert ha közel van ,mivel ezzel biztosabb a találat (kár, hogy csak kettő van belőle). Ha AMRAAN rakétát használunk próbáljuk meg befogásban tartani az ellenséget, így biztosabb a találat.
A leszálláshoz közelítsük meg a kívánt repteret, úgy, hogy a motorteljesítmény kb. 50% legyen, és a magasság sem legyen 200 láb felett. Próbáljunk meg úgy manőverezni, hogy a kifutó pont szemben legyen velünk. Miután leraktuk a gépet egyből kapcsoljuk be a féket, hogy legyen helyünk az esetleges felszálláshoz. Ha az anyahajóra akarunk rászállni, akkor délről (nulla fok felől) kell megközelíteni a kifutót. Itt a futómű mellett, még a fékezőhorognak is kint kell lennie. A gépet még lehetőleg a fékezőhuzal előtt rakjuk le, hogy a horog biztosan megakadjon. Ilyenkor nem kell a féket bekapcsolni, a horog megfogja a gépet. Hogy újra elindulhassunk, húzzuk be a horgot.

Kéri László
Budapest
Amfiteátrum u. 26
1031

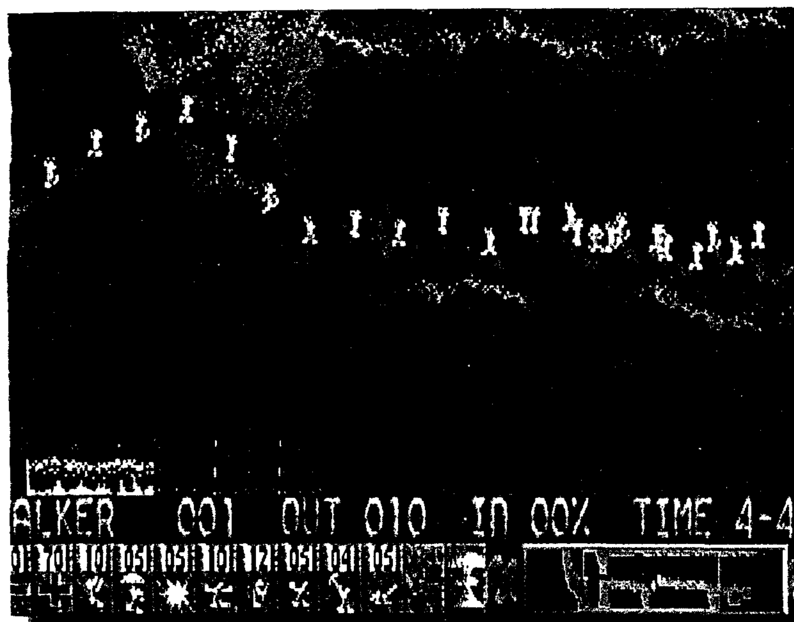
20.000 DM a legjobbnak !!!

A német Markt & Technik Verlag nem akármilyen pályázatot hírdetett meg ! Bármilyen játékprogram beküldhető. Mellékelni kell a forráslistát és a dokumentációt lemezen és kinyomtatva. A program nem lehet üzleti forgalomban lévő. 1 díj 20.000 DM, 2. 6000 DM, 3. 2000 DM. A pályázat beadási határideje 1991 Április 15. A programmal küldeni egy kupont is, ami megtalálható a német Amiga Magazin januári számában. Ha van egy programod, amivel pályázni lehetne, amiben csak tudunk segítünk. Egy kuponunk van, azt a rendelkezésedre bocsájtjuk, ha nen tudsz szerezni. Sok szerencsét kívánunk. Ha valaki megnyerné a "money"-t meghívhat bennünket egy STORMBRINGER-re (turbókártya)...

Kavalkád: JÁTÉK

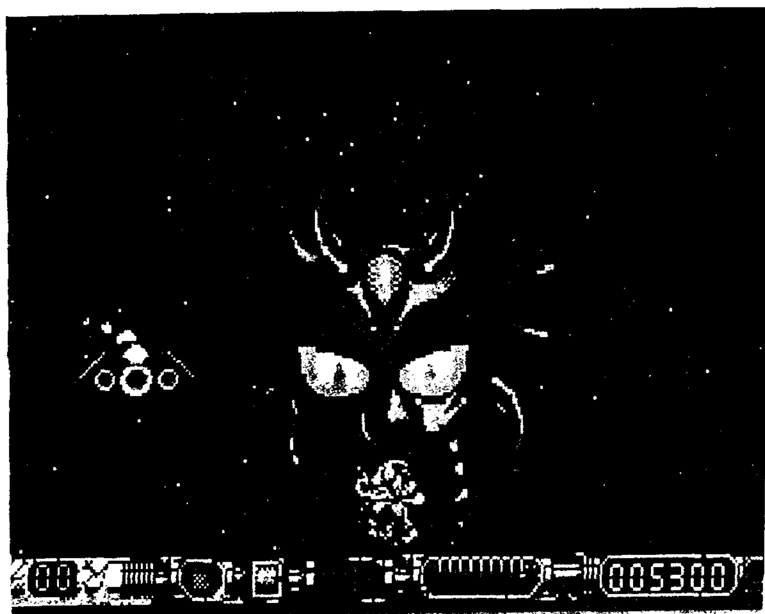
A PSYGNOSIS ontja a jobbnál jobb programokat. Sokak véleménye szerint a játékprogramipar kétségtelenül legkimagaslóbb cége. Az angliai szürke városban, egy liverpool-i volt raktárépületben dolgozik 18 Amiga 300, és sok tucat 2000-esen a világ talán legjobb játékprogramgyártó team-je.

Lemmings

Egy fantasztikusan eredeti akciójáték ötlet. Nagyban különbözik a Psygnosis eddigi játékaitól, nemsoká piacra kerül.
A lemmingeket (hogy azok mik, azt nem sikerült kiderítenünk...) meg kell mentenünk az öngyilkosságtól. A lemmingeknek alig valamivel alacsonyabb az öngyilkolsági rátájuk a magyaroknál. Mindúntalan leugranak a sziklákról, de ha erre nincs lehetőségük, akkor is roppant találékonyak és valamit mindíg kitalálnak. A játékos feladata, hogy bizonyos ikonokra klikkelgetve megmentse a lemmingeket az öngyilkosságtól.
Roppant szórakoztató játék, és tele van humorral. A grafika nem rossz, és a hanghatások pedig tökéletesek (elsősorban a lemming szétcsattanásának a hangja nagyon élethű, ha leesik a szikláról).

Awesome

Ha néhány hónappal előbb elkészül, valószinűleg ez a játék lett volna az év játékprogramja. Sebaj, így is a PSYGNOSIS nyert. Ugyanaz a team fejlesztette, mint a Ballistix-et, és a BEAST I, II-t. A játék során több szinten kell keresztülmenni. A különleges az az, hogy a nézőpont megváltozik mindegyiknél. Az első kettő szint egy egyszerű több irányba scrollozós pálya, ahol sokmindent szét kell durrantani... A harmadik egy nagyon hatásos rész. Az űrhajód megdől, és begyorsul a hipertérbe. Le kell győzd a sárkányt, aki a bolygót védi, ahova le kell szállnod. A következő egy fentről nézett látkép, ahol a földalatti részbe kell lejuss, hogy elvégezd a feladatod...
Az Awesome egy hatalmas játék, amit nagyon élvezetetessé tettek, hiszen az első két szint viszonylag egyszerű, nem ér folyton kudarc. Az animáció, a grafika, és a zene pedig Psygnosis szintű...

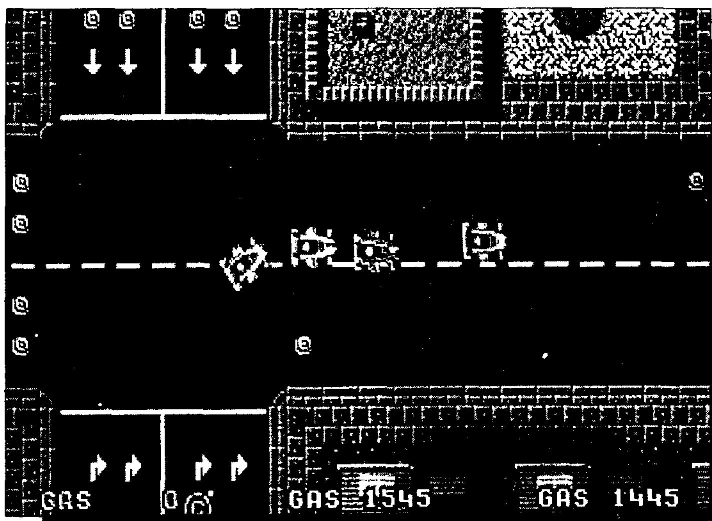
SPELLBOUND

Ez a játék tulajdonképpen konvencionálisnak tekinthető, hiszen liftekkel, különböző szinteken kell mozogj, ami elég hagyományos. Két játékos játszhatja, és a 8 pályán való túljutáshoz, a teljes győzelemhez jó együttműködésre van szükség. A grafika szép, a zene szuper.

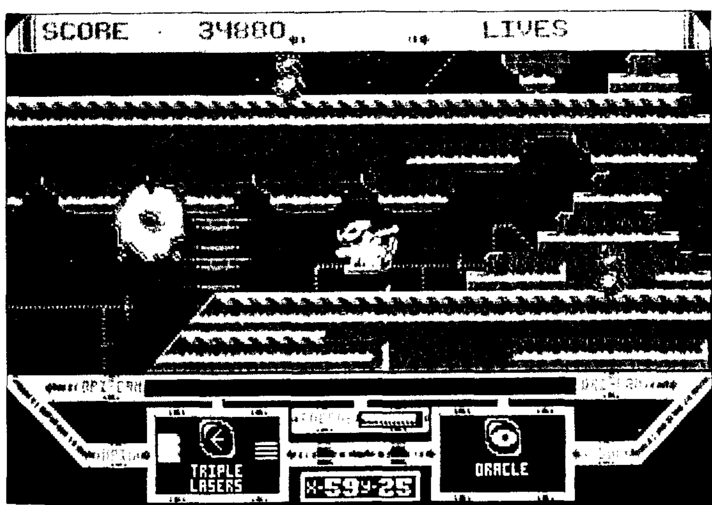
NITRO

A TURBO-hoz hasonlító programban felülről láthatunk egy gyilkos autóversenyt. A feladat életben maradni, amíg a verseny véget nem ér, és ha te futsz be elsőként az még jobb. Ez persze nem olyan egyszerű, mert az ellenfelek általában nem túl rendes emberek (nem is beszélve a computerről). A továbbjutáshoz minden módszert használhatsz, és az autók különböző módszerekkel "fejleszthetők"... Talán a legjobb, hogy extra pontokat kapsz, ha elütsz egy gyalogost. Állítólag egy ilyen matricát mellékelnek minden programhoz: "Túl sok gyalogos - túl kevés idő..."
Talán nem a cég legnagyobb erőfeszítései közé sorolható ez a program, de mindenesetre nem szórakoztató, egynek nem rossz !

THE KILLING GAME SHOW

Egyfajta változata a Running Man témának. A program jól demonstrálja, hogy a gyártó az ilyesfajta akciós játékok nagymestere. Talán a legkönnyebben játszható Psygnosis program, de azért nem túl könnyű. Az apokaliptikus játékban a feladatod, hogy élve kimenekülj. SZUPER grafika, és természetesen gyilkos sztereo zene. A programba építettek egy ismétlés opciót is, amivel visszanézheted az utolsó szinten elkövetett hibáidat.

Kavalkád: JÁTÉK

IMPORT

Azt mondják, nem is érdemes azzal foglalkozni, hogy mi újság a nagyvilágban, ha a dolog itthon elérhetetlen. Lássuk mi jelent újat az itthoni swappereknek (akiknek egyébként minden hamarabb van meg, mint mi azt a nyugati újságokban olvassuk...).

Night Breed

Egy horrorfilm számítógépes változata. Mint ahogy az ilyen programoknál lenni szokott, nem valami jó, de eladható, mert a filmnek sikere van. Autónkat a térképen kell irányítanunk, ahol a leggyakoribb esemény, hogy úttorlaszokba ütközünk, fél percenként kifogy a benzinünk, stb. A legnagyobb kaland amiben aránylag hamar részed lehet, ha a térkép a kezdeti képernyőn lévő jobb felső részén található temetőbe becsattogsz. Itt egy vámpír úr kiszívja a véredet, ha nem futsz el. Elfutni a joystick teljes tönkretételével lehet, de nekünk nem sikerült... Biztos nem nagyon rossz játék, de ha nem láttad a filmet, akkor nem tudod például, hogy minek az a sok úttorlasz !

MURDERS IN SPACE

Egy űrbázison játszódik, szintén horrortörténet. A súlytalanság állapotában kell röpködnöd a bázison, és párbeszédeket folytatni a figurákkal, akikkel találkozol. Ezekhez sok nyelv közül választhatsz a program elején, ha szerencséd van (vagy éppen nincs...) akkor valamelyiket beszéled. A grafika nem valami szép, a zene semmi, de egy HOT NEW játék !

STRIKE ACES

A Fighter Bomber nevű vadásszimulátor - akciójáték továbbfejlesztett változata. Tartalmaz egy trainer módot, és a küldetések választhatók lettek, de nem ad pontot. OK.

Kavalkád: Info A5000 !!!

Az angol újságokban megjelent egy cég (SSL), amely az Amiga 5000-et hírdeti. Mivel a hirdetésből csak az derült ki, hogy az A5000 gyorsabb, mint a 3000-es, és csak 400 GBP az ára, gyorsan kaptuk a telefont, amit egy nőszemély vett fel, aki azt sem tudta, hogy az Amigát eszik, vagy isszák. Természetesen küldtek nekünk egy információs csomagot, ami kellemes meglepetést okozott számunkra. A csomag alapján az SSL az első cég, aki az Amigák professzionális felhasználását lehetővé tevő bővítések gyártására, és profi marketingjére specializálódott. Mi nem írunk véleményt a három A5000-es modellről, hanem lefordítjuk a küldeményt, és közöljük, hiszen szerintünk sokakat érdekelhet.

Az A5000 információs csomag

Egy megvalósult amigás álom

Hosszú évekig kevesek privilégiuma volt a 32 bites számítástechnika. Most Te is csatlakozhatsz, és felfedezheted, hogy mi az amiért mások 2873 angol fontot fizetnek, (ti. A3000), az 500-asod, vagy 2000-esed álomgéppé alakításával, de olyan áron, amit Te is kibírsz !

Ár\teljesítmény áttörés

Elsőként az Amiga történelemben a Solid State Leisure áttörte az ár\teljesítmény gátat (ti. a 32 bites gépek hihetetlenül magas árát) egy teljes 32 bites belső bővítéssel (a processzor, a matematikai koprocesszor, a RAM, még az operációs rendszer is 32 bit-re vannak konfigurálva), amely még a 3000-est megveri teljesítményben.

Mire jó az A5000 ?

Ha egy komoly grafikai program felhasználó vagy:

Ha ray-tracing képet készítesz, ami 4 órát venne igénybe egy standard Amigán, 45 perc alatt kész lesz a 16.67 MHz-es A5000-rel matematikai koprocesszor nélkűl, és a matematikai koprocesszorral (68881-16) 14 percet fog igénybe venni. Ez annyit jelent, hogy azt az animációt, amit eddig két hétig készítettél, most elkészítheted egy nap alatt.

Ha DTP felhasználó vagy:

Nem kell emlékeztessünk, milyen borzasztó lassúak a DTP programok egy standard Amigán (csak egy sor visszatörlése is nevetséges), de mindennek vége az új A5000-rel, hiszen 4MB superfast memóriát érhetsz el (a normális 9MB-os határon kivűl) a hihetetlen 65 angol font per megabyte-os áron, és egy 5-600%-os sebességnövekedést a standard Amigához képest. Ez valóságos álommá változtatja az Amiga DTP-t.

Ha Video Animátor vagy:

Nemcsak direkt módon gyorsul a munkád az A5000 használatával ,hanem mert kb. 4 mp. animációt közvetlenül a superfast memóriából tudsz elérni. A Sculpt Animate 4D használata az A5000-rel biztosan mosolyt csal az arcodra...

Ha komoly szoftverfejlesztő vagy:

Szoftverfejlesztők számára az A5000 egy feltétlenül szükséges bővítés. A fordítási időt 5-600%-al gyorsítja fel, ami örömme teszi a multi-tasking-ot. Így nem a Hard disk vár a C fordítódra, hanem fordítva ! Ha pedig RAD-ot (Recoverable RAM disk) használsz, egy teljes fejlesztői környezetet tarthatsz a 32 bites superfast RAM-ban. így ha a programod

Kavalkád: Info A5000 !!!

elGURUl, nem sokáig várnod, míg az Amigád felbootol, csak resetelsz és kész, máris dolgozhatsz tovább.

Ha tudományos munkát végzel:

Akkor tudod csak igazán teljesen kihasználni az A5000-et. A tudományos felhasználások területén minden programnyelvben használnak lebegőpontos könyvtárakat, amelyeket ha mellékelnek a hardver automatikusan használja a 68881\82IEEE 80-bites lebegőpontos matematikai koprocesszort, sőt egyes nyelveket, mint például az Absoft A\C Fortran\020-t direkt a 68020\68881-es kombinációjára tervezték.

Gondolj arra, hogy az A5000 teljesítménye megegyezik a SUN 3\100 munkaállomás teljesítményével. Az A5000 ugyanazt a CPU + FPU-t használja, mint a SUN, ugyanazokon a sebességeken (16-25 MHz), ugyanazt a 32 bites technológiát használja, beleérteve a 32 bites nulla várakozási status-ú (zero wait states) RAM IC-ket.

Az A5000 vígan elfurikázik 2-3 MIPS-es sebességgel, és használ programokat, amelyeket a 68020\68881-es kombinációra optimalizáltak. Ez a sebesség 8 MIPS-ig növelhető "on chip cache" használatával. A 68882-50-es koprocesszor használatával elérheted a hihetetlen 1 MFLOPS sebességet, amivel egy standard Amiga 3 hónapos munkáját egyetlen nap alatt végezheted el.

Ingyenes SSL technikai\szoftver támogatás

Ha megvetted az A5000-det a cégünk INGYENES vásárlás utáni támogatásban részesít. Ez azt jelenti, hogy információt küldünk új termékek megjelenéséről, amelyek optimalizáltak az A5000 működéséhez, együtt egy 3.5"-es lemezzel.Az árban benne van a 12 hónapos garancia. Ez azt jelenti, hogy bármilyen rendellenességet észlelsz az A5000-rel, mi küldünk neked egy újat.

Legközelebb Londonban találkozhatunk a júniusi Ami-EXPO SHOW-n. Itt bemutatjuk a nagyteljesítményű grafikai munkaállomásainkat, a GRAFIX MACHINE-t, és az A3000-UX-et.

Az árlista (angol fontban):

A5000 @ 16.67 MHz		**A5000** @ 20.00 MHz		**A5000** @ 25.17 MHz	
+ 1Mb RAM	399.00	+ 1Mb RAM	499.00	+ 1Mb RAM	599.00
+ 2Mb RAM	468.00	+ 2Mb RAM	568.00	+ 2Mb RAM	668.00
+ 3Mb RAM	534.00	+ 3Mb RAM	634.00	+ 3Mb RAM	734.00
+ 4Mb RAM	594.00	+ 4Mb RAM	694.00	+ 4Mb RAM	794.00
WITH 68881 @ 16.67 MHz		**WITH** 68881 @ 16.67 MHz		**WITH** 68881 @ 16.67 MHz	
+ 1Mb RAM	488.00	+ 1Mb RAM	588.00	+ 1Mb RAM	688.00
+ 2Mb RAM	557.00	+ 2Mb RAM	657.00	+ 2Mb RAM	757.00
+ 3Mb RAM	623.00	+ 3Mb RAM	723.00	+ 3Mb RAM	823.00
+ 4Mb RAM	683.00	+ 4Mb RAM	783.00	+ 4Mb RAM	883.00
WITH 68881 @ 20.00 MHz		**WITH** 68881 @ 20.00 MHz		**WITH** 68881 @ 20.00 MHz	
+ 1Mb RAM	509.00	+ 1Mb RAM	609.00	+ 1Mb RAM	709.00
+ 2Mb RAM	578.00	+ 2Mb RAM	678.00	+ 2Mb RAM	778 00
+ 3Mb RAM	644.00	+ 3Mb RAM	744.00	+ 3Mb RAM	844.00
+ 4Mb RAM	704.00	+ 4Mb RAM	804 00	+ 4Mb RAM	904.00
WITH 68881 @ 25.17 MHz		**WITH** 68881 @ 25.17 MHz		**WITH** 68881 @ 25.17 MHz	
+ 1Mb RAM	538.00	+ 1Mb RAM	638.00	+ 1Mb RAM	738.00
+ 2Mb RAM	607.00	+ 2Mb RAM	707.00	+ 2Mb RAM	807 00
+ 3Mb RAM	673.00	+ 3Mb RAM	773.00	+ 3Mb RAM	873.00
+ 4Mb RAM	733.00	+ 4Mb RAM	833 00	+ 4Mb RAM	933.00
WITH 68882 @ 25.17 MHz		**WITH** 68882 @ 25.17 MHz		**WITH** 68882 @ 25 17 MHz	
+ 1Mb RAM	604.00	+ 1Mb RAM	704.00	+ 1Mb RAM	804 00
+ 2Mb RAM	673.00	+ 2Mb RAM	773.00	+ 2Mb RAM	873.00
+ 3Mb RAM	739.00	+ 3Mb RAM	839 00	+ 3Mb RAM	939.00
+ 4Mb RAM	799.00	+ 4Mb RAM	899.00	+ 4Mb RAM	999 00
WITH 68882 @ 33.00 MHz		**WITH** 68882 @ 33.00 MHz		**WITH** 68882 @ 33 00 MHz	
+ 1Mb RAM	644.00	+ 1Mb RAM	744.00	+ 1Mb RAM	844.00
+ 2Mb RAM	713.00	+ 2Mb RAM	813.00	+ 2Mb RAM	913.00
+ 3Mb RAM	779.00	+ 3Mb RAM	879.00	+ 3Mb RAM	979.00
+ 4Mb RAM	839.00	+ 4Mb RAM	939.00	+ 4Mb RAM	1039.00

Kavalkád: On Line Csomagrádió

Az első AM-ben olvashattak az érdeklődők a telefonos BBS-ek rejtelmeiről. Gondolom sokunk fantáziáját megmozgatta a cikk. A mostani írással mégnagyobb mozgásra szeretném bírni a nyájas olvasó szürkeállományát. Egy olyan digitális - világméretű - adatátviteli hálózat lesz a téma, melyet rádióamatőrök hoztak létre hobby célból. Alapvetően nem kell sok egy ilyen rendszer kiépítéséhez. Hozzávetőlegesen: tízezer célszámítógép, pár ezer PC (kb. 100 gigabyte háttértárral), néhány műhold, na és persze jópár adóvevő. Ha ezek mind együtt vannak, már csak a lelkesedés és kitartás kérdése az egész. Úgy látszik a rádióamatőröknek mindez összejött.

Már régen vége annak az időnek, amikor a rádióamatőr a csöves rádiója mellett ülve üttögette a morse billentyűt és figyelte a sercegő rádiót. Mára rendkívül sok ága alakult ki a rádióamatörködésnek. Csak néhányat ízelítőül: nagytávolságú beszéd összeköttetés (a Föld bármely pontjával) állóképek átvitele (SSTV - Slow Scan Television - a szerk.), újabban mozgóképek átvitele amatőr berendezésekkel, rádióiránymérés ('rókavadászat'), a Holdra irányított rádióhullámokkal és az onnan visszaverődő jelekkel történő összeköttetés (Föld-Hold-Föld kísérlet), ugyanez a játék átvonuló meteorrajokra irányított rádióhullámokkal, hegytetőkön elhelyezett átjátszó (relé) állomások segítségével nagyobb távolságok áthidalása, műholdak fellövése, és azon reléállomások, mérőberendezések, kamera elhelyezése. És pár éve, számítógépek rádión keresztül történő összekötése, azaz a CSOMAGRÁDIÓ.

1983-ban kezdődött az egész. Már előtte is létezett az úgynevezett RTTY (Radio Tele TYpe), ami a telexezésnek felel meg, csak rádiók közbeiktatásával. 'Beszélgetésekre' megfelel, de az időnként előforduló vételi zavarok miatt adatvesztés léphet fel. A cél a hibamentes átvitel volt. Nem kellett feltalálni a spanyol viaszt. A gyakorlatban már működtek vezetéken összekötött számítógépes hálózatok. Az X25 elnevezésű protokolt választották. Egy kis fejtörés után létrejött az AX25-re keresztelt protokol, amely véletlen hozzáférésű csatornán, csomagkapcsolt adatávitelt valósít meg.

A játékszabályok a következőek:

- Egyszerre csak egy állomás adhat, az összes többi folyamatosan vételen van.
- Nincs kitüntetett állomás (server), mindenki azonos prioritású
- Az információt részekre bontva kell továbbítani
- Minden rész (csomag) ellenőrzőösszeggel van ellátva, így az adatávitel közben keletkező hiba kiszürhető. Ha sérülés lép fel, nem kell teljes hosszban ismételni, hanem elegendő a hibás csomagot újraadni.

Az igazán izgalmas a dologban az a lehetöség, amit a számítógépek alkalmazása jelent. Ez teszi lehetővé, hogy valódi hálózatot lehessen létrehozni. Elegendő néhány kiemelkedő helyre telepiteni egy-egy adóvevőt és hozzákapcsolni egy célszámítógépet, ami az X25 protokolt ismeri. Máris létrejött a csomagkapcsolt rendszer.

A hálózatnak két fő eleme van. Az első a digitális átjátszó, ami az előbb említett célszámítógépből áll és általában hegytetőkre telepítik. A léyeg, hogy a szomszédos átjátszók vegyék egymás jeleit és tudjanak kommunikálni. Magyarországon 15 ilyen berendezést telepítettek a rádióamatőrök. Ezek legtöbbje az URH sávban működik (144.675 MHz) és vételi körzetük szinte az egész országot lefedi. Elegendő egy kisteljesítményű rádió, és máris hozzá lehet kapcsolodni a legközelebbi átjátszóhoz. Azt utasítani tudom, hogy kapcsoljon tovább a következő csomóponthoz. Így több digitális átjátszó összekötésével megsokszorozható az áthidalható távolság. Ezt az összekapcsolhatóságot azonban nem a felhasználók szokták elsősorban kihasználni, hanem a hálózatot alkotó másik fontos építőelem a BBS-ek. Szerepük nagyon hasonló a telefonos társaikéhoz. Nagy háttértárral rendelkező számítógépek ezek, melyekben híreket, információkat, programokat, személyes üzeneteket lehet tárolni. A nagy különbség a telefonos és a rádióamatőr BBS-ek között, hogy az utobbiak képesek egymást meghívni és automatikusan információt cserélni. A müködtető szoftver biztosítja, hogy, a környező BBS-ekkel rendszeres időközönként (óránként) megtörténjen a kapcsolatfelvétel. Ezek során a hírek (bulletin) és levelek (personal message) továbbításra kerülnek. Például ha egy angol rádióamatőrnek szeretnék egy üzenetet küldeni, elegendő az egyik budapesti BBS-be betennem. (A rádióamatőr hívójelek egyértelműen azonosítják az országot. HG=Magyarosrszág, G=Anglis, stb.) Amikor elérkezik az idő, a budapesti meghívja a bécsi BBS-t és közli vele, hogy egy levél van, amit Angliába kell továbbítani, majd elküldi az üzenetemet. A bécsi BBS is hasonló módon fogja tovább adni. Minden állomáson egy-két órát időzik az üzenet. Szerencsés esetben 1 nap alatt a címzett BBS-ében lehet a levél. Lehetőség van olyan címzésre is, amikor nincs konkrét végcél. Mindenkinek szól, közérdekűhírek különböző

Kavalkád: On Line Csomagrádió

terjesztési körrel ruházhatók fel. Az összes magyarosrszági BBS-be történő továbbításon kívűl mód van európai, vagy akár világraszóló kört megadni. Ezesetben az összes BBS-ben meg fog jelenni az üzenetünk. Természetesen ez visszafelé is igaz. Szerte a világban beírt közérdekű (többnyire rádióamatőr jellegű) üzenetek jönnek nap mint nap. Ember legyen a talpán, aki nyomon tudja követni ezt a hírözönt (átlag napi 10 üzenet !)

Amigás újság lévén íme az Amigával kapcsolatos hírek listája egy budapesti BBS-ből. Amikor hozzákapcsolódunk egy ilyen állomáshoz, még egy udvarias részünk lehet:

```
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
10664 [illegible]  271 AMIGA [illegible]  13-Dec AMIGA [illegible]
10601 [illegible] 1701 AMIGA [illegible]  11-Dec *** [illegible]
10600 [illegible] 2575 AMIGA [illegible]  11-Dec *** NODELIST [illegible]
10518 [illegible] 2401 AMIGA [illegible]  01-Jan [illegible] fuer Amiga
10443 [illegible] 6029 AMIGA [illegible]  09-Dec [illegible] (1/3)
10439 [illegible] 2174 AMIGA [illegible]  09-Dec [illegible].ASM (68010--->?)
10387 [illegible] 1626 AMIGA [illegible]  08-Dec VIRUS WARNING !!!!
10350 [illegible] 1926 AMIGA [illegible]  07-Dec *** [illegible] ***
10266 [illegible] 6531 AMIGA [illegible]  06-Dec *** [illegible] ***
 9658 [illegible]  694 ALL   [illegible]  26-Nov COMMODORE [illegible] AMIGA 500
 9541 [illegible] 2140 ALL   [illegible]  20-Nov DOS-EMULATOR voor Amiga-500
[illegible] BBS>
```

Íme néhány statisztikai adat a BBS működéséről:

```
2:STATISZTIKA (B,F,G,H,I,J,L,O,?) >
2402 Aktiv uzenet.
14646 Osszekottetes 29 Maj-90 ota
Osszekottetesek
   Atlagos ido             : 19perc 21mp
   Atlagos szam naponta    : [illegible]
   Csucsforgalmi ido       : 20h tol 18h-ig
```

Újabban a rádióamatőrök nem elégszenek meg a földi telepítésű állomásokkal, hanem az űrbe is BBS-t szeretnének juttatni. Már több olyan mesterséges hold van, aminek a fedélzetén számítógép van. Mivel egy fordulat alatt a Föld egyik feléről üzeneteket vihet át a másik felére, akár 100 perc alatt (egy fordulat) Ausztráliában lehet a levél. További elképzelések, hogy több műholdas BBS legyen, melyek egymással kommunikálnak az űrben, és így még gyorsabbá tehetö a hírváltás. Akinek még ez sem lenne elég, íme egy BBS-ből származó hír:

Feltehetőleg a MIR űrállomásra induló következő csoport (márciusban) magával fog vinni rádióamatőr adóvevőt, egy laptop gépet, és csomagrádió szoftvert is. (Az űrállomás személyzete között van rádióamatőr, aki egy sétája alkalmával kitett egy darab fémrudat antenna gyanánt, és amikor van ideje rádiózgat.) Befejezés képpen valami hatásosat kellene írni. De remélem ez most már felesleges. A rádióamatőr társadalom nyitott. Bárki tagja lehet. Ellentétben a CB használatával, a rádióamatőr berendezések használójának vizsgát kell tennie. Akit igazán rabul ejtett a rádió varázsa, annak ez nem okoz különösebb nehézséget. Talán azáltal, hogy nem csak a pénztárca kérdése a rádióamatőrködés maradhattak tisztán a rádióamatőr frekvenciák. Az alapszabály: a politikának és az üzletnek itt nincs helye. És ezt mindenki be is tartja. Azért annyi belefér a politikamentességbe, hogy szemfüles megfigyelők közzé tegyék a BBS-ekben világszerte, az Öbölben tartózkodó szövetséges csapatok kommunikációs frekvenciáit...

HG5BF

Szerencsére az erő velünk van és HG5BF egy nagyszerű cikkel ajándékozott meg bennünket. Mi az ON LINE rovathoz semmit nem is tennénk hozzá ebben a számban, de tartozunk egy ígérettel:

Plantrade Kft.
H-1134 Budapest Huba u.3-5
Tel.: 129-004, 140-9788

Discovery 1200C külső modem 11.000 + Áfa
Discovery 2400C külső modem 14.000 + Áfa

Ezek az árak a tavalyi katalógusból származnak.

Egyéb beszerzési forrásról egyelőre nem tudunk, talán a jövő hónapban. Compi tesztel egy 300 baud-os modem kapcsolási rajzát, és máshonnan is van igéretünk rá. Reméljük hamarosan látni fogod valamelyiket az AM hardware rovatában...

BB KING

Kezdőknek

Cikk: BB King

Nagyon nehéz eltalálni azt a hangnemet, amit az ilyen típusú cikkekben meg kell ütni. Az AM első két száma alapján úgy gondoltuk nincs elég cikk az újságban, ami előmozdítaná a teljesen kezdő géptulajdonosok ismerkedését az új családtaggal az Amigával. Persze teljesen nem maradtak ki ezek a részek, de utólag végigolvasva azokat a cikkeket úgy ítéltük meg, hogy nem elég tiszták, érthetőek azok számára, akiknek még nem volt más számítógépük azelőtt, akiknek az is kínai, hogy CLI (Nekünk egyikünknek sem az első gépünk az AMI, "öreg fiúk" vagyunk...).

Megpróbáljuk egy kicsit tanfolyamszerűbbé tenni a dolgot, mindenkihez szólni. Mondhatod, hogy téged aztán nem érdekel, te játszani vetted a gépet, le...-od, hogy a gép mit csinál miközben te jól érzed magad. Hamarosan rá fogsz jönni, hogy egy csomó dolgot azért jó, ha te is tudsz. Az elsőként azt, hogy hogyan kell egy számítógépet (nem is feltétlenül Amigát) kezelni. Vannak olyan szabályok, amelyeket sokan nem tartanak be, és ezért nagy árat is fizetnek, például tönkremegy egy lemezük, de rossz esetben akár a gépük is. A legtöbb hiba persze javítható, de van olyan alkatrész az Amigában, ami bizony 1500 ATS-be kerül. Ha megtudsz egyet s mást a gépedről, már azt eléred, hogy nem tudnak minden baromságot rádsózni. Gondolj csak arra, hogy hány ember vesz belső memóriabővítőt sok pénzért. Erre sokaknak szükségük van, akik csak játszani akarnak is, hiszen egy csomó program csak 1MB memóriával fut. Ha egy kicsit tájékozódnának előtte, kiderülne, hogy akinek 1.3-as gépe van (mostanában már csak ezt lehet kapni), annak a gépében van lehetőség memóriabővítésre mindenféle kártya nélkül is (az alaplapon). Ehhez csak a memória IC-ket kell megvenned, ami kb. 2800-3500 Ft.-ba kerül az 512K (4db). Ezt a négy memória IC-t csak be kell forrasztani a gépbe, és néhány mütyürt átkötni (hogy a gép észre is vegye a változtatást). Ezt a műveletet sokan vállalják, akiknek a hirdetését megtalálod az újságban. Ezzel pénzt takarítasz meg, akkor is, ha egyébként CSAK játékra használod azt a plusz memóriát.

Sok más példán keresztül bizonyítani tudnám, hogy mennyi előnye van annak, ha egy kicsit megismered a gépedet. Meglátjátok milyen jó érzés, ha valamit saját magad meg tudsz csinálni. Emlékszem az első számítógépprogramra, amit életemben írtam egy C64-en. Annyit csinált, hogy várt egy billentyűre, és ha bármit leütöttél kiírta, hogy "Gergő hülye, Bence pedig mérhetetlenül okos." (Gergő az öcsém). Akkoriban ő még semmit nem értett a gépekhez, úgyhogy könnyű volt neki bemesélni, hogy ez a gép saját véleménye, ő pedig már csak tudja!!! Egy ilyen programot bárki meg tud írni. Nem azt szeretném, hogy mindenkiből programozót faragjunk, (én például nem lettem jó programozó), de bizonyos feladatokat meg tudj oldani. Már minimális programozási ismeretek birtokában is másképpen nézed a profi programokat, ugyanúgy, mint ahogy másképpen hallgatja az ember Jimmy Hendrixet, ha már próbált elektromos gitáron játszani (arról nem is beszélve, hogy egy másik jó gitáros mennyivel másképpen hallgatja...).

Ezekben a cikkekben megpróbálok azoknak a fejével gondolkodni, akiknek a számítógép teljesen új, és gyakran túl bonyolult, érthetetlen. Ha minden jól megy, remélem a gyorstalpaló után sok jó számítógép felhasználó gördül majd le az Amiga Magazin futószalagjáról, akik tudják majd, hogy mi micsoda, hogyan kell például egy vállalat könyvelését számítógépre venni, hogyan kell levelet nyomtatni, lemezeiket rendben tudják tartani, és még a programozásról sem hiszik majd azt, hogy az már varázslat! Ez a kis lelkesítő után nézzük mivel fogunk majd foglalkozni a jövőben:

- Általános tudnivalók, a számítógép működése
- A számítógép kezelése, hibamegelőzés
- Az Amiga számítógép, speciális tulajdonságok, műszaki jellemzők
- Az Amigához kapható kiegészítők
- Az Amiga operációs rendszere (AmigaDOS, Workbench), egyszerű feladatok megoldása
- Bevezetés a számítógép-programozásba, a BASIC nyelvről

Ebben a sorozatban teljesen a NULLÁRÓL indulunk, legyen hozzá bátorságod. Ha először csak ezt a cikket is érted meg az egész újság "komoly" részéből, nem baj, később majd megérted a többit is, és hasznosnak találod azokat is.

Általános tudnivalók, a számítógép működése

A számítógép egy olyan masina, ami egy másodperc alatt sok-sok számítási műveletet el tud végezni. Két értéket össze tud hasonlítani, ezek alapján dönteni tud. Ezek a döntések mindig két lehetőség közül az egyiket fedik (pl. tovább folytassa-e a számolást vagy nem, stb.). Bonyolultabb döntések mindig egyszerűbbek sorozataként írhatóak fel. Ez a döntési lehetőség teszi képessé a számítógépeket arra, hogy programokat lehessen rájuk írni. Ilyen számítógép, és számítógép program működik minden kvarcórában, videomagnó programozható felvétel elindítójában, mikrohullámú sütőben, stb. Egy kvarcórának a programja például a következőképpen működik:

Az óra lelke a kvarc. Ez egy másodperc alatt pontosan meghatározott számú jelet ad a CPU-nak (Central Processing Unit – központi egység). Ez attól függ, hogy mekkora a kvarc frekvenciája. Ha ez mondjuk 50, akkor a CPU minden 50-dik impulzus után felnöveli a másodpercek számát eggyel. Itt jön be a számítógép döntési képessége. Megvizsgálja, hogy a másodpercek száma elérte-e a 60-at. HA nem, akkor újra várja míg eltelik 50 impulzus, és tovább növeli a kijelzett másodpercek számát, amíg el nem éri a 60-at. HA elérte a másodpercek száma a 60-at, akkor felemeli a percek számát eggyel (megvizsgálja, hogy az elérte-e a 60-at), és nullázza a másodpercek számát. Erre a feladatra a számítógépben egy program szolgál. Ez egy nagyon egyszerű kis program, talán el is tudod képzelni, hogy, hogy néz ki, de azért majd a "bevezetés a programozásba" c. résznél majd erről bőven esik szó. A CPU a számítógép lelke, a központi egység. Ha már a kvarcóránál tartunk, a CPU utasítja például az LCD (folyadékkristályos) kijelzőt arra, hogy jelenítse meg a számokat, a CPU figyeli a nyomógombok helyzetét, stb. Hogy ezeket hogyan csinálja arról majd a következő számban... (Bocs BB-lap vége)

A Motorola 68040

Cikk: Compi

A Motorola 68040-es

Rögtön a cikk elején megkérem a hardware iránt érdeklődő, és érzékenyebb idegrendszerű olvasókat: lapozzanak. Ami most következik, az nem fehér embernek való. Ha mégis a cikk elolvasása mellet döntenek, akkor is érdemes a közelben elhelyezni egy vödröt csurgó nyálunk számára, és állunkat fölkötni egy erős kendővel, mert ellenkező esetben menthetetlenül leesik. Hát igen ... A Motorola megint dobott egyet. Csak a változatosság kedvéért most kő helyett úthengerrel.

A nagy elődök

Kezdetben vala a 68000-es. Ez az a processzor, amit egy mezei amigás ismerhet. Ez volt a Motorola első 16 bites processzora. Fejlesztése 1977-ben fejeződött be, és bátran állíthatom, hogy 16 Mbyte maximális tárkapacitásával, 18 darab 32 bites belső regiszterével, és külön supervisor-user állapotával az akkori idők legjobb CPU-ja volt. Ha az IBM a PC sorozatában nem az Intel 8086-os család tagjait alkalmazza, ma talán nem is ismernénk az Intel nevet. A 68000-es család tagjai ugyanis kb. annyival jobbak az Intel azonos kategóriájú processzorainál, mint amennyivel egy BMW felülmúlja a Trabantot. A 68000-es sikerén felbuzdulva a Motorola nekilátott a család továbbfejlesztésének. Így jött létre a szintén 16 bites 68010-es, majd a 32 bites 68020-as és 30-as.

Elméleti alapok

A motorola 68000-es sorozata legfiatalabb tagjának boncolgatása előtt megg kell ismerkednünk néhény alapfogalommal. Bizonyára sokan hallottak már a RISC processzorokról. A RISC processzorok lényege, hogy igen szűk utasításkészlettel rendelkeznek, de szinte minden utasítás végrehajtásához elegendő egy óraciklusnyi idő. Ezzel ellentétben az úgynevezett CISC processzorok (ilyen az A500-ban található 68000-es is) sok, összetett utasítást képesek végrehajtani, ez azonban együtt jár az egy utasítás végrehajtásához szükséges idő megnövekedésével. Pontosabban együtt járt a 68040-es megjelenéséig.

A mikroprocesszorok gyártási technológiája olyan rohamosan fejlődött az elmúlt években, amivel a memóriaáramkörök fejlesztése már nem tudott lépést tartani. Ez oda vezetett, hogy egy gyors mikroprocesszor ideje jelentős részét a memóriaáramkörökre várva töltötte el. Ennek kiküszöbölésére fejlesztették ki a chace (gyorsító) memóriákat. Ez egy 8-256 kbyte-nyi igen gyors, újabban a processzorba integrált memóriaterület, amibe a processzor által használt memóriaterületeket előzetesen bemásolják. Ha a CPU-nak valamilyen adatra van szüksége a memóriából, előbb a chace memóriában keresi, és csak ha itt nincs benn, akkor fordul a külső memóriához. Természetesen nem tudható pontosan előre, hogy a processzor a következő pár utatsítás során melyik memóriaterületről vesz majd be adatokat, így a chace vezérlési technikájától függ, hogy a CPU az adatok mekkora hányadát képes a chace-ből elővenni. Ezt nevezik találati aránynak.

Még egy fogalmat kell tisztáznunk, a pipeline szerkezet fogalmát. Hogy a mikroprocesszor elvégezhesse feladatát, egy utasítás végrehajtásához számos műveletnek kell megtörténnie. Először is elő kell állítani az adott utasítás végrehajtásához szükséges vezérlőjeleket, azaz dekódolni kell az utasítást. Csak ez után jöhet az utasításban előírt műveletek elvégzése. Ha egy utasítás dekódolását már az előző utasítás végrehajtása alatt elvégezzük, időt takarítunk meg. Ez a pipeline (csővezetékrendszer) feladata. Míg a CPU egyik része egy utasítás végrehajtásán dolgozik, addig más részei már a következő utasításikat dekódolják. Az egész olyan mint egy valódi csővezeték: az elején befolynak a feldolgozandó utasítások, és a végén ugyanezek már teljesen dekódolva folynak ki. Van azonban egy kis nehézség, éspedig az ugró utasítások. Ha a processzor egy feltételes ugró utasítást hajt végre, nem tudható 5-6 utasítással előbb, hogy mi lesz az ugrás után következő utasítás. Ezt a 68040-esnél egy igen elegáns módszerrel oldották meg. A pipeline-t kétágúra építették, és mihelyt kiderül, hogy egy feltételes ugró utasítás került a csővezetékbe, megkezdődik az ugrás után lehetséges mindkét ág behívása és előfeldolgozása.

Másik sebességnövelő tényező, hogy a CPU-ba nem egy, hanem két gyorsítótárat integráltak, egyiket a program, másikat az adatok számára. Ezzel olyan jó találati arányt értek el, hogy a 68040-esnek alig-alig kell a külső tárból behozandó adatra várakoznia.

Ennek a két trükknek, és a beépített lebegőpontos aritmetikai-logikai egységnek köszönhetően (ALU) elérték, hogy egy utasítást átlagosan 1.3 órajelciklus alatt hajtson végre a processzor. Csak összehasonlításképpen az Intel legújabb modelljénél az 486-osnál normál utasítások végrehajtásakor ez 1.5-szer gyorsabb, lebegőpontos számításoknál pedig 3.5-szer. Nyugodtan mondhatjuk tehát, hogy a 68040-es egy RISC processzor sebességét, és egy CISC processzor utasításkészletét egyesíti magában, mivel természetesen felülről kompatibilis az alap 68000-essel.

Az processzor gyorsabb működését az is segíti, hogy az ALU-knak a processzor többi részéhez képest kétszeres frekvenciájú órajelet adtak. Ha mondjuk az alapórajel 25 Mhz, az aritmetikai és logikai egységek (ahol a tényleges matematikai műveletek lezajlanak) 50 Mhz frekvenciájú órajelet kapnak. Természetesen ahogy már a család legelső tagjánál, a 68000-esnél is, úgy itt is külön ALU foglalkozik az adatok és a címek kiszámításával, így miközben az adat ALU mondjuk két regiszter összeadását végzi, addig a cím ALU a következő utasítások valamelyikének operandus címét számolhatja.

Nos hogy hova vezet mindez ? A 68040-es (még leírni is hosszú) kereken 20.000.000 utasítást képes feldolgozni másodpercenként, és ugyancsak egy másodperc alatt 3.500.000 lebegőpontos számítást végezhet.

A legújabb hírek szerint a Commodore cég a most fejlesztés alatt álló Amiga 4000-es gépe már a 68040-es mikroprocesszorral épül majd. Ha ez igaz, egy olyan gépet vehet majd bárki, ami egy Amiga 3000-es dobozában, egy kétszobányi szuperszámítógép teljesítményét nyújta. De mi lesz, ha megjelenik a 68050-es ?

Bódy Attila

HW – programozás

Rovatvezető: URZ & Compi

A DMA időzítések

A DMA – mint azt a kedves olvasó már bizonyára tudja – egy olyan módszer, amellyel a számítógép tárában a mikroprocesszor igénybevétele nélkül adatokat mozgathatunk. Az adatmozgatás történhet memória–memória (pld. blitter), memória–periféria (pld. képfrissítés), és periféria–memória (pld. diszk) között. Mivel az Amiga számítógépekben meglehetősen sok eszköz használja a DMA–t, ezért a rendszebusz időzítése igen zsúfolt. Az Amiga memória IC–i 120 ns alatt képesek egy írási vagy egy olvasási művelet elvégzésére. A gép 68000–es processzora 7.28 MHz frekvenciával ketyeg, és egy memóriahozzáférés legkevesebb négy órajelciklust vesz igénybe. Ez azt jelenti, hogy annyi idő alatt, amennyi alatt a processzor egy adatot képes fogadni a buszról, a memória két adatot is képes kibocsátani. Ezt használták ki a gép tervezői a DMA sebességének növelésére. A rendszer egy 68000–es memóriaciklus alatt két belső memóriaciklust hajt végre: az első a soronkövetkező DMA műveletet, a második a processzort szolgálja ki. Ez azonban így túl szép ahoz, hogy igaz legyen. Ezt a képet a valóságban rendesen megkavarhatják a

Prioritások

Mi történik akkor, ha egy DMA eszköz olyan gyorsan igényli az adatokat a memóriából, hogy az egy ide, egy oda jellegű felosztásnál már nem kapná meg őket a számára szükséges sebességgel? Ha mondjuk ez az eset a képernyő DMA esetében fordulana elő, a meg nem kapott adat helyén szemét jelenne meg a képen, ami igencsak zavaróan hatna. Ezért hát ha egy egységnek olyan sok adatra van szüksége, hogy a szokásos 1–1 ciklusos felosztással már nem szolgálható ki, akkor a rendszer a processzor számára nem ad ki adatot egészen addig, amíg a buszon nem lesz egy szabad memóriaciklusnyi hely. Ezért lassul le a gépünk például a 16 színű HIRES üzemmódban, mert ilyenkor a képernyő DMA olyan sok adatot igényel, hogy a processzor számára csak a sor, és képvisszafutás ideje alatt maradnak szabad memóriaciklusok. A DMA egységekről általában elmondható, hogy elsőbbséget élveznek a processzorral szemben. Ez alól egyedül a BLITTER kivétel, mert itt beállíthatjuk a prioritást. Erre szolgál a DMACON regiszter BLTPRI bitje, amit ha egyre állítunk, a blitter elsőbbséget élvez a CPU felett, ha nullára, akkor pedig egyenlő lehetőségük van a busz használatára, azaz a blitter minden saját memóriahozzáférése után lehetőséget ad a processzornak egy memóriaműveletre.

A DMA időzítések pontos ismertetése előtt, nézzük mi használ DMA–t az Amigában. Az eszközöket prioritási sorrendben soroljuk fel. Ha egy magasabb és egy alacsonyabb prioritású eszköz egyszerre tart igényt a busz használatára, akkor a magasabb prioritású kapja meg.

Memóriafrissítés: Az Amigában dinamikus memóriák találhatók. Az ilyen fajta memória a beleírt adatot nem őrzi meg a végtelenségig, azt bizonyos időnként fel kell frissíteni. Hogy az adatok ne vesszenek el, minden rasztersorban az első néhány memóriaciklust a frissítő logika kapja meg.

Disk DMA: A frissítés megtörténte után a lemezvezérlő használhatja a buszt három memóriaműveletnyi időre.

Audio DMA: Minden rasztersorban minden hangcsatorna egy memóriaciklust kaphat a DA konverterre küldendő adat elővételére.

Bitplane DMA: A képernyő adatait a DDFSTRT regiszter által meghatározott pozíciótól kezdve hívja le a megjelenítéshez. LORES módban négy, HIRES módban kettőnél több bitplane esetén már az alacsonyabb prioritású eszközöktől vesz el egy–egy memóriaciklust

Sprite DMA: A sprite–ok adatainak elővétele a sorvisszafutás megkezdése utáni huszonkettedik memóriaciklusban kezdődik, és legfeljebb az ötvenkettedik memóriaciklusig tart. Azért legfeljebb, mert ha a DDFSTRT regisztert $38–nál kisebbre állítjuk, a képernyő DMA korábban kezd el adatokat lehívni, mint ahogy a sprite adatok lehívása befejeződött volna. Ez azt jelenti, hogy azok a sprite–ok, amelyeket nem tudott a DMA feltölteni, nem használhatóak fel. Ne lepődjön meg tehát senki sem azon, hogyha OVERSCAN képet használ, a felhasználható sprite–ok száma lecsökken. (Hogy mennyire, az attól függ, hogy mennyivel visszük $38 alá a DDFSTRT regiszter értékét.

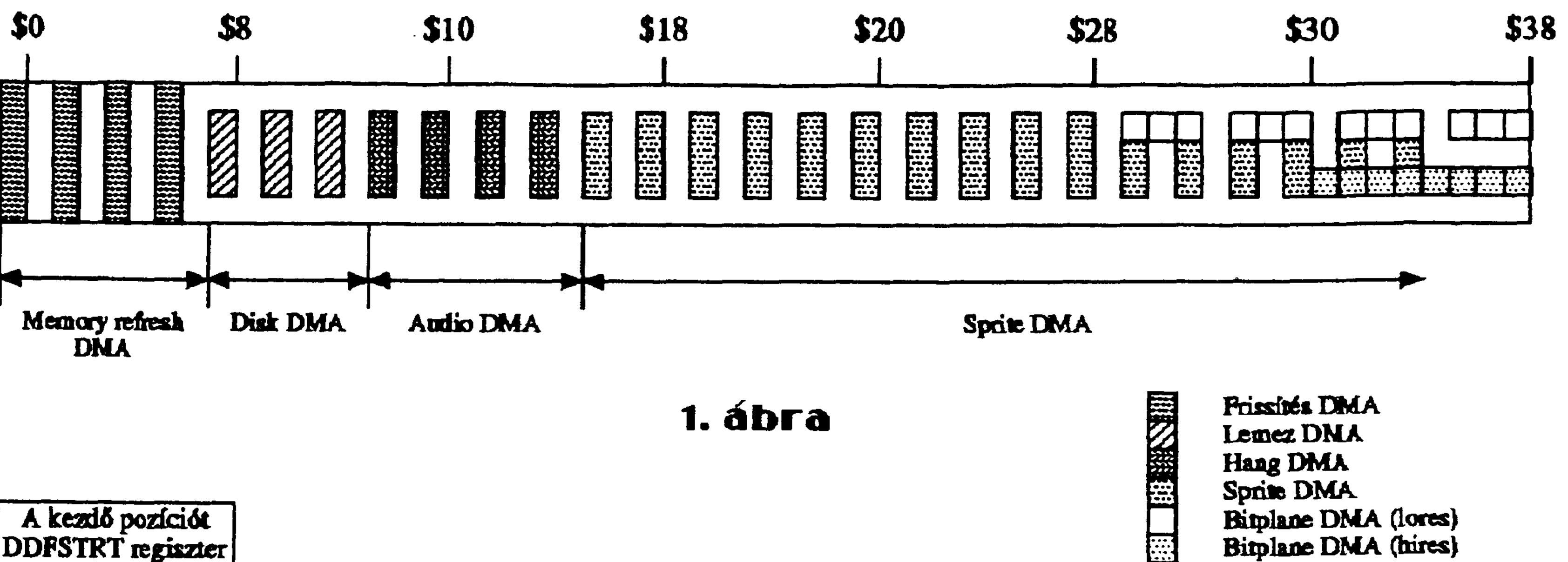
Copper DMA: A copper ezen a DMA csatornán veszi elő az utasításait a memóriából, és végzi el a kívánt műveleteket.

Blitter DMA: A blitter adamozgatási műveleteinél használatos. A blitteren belül négy DMA csatorna található, ezek egy belső rendszer szerint osztoznak a buszon.

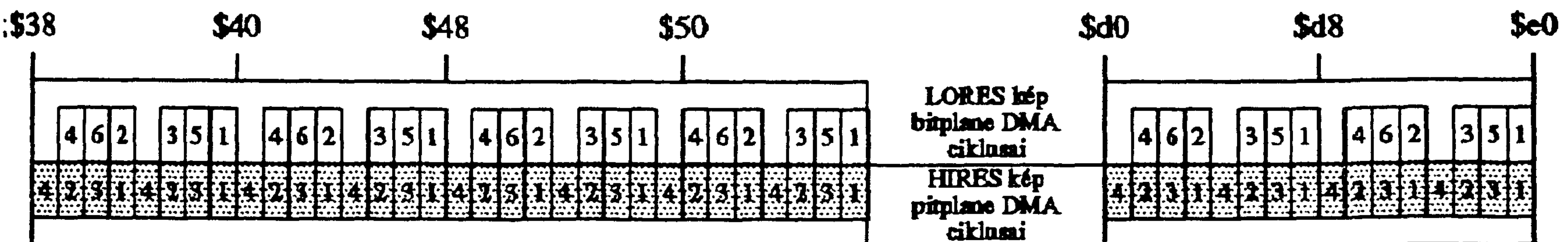
CPU: A 68000–es központi egység marad a legvégére. A processzort minden DMA egység várakoztathatja addig amíg szüksége van a buszra.

Az Amiga gépeken az egyes DMA eszközök a képernyőmegjelenítéssel összehangolva végzik munkájukat. Erre az átfedések elkerülése miatt van szükség. A sorvisszafutás idejére esnek azoknak az eszközöknek a DMA hozzáférései, amelyek a legfontosabb, nem halasztható feladatokat végzik el. Mivel a sorvisszafutás alatt a képernyővezérlő nem hív le adatokat a memóriából, így elkerülhető, hogy egy nagyobb prioritású eszköz esetleg akkor vegye igénybe a buszt, amikor a képernyővezérlőnek is szüksége lenne rá. Így a memóriafrissítés, a lemezegység és a hanggenerátorok DMA csatornái sohasem kerülnek konfliktusba a bitplane DMA–val. Más a helyzet a sprite–oknál. Ha a képernyő bal szélét a megszokottnál kijjebb akarjuk húzni, a sprite DMA–nak már nem jut elegendő ideje arra, hogy az utolsó néhány sprite adatait elővegye, emiatt ezek a sprite–ok nem jeleníthetők meg.

Az Amiga DMA időzítése jól megfigyelhető az egyes és a kettes ábrán. Az előbbi a sorvisszafutás kezdetét követő, míg az utóbbi a képmegjelenítés alatti DMA hozzáféréseket mutatja. Az üres helyek szabadok a copper, a blitter, vagy a CPU memóriaműveleteihez. Az egyes DMA hozzáférések természetesen csak akkor hajtódnak végre, ha az adott eszköz igényli őket. A 2. ábrán nyomon követhetjük azt is, hogy melyik bitplane melyik pillanatban veszi elő a számára szükséges adatot a memóriából, ha aktív.

$0
$8
$10
$18
$20
$28
$30
$38
Memory refresh DMA
Disk DMA
Audio DMA
Sprite DMA
Frissítés DMA
Lemez DMA
Hang DMA
Sprite DMA
Bitplane DMA (lores)
Bitplane DMA (hires)

1. ábra

A kezdő pozíciót DDFSTRT regiszter tartalma határozza meg
:$38
$40
$48
$50
$d0
$d8
$e0
LORES kép bitplane DMA ciklusai
HIRES kép pitplane DMA ciklusai

2. ábra

Assembly kezdő

Rovatvezető: URZ

Előző számunkban a 68000–es regiszterkészletével ismerkedhettünk meg. Most –igéretünkhöz híven– a címzésmódokat vesszük alaposabban szemügyre.

A 68000–esnek 14 féle címzésmódja van. A címzésmódok ismertetésekor nem térek ki a 68000–es család nagyobb tagjainál megengedett új címzésmódokra, a 68010/20/30 plusz lehetőségeivel egy későbbi számban foglalkozunk majd. A címzésmódokat nem érdemes 'bemagolni', de áttekintésük mindenképpen szükséges ahhoz, hogy felismerjük a logikai összefüggéseket, és később rutinszerűen használhassuk őket.

Regiszter közvetlen címzése

Ennél a címzésmódnál az operandust vagy beírjuk, vagy kiolvassuk az adott regiszterből. Regiszterként az adat– és címregiszterek, valamint az ellenőrző regiszterek adhatók meg (SR, CCR).

Adatregiszter közvetlen címzése

Egy adott adatregisztert címezhetünk meg.

Szintaxis:	Dx	
Példa:	MOVE.W	huhu,D0
	MOVE.B	D0,(A0)

Működés: Az operandus az adatregiszterbe íródik, vagy onnan olvasódik ki.

Címregiszter közvetlen címzése

Egy adott címregisztert címezhetünk meg.

Szintaxis:	Ax	
Példa:	LEA	huhu,A0
	MOVEA.L	hehe,A0

Működés: Az operandus a címregiszterbe íródik, vagy onnan olvasódik ki.

Regiszter közvetett címzése

E címzésmódnál egy címregisztert mutatóként használunk, tehát az operandus a címregiszter által meghatározott címen lévő adat lesz. Amennyiben az operandus nem byte hosszúságú, akkor a címregiszter az operandus legalsó 8 bitjére mutat.

Szintaxis:	(Ax)	
Példa:	MOVE.W	D0,(A5)
	MOVE.B	(A0),hihi

Működés: Az operandus a címregiszterben tárolt címen helyezkedik el. Pl: ha A5=$1234, akkor a $1234 címen lévő adat az operandus.

Regiszter közvetett címzése utólagos inkrementálással.

A címzésmód az előzőtől annyiban különbözik, hogy az utasítás végrehajtásakor a címregiszter értéke a megadott operandushosszal megnövekszik (inkrementálódik).

Szintaxis:	(Ax)+	
Példa:	MOVE.W	huhu,(A0)+
	MOVE.B	D0,(A0)+

Működés: ld. előző, de pl. szó hosszúságú adat esetén a címregiszter értéke kettővel nő.

Regiszter közvetett címzése előzetes dekrementálással

Az előzőhöz hasonló címzésmód, azzal a különbséggel, hogy a címregiszter értéke az utasítás végrehajtása előtt az operandushosszal csökken.

Szintaxis:	–(Ax)	
Példa:	MOVEM.W	A0–A5,–(A7)
	MOVE.B	D0,–(A0)

Működés: ld. közvetett címzés, de pl. longword hosszúságú adat esetén a címregiszter értéke néggyel csökken.

Regiszter közvetett címzése címkülönbséggel

Ennél a címzésmódnál a címregiszter és a 16 bites (előjeles) offszet összege mutat a tulajdonképpeni operandusra.

Szintaxis:	$offszet_{16}(Ax)$	
Példa:	MOVE.W	huhu,16(A0)
	MOVE.B	D0,-26(A0)

Működés: pl. ha az első példában A0=1234, akkor az operandus az 1234+16=1250 címen helyezkedik el.

Regiszter közvetett címzése címkülönbséggel és indexszel

Ennél a címzésmódnál a címregiszter, a 8 bites (előjeles) offszet és az indexregiszter összege határozza meg az operandust.

Szintaxis:	$offszet_{8}(Ax,R.X)$	
Példa:	MOVE.W	3(A5,D7.W),D0
	MOVE.B	D0,-5(A0,D2)

Működés: pl. ha az első példában A5=1234 és D7=20, akkor az operandus címe: 1234+20+3=1257.

Programszámláló relatív címzése

Ennél a címzésmódnál a PC (Program Counter) és a 16 bites előjeles címkülönbség mutat az operandus legalsó bytejára. Nulla az offszet akkor, ha az operandus maga az offszet.

Szintaxis:	$offszet_{16}(PC)$	
Példa:	MOVE.W	14(PC),D0
	MOVE.B	D0,hihi(PC)

Működés: az első példában az operandus PC+14 lesz.

Programszámláló közvetett címzése indexszel

E cím,zésmódnál a programszámlálóhoz hozzáadódik a 8 bites előjeles offszet, valamint az indexregiszter tartalma a megadott hosszal.

Szintaxis:	$offszet_{8}(PC)(Rx.X)$	
Példa:	MOVE.W	3(PC)(D0.L),D0
	MOVE.B	D0,-12(PC)(D7.W)

Működés: ha az első példában D0=1234, akkor az operandus címe: PC+1234+3

Abszolút címzés szó hosszúságú címmel

Az operandus címét egy 16 bites előjeles szó adja meg, amely az operandus legalsó bytejára mutat.

Szintaxis:	xxxx.W	
Példa:	MOVE.W	4.W,D0
	MOVE.B	$1234.W,(A0)

Működés: második példánkban az 1234 címen lévő byte átmásolódik az A0 által mutatott címre is.

Abszolút címzés hosszúszó hosszúságú címmel

A címet egy hosszúszó adja meg, amelyet az operandus legalsó bytejának címeként kell értelmezni.

Szintaxis:	xxxx.L	
Példa:	MOVE.W	4.L,D0
	MOVE.B	D0,$567890

Működés: első példánkban a 4-es abszolút címen található szó bemásolódik D0 alsó 16 bitjére.

Adatok közvetlen címzése

Ennél a címzésmódnál az operandus az utasításban helyezkedik el, a processzornak nem kell regiszterhez vagy külső tárolóhoz fordulnia érte.

Szintaxis:	#xxxx	
Példa:	MOVE.W	#$12,D0
	MOVE.B	#123,12(A0)

Működés: A # után megadott konstans értékek a második operandus által meghatározott helyre kerülnek.

Következő számunkban a tárkezeléssel, az adatmozgatással ismerkedünk meg. A MOVE (és bizonyos tekintetben rá hasonlító) utasítások alkalmazásával, tulajdonságaival foglalkozunk mélyrehatóbban.

URZ

C tanfolyam

Rovatvezető: Compi

Regiszterváltozók

A leggyakrabban használt függvények részletes tanulmányozása előtt meg kell még ismerkednünk két igen fontos változófajtával. Az eddig ismertetett változók közös tulajdonsága, hogy a memóriában helyezkednek el. Lehetőség van azonban arra, hogy néhány változót közvetlenül a processzor regiszteiben tartsunk. Miért jó ez nekünk? Tudnunk kell, hogy a memória elérése jóval lassabb, mint a regisztereké. Ezért lényeges sebességnövekedést érhetünk el, ha a leggyakrabban használt változókat regiszterváltozókként deklaráljuk. Ezt egyszerűen a deklarációnál a változó tipusa elé írt register szóval tehetjük meg. Például:

```
register int i,j;
```

A regiszterváltozók használatakor két fontos szempontra kell tekintettel lennünk. Először is csak char, int, long típusú változókat, és ezek unsigned változatait, valamint mutatóváltozókat deklarálhatunk regiszterváltozóként. Ha más típusú változókat próbálunk meg így létrehozni, nem kapunk ugyan hibajelzést, de nem regiszter, hanem normál memóriaváltozó jön létre. Másodszor figyelembe kell vennünk, hogy az ilyen célra felhasználható regiszterek száma korlátozott, úgyhogy 5–6 regiszterváltozónál többet nemigen tudunk létrehozni.

Mutatók

A regiszterváltozókon kívül minden változó a memóriában tárolódik. Ebből következik, hogy minden változónak címe is van. A mutatóváltozókban egy–egy ilyen változó címét tárolhatjuk. A mutatóváltozók ugyanúgy típussal rendelkeznek mint a többi változófajta. Ez azt jelenti, hogy egy int típusú változó címét csak egy int típusú mutatóváltozóba tárolhatjuk el. Egy mutatóváltozót egyszerűen a változó neve elé tett csillaggal hozhatunk létre:

```
int *ip;
```

Ekkor létrejön egy ip nevű int típusú mutatóváltozó. Ha van egy k nevű változónk (ami szintén int típusú kell legyen), ennek címét a változó neve elé tett & jellel kaphatjuk meg. Tehát a k változó címét az ip mutatóváltozóba következőképpen helyezhetjük el:

```
ip=&k;
```

Ennek hatására a k változó memóriabeli címe az ip változóba kerül. Ha ezek után a k válzozó értékét át akarjuk másolni mondjuk egy n nevű (int) változóba, ezt kétféleképpen is megtehetjük. Legegyszerűbben természetesen az

```
n=k;
```

utasítással. De mivel a k címe már az ip mutatóban van, ezért k–t ip–n keresztül is elérhetjük:

```
n=*ip;
```

Ebből kitűnik, hogy ha egy mutatóváltozó egy (memória–) változóra mutat, a változóban lévő értéket a mutató neve elé tett csillaggal érhetjük el. Ezek szerint ip a mutatóváltozóban lévő címet, míg *ip a mutatóváltozóban lévő címen található értéket adja vissza. Nézzünk egy példát a mutatók használatára:

```
#include < stdio.h>
main()
{
 char c,*cp;

 c='*';
 cp=&c;

 putchar(c);
 putchar(*cp);
}
```

Az eredmény:

```
**
```

A mutatók használata

Most a kedves olvasó bizonyára felteszi magának a kérdést, hogy vajon mire is jó ez az egész? A mutatók használata két területen a leggyakoribb. A C nyelvnek vannak olyan elemei, emelyek nem adhatók át függvényeknek, például a struktúrák. Mivel azonban a mutatók minden gond nélkül átadhatók, ezért az átadandó struktúra kezdőcímét elhelyezzük egy mutatóban, és ezt adjuk át a függvénynek. Gyakran előfordul az is, hogy olyan területekhez kell hozzáférnünk, ami nem a program saját területe (pld. képernyőmemória). Ekkor a terület kezdőcímét elhelyezzük egy mutatóba, és azon keresztül fordulunk hozzá.

Tömbök

A tömbök és a mutatók között igen sok hasonlóság tapasztalható. Pontosabban szólva összesen egy különbség van köztük. Egy tömb deklarálásakor két dolog történik: lefoglalásra kerül egy akkora memóriaterület, amekkora elég a tömb elemeinek elhelyezésére, majd létrejön egy muatóváltozó is, amibe ennek a memóriaterületnek a címe kerül. Például a

```
char c[512];
```

deklaráció hatására a verembcn lefoglalásra kerül egy 512 byte–os terület, aminek a kezdőcíme c mutatóváltozóba másolódik. Ha ezek után a c tömb 12. elemébe a 'h' karaktert akarjuk elhelyezni, ezt így tehetjük meg:

```
c[12]='h';
```

Mivel a c gyakorlatilag egy mutató, ezért ez az eljárás az imént tárgyalt mutatóknál is felhasználható. Ha létrehozunk egy tömböt, és a címét átmásoljuk egy másik mutatóba, ezen a mutatón keresztül ugyan úgy elérhetjük a tömb elemeit, mint a tömb saját mutatóján keresztül:

```
#include < stdio.h>
main()
{
 char c[128], *cp;

 cp=c;
 c[3]='b';
 putchar(cp[3]);
}
```

Az eredmény:

```
b
```

Ezek szerint a tömb mutatóját ugyan úgy használhatjuk mint más mutatókat, tehát a c[0] kifejezés megegyezik a *c kifejezéssel, és &c[0] egyenlő c–vel. Két dolgot kell megjegyeznünk még a tömbökkel kapcsolatban: Az első, hogy a tömbök elemeinek számozása nullától indul, tehát az iménti c tömb a c[0] elemmel kezdődik. A másik, hogy amikor egy tömb valamelyik eleméhez fordulunk, nem ellenőrződik, hogy az index nem esik e túl a tömb létrehozásakor megadott határon. Ha például az előbbi c tömb 256. eleméhez akarunk hozzáférni, semmiféle hibajelzést nem kapunk. De mivel a tömb létrehozásakor csak 128 elem számára szükséges hely lett biztosítva, ezért jobbik esetben más változókat, a rosszabbikban pedig saját programunkat írhatjuk felül. Az ilyen hibák kiszűrése igen kellemetlen dolog, ezért az indexeléssel igen óvatosan bánjunk ! A tömbök indexelésére nem csak konstans, hanem minden olyan kifejezés is felhasználható, ami egész (char, int, long) típusú eredményt ad:

```
main()
{
 float f[128];
 int i,j,k;

 i=12;
 j=2;
 k=24;

 f[i*j+k]=123.456;
}
```

String konstansok

Mi történik, ha a puts függvényt így hívjuk meg:

puts("Hello world !");

A puts függvénynek (ami egy szöveget ír ki a képernyőre) egy char típusú mutatót kell átadni, amiben a kiírandó szöveg kezdőcíme található, és a szöveg végét egy 0 karakter jelzi. A fordító, amikor egy függvény paraméterlistájában idézőjelek közé zárt szöveget talál, azt eltárolja a program egy bizonyos részén, utána biggyeszt egy nullát, és a függvénynek csak ennek a területnek a kezdőcímét adja át. Tehát ott, ahol char típusú mutató kell álljon, minden további nélkül állhat idézőjelbe tett szöveg is. Mivel a C nyelvben a stringeket nulla zárja le, ez a nulla a megadott szöveg végére automatikusan odakerül. Mint midenre, erre is nézzünk egy példát !

```
#include < stdio.h>
main()
{
 char *c;

 c="Abrakadabra";
 puts(c);
 puts("Csiribú-csiribá");
}
```

Az eredmény:

```
Abrakadabra
Csiribú-csiribá
```

Fontosabb függvények

Szinte minden program fogad és küld adatokat a külvilág felé. A szabványos C nyelvben az adatok kijuttatására leggyakrabban a printf függvény használatos. Ezzel a függvénnyel a képernyőre kiírathatunk szöveget, és változókat egyaránt. A printf függvénynek – más nyelvek kiíró utasításaitól eltérően – azt is meg kell addni, hogy a kiíratandó változó milyen típusú, és hogy milyen formában kell kiírni. Ezt a függvénynek átadott első paraméterben, az úgynevezett formátumvezérlő stringben kell meghatároznunk. A printf függvény hívásának általános alakja a következő:

printf(form_string,[[var1,var2,...,varn]]);

A form_string egy karaktermutató (char *form_string), és egy olyan karakterláncra mutat, ami kiíródik a képernyőre, miközben % jellel kezdődő formátumvezérlő jelek helyére a függvény paraméterlistájában megadott változók értékei kerülnek behelyettesítésre. Ez így talán egy kissé zavaros, de egy példa bemutatása után mindjárt érthetőbb lesz. Tegyük fel, hogy az i egy int típusú változó, és jelenleg a 1234-es értéket tartalmazza. A

printf("Az i változó értéke : %d.\n",i);

sor hatására a képernyőre az

Az i változó értéke : 1234.

szöveg fog kiíródni. Példánkban található egy jel ('\n') amiről eddig nem esett szó. A C nyelv szöveges konstansaiban a speciális jeleket egy fordított per jel után megadott karakterrel helyezhetjük el. Ilyen speciális jel többek között a soremelés ('\n') a tabulátor ('\t'). Tehát amikor a printf függvény a szövegben a '\n' ($10) karakterrel találkozik, a kiírást a következő sor elején folytatja.

Formátumvezérlés

Mivel a gyakorlatban nem csak integer típusú változókat kell kiíratnunk, ismerkedjünk meg a printf függvény formátumvezérlőivel. Ahogy az már az előzőekből kiderült, ezeket a formátumvezérlőket % jellel kell bevezetni. Ezek a egyrészt a kiírandó változó típusáról, másrészt a kiíratás módjáról tájékoztatják a printf fügvényt. Az alábbi táblázat tartalmazza a legfontosabb formátumvezérlőket.

%c	char
%s	char[] (string)
%d	decimális int
%u	előjel nélküli int
%o	oktális int
%x	hexadecimális int
%f	fixpontos float*
%e	exponenciális float*
%ld	decimális long
%lu	előjel nélküli long
%lo	oktális long
%lx	hexadecimális long
%lf	fixpontos double*
%le	exponenciális double*

A csillaggal megjelölt eseteket az Aztec C fordító nem értelmezi. (???)

Ha numerikus változókat íratunk ki, lehetőségünk van a változó számára fenntartott karakterhelyek számának megadására is. A lebegőpontos (float, double) változóknál a tizedesjegyek száma is megadható. A

%6d

hatására a tízes számrendszerben kiírandó változó számára hat karakterhely lesz biztosítva a szövegben, és a ki nem használt helyek szóközzel töltődnek fel, míg a

%06d

esetében a ki nem használt helyekre nulla kerül. Lebegőpontos változók esetében ez kiegészíthető még egy paraméterrel, ami megadja, hogy az összes helyen belül, hány karakter álljon rendelkezésre a tizedesjegyek számára (pontosság). Ha egy float változót (a tizedespontot is beleértve) 10 karakterhelyen, két tizedesjegy pontossággal, bevezető nullák nélkül akarunk kiírni, a formtumot a következőképpen kell megadnunk:

%10.2f

Hogy minden teljesen világos legyen, lássunk egy kissé bonyolultabb példát a printf függvény alkalmazására !

```
#include < stdio.h>
main()
{
 int i,j;

 i=1432;
 j=54;

 printf("i(dec)=%6d i(okt)=%6o i(hex)=%6x\n",i,i,i);
 printf("j(dec)=%06d j(okt)=%06o j(hex)=%06x\n",j,j,j);
}
```

Hatása:

```
i(dec)=  1432 i(okt)=  2630 i(hex)=   598
j(dec)=000054 j(okt)=000066 j(hex)=000036
```

Néhány tanács a printf használatához

A most következő tanácsokat saját érdekünkben tartsuk be, különben néhány meglepetés érhet bennünket ! Puntosan annyi változót adjunk meg a printf függvény paraméterlistájában, ahány formátumvezérlőt elhelyeztünk a szövegben ! Ha több változót adunk meg nem íródik ki mind, ha kevesebbet a hiányzók helyett mindenféle zagyvaság fog megjelenni. Ügyeljünk a változók típusára ! Ha a változóra vonatkozó formátumvezérlő például %d, a változónak int-nek kell lennie, ellenkező esetben hibás érték nyomtatódik ki.

– folytatjuk –

Virológia

Rovatvezető: Compi & URZ

Mielőtt továbblépnénk a vírusok lelkivilágának boncolgatásában, meg kell ismételnen egy korábbi kérésünket. Minden olvasót szeretnénk visszatartani attól, hogy hogy a sorozatunkból nyert információkat újabb vírusok gyártására próbálja meg felhasználni. Erre azért kell emlékeztessem Téged, kedves olvasó, mert a most közreadandó program alapján szinte bárki, aki rendelkezik egy kis programozói vénával, szinte játszi könnyedséggel írhat vírust. Még akkor is, ha a most bonckés alá kerülő programot épp a vírusok ellen találták ki.

Az első vírusok megjelenése után szinte azonnal megindult az antivírusok és vírusirtók fejlesztése. Az antivírus és a vírusirtó közötti különbség abban áll, hogy míg a vírusirtók csak a fertőzés eltávolítására alkalmasak, addig az antivírusok több kevesebb sikerrel a fertőzés kialakulását is képesek megakadályozni. Itthon talán a legelterjedtebb a System Z antivírus családja. Ez az a család, amelynek tagjai képrnyőcsíkozással és csipogással jelzik jelenlétüket a memóriában. Ennek a családnak az 5.0–ás tagját vesézzük ki most.

A program – a vírusokhoz hasonlóan – boot–oláskor kerül a memóriába. Először is megnézi, hogy az általa használni kívánt reset vektor nulla–e, és ha nem akkor végrehajt egy hidegresetet. Ha az adott vektor üres, átmásolja magát a $7f400–ás címre, és a resetvektort a saját (már átmásolt) resetrutinjára állítja. Ezzel a program első része teljesítette feladatát, visszatérhet az óperenciás rendszerhez.

A második rész, ami tulajdonképpen a vírusellenőrzést végzi, a reset folyamat során aktiválódik. (Ez a rész a reset címkénél kezdődik.) Először megnézi, hogy az egér jobb tűzgombja levan–e nyomva, és ha igen kiláncolja magát. Ezek után ellenőrzi saját magát egy ellelnőrzőösszeg számítással, hogy nem sérült–e meg. Erre azért van szükség, mert a program betöltődéskor nem foglal magának memóriát, így elvileg lehetséges, hogy valamelyik másik program felülírja. Ha minden rendben van, jöhet a keretcsíkozás és a hangjelzés. Ezután ennek a résznek nincs is más feladata mint az operációs rendszer DoIO rutinja elé beláncolni a saját kis ellenőrző rutinját, és visszatérni.

A DoIO rutinról tudni kell, hogy minden blokkos input–output művelet (így a lemez egyes szektorainak olvasása is) ezen keresztül történik. A DoIO elé beláncolt rutinnak az a feladata, hogy megvárja amíg az operációs rendszer rajta keresztül be akarja olvasni a bootblokkot, és leellenőrizze azt, hogy nem éppen egy vírus–e. Ha úgy találja hogy az, riaszt, és megkérdezi, hogy kiírja–e saját magát a bootblokkra, vagy ne. Ha a boot–olás közben nyomjuk a bal tűzgombot, ez a kiírás automatikusan megtörténik. A program végül kiláncolja magát a DoIO ruutin elől, és a következő resetig pihenőt tart.

A programot egy címkéző disassemblerrel fordítottam vissza, és megjegyzéseket fűztem hozzá a jobb érthetőség érdekében. A címkéket ahol érdemes volt lecseréltem, hogy emlékeztessenek eredeti funkciójukra. Befejezésként tehát álljon itt maga az assembly nyelvű forráslista:

Bódy Attila

```
base       equ       $7F400

boots      DC.B      'DOS',0
bootchks   dc.l      $5C5B4C[illegible]
           dc.l      $370

prgstart   bra       realstart

           DC.B      $20,$41 $4E,$4F
           DC.B      $54,$48,$45,$5[illegible],$20 $5[illegible],$49 $5[illegible]
           DC.B      $55,$53,$20 $20,$[illegible] $[illegible],$52,$4F
           DC.B      $54 $45,$43,$54,$4F,$52,$[illegible] $5[illegible]
           DC.B      $35,$2E,$30,$20,$[illegible],$5[illegible],$4F,$54
           DC.B      $45,$43,$54 $2[illegible],$4[illegible],$4[illegible],$4[illegible],$4[illegible]
           DC.B      $4E,$53,$54,$3A,$20,$[illegible],$42 $59
           DC.B      $54,$45,$57 $4[illegible],$52,$5[illegible] $49,$4F
           DC.B      $5[illegible],$20,$30 $20,$4C,$41,$40,$45
           DC.B      $52,$20,$45 $78,$74,$65,$72,$6D
           DC.B      $69,$6E,$2E,$[illegible],$65,$74,$5[illegible],$2E

realstart  MOVEA.L   4,A6                            ;execbase
           TST.L     $226(A6)                        ;reset vektor ures ?
           BEQ.S     initreset                       ;igen  inicializalas
           CMPI.L    #base+rstboffs,$226(A6) ;reset vektor a mienk ?
           BEQ.S     initreset                       ;igen. inicializalas
           CLR.L     $226(A6)                        ;nem. reset vektor torles
           MOVE.L    $FC0004,$80           ;hideg reset
           TRAP      #0

initreset  MOVEA.L   A4,A0                           ;bootblock kcim
           LEA       base,A1
           MOVE.W    #$100,D0
copyprg    MOVE.L    (A0)+,(A1)+
           DBF       D0,copyprg

           MOVEA.L   4.W,A6
           CLR.L     $2E(A6)
           MOVE.L    #base+rstboffs,$226(A6) ;7f4dc
           JSR       -$264(A6)                       ;sumkickdata
           MOVE.L    D0,$22A(A6)           ;ellenorzo osszeg beall
           MOVE.L    #$2C0C[illegible],$DFF180             ;color00,color01 = zold
           LEA       [illegible],A1
           JSR       -$60(A6)                        ;findresident
           MOVEA.L   D0,A[illegible]
           MOVEA.L   $16(A0),A0
           MOVEQ     #0,D0
           RTS

dosname    DC.B      'dos.library',0
```

Szerszámosláda

Rovatvezető: Compi

Ebben a rovatban olyan kisebb–nagyobb segédprogramokat teszünk közzé, amelyek egy–egy olyan problémát oldanak meg, amibe előbb utóbb mindenki beleütközik, aki nem csak játszik, hanem programot is ír az Amigán. A közölt programokat az általunk írtak, valamint az olvasóinktól a szerkesztőségbe beérkezettek közül választjuk ki.

Sorozatunk eddigi két részében megjelent két programmal azoknak kívántunk segítséget nyújtani, akik egy kész program autoboot–os verzióját szeretnék elkészíteni. Most egy olyan segédprogramot közlünk, ami a programfejlesztés jóval korábbi szakaszában könnyíti meg a programozó életét. Különbözik ez a program az előző kettőtől abban is, hogy míg az eddigiek kis méretük miatt elfértek egy számban, addíg ezt két részben közöljük, mivel a rovat terjedelme kötött. E talán kissé hosszúra nyúlt bevezető után lássuk a medvét, azaz a programot !

A probléma

Bizonyára minden assembly–ban programot fejlesztő amigásnak gondot okozott már, hogy hogyan helyezze el a programban felhasznált grafikát. A legegyszerűbb, de ugyanakkor a legszerencsétlenebb megoldás, ha a grafikus adatokat a program egyenként tölti be a lemezről. Gondoljuk csak meg, ha a program csak tíz grafikai elemet használ, mindegyiket mondjuk nyolc fázissal, ez máris nyolcvan file beolvasását jelenti, ami hála az Amiga meglehetősen gyenge file–kezelő rendszerének, igencsak lassú folyamat lenne. Egy másik megoldás, hogy az összes grafika elemet összegyűjtjük egy file–ba, és egyben húzzuk be a memóriába. Ekkor természetesen tudnunk kell, hogy melyik elem hol kezdődik a file elejéhez képest. A legfrappánsabb megoldás, ha a grafikát fordítás közben fűzzük hozzá a programhoz. Ezt a módszert különösen vonzóvá teszi, hogy a DevPac assembler ismeri az INCBIN pszeudo–utasítást, amivel egy file tartalma befordítható a programba. Ha ezt az utat választjuk, feltétlenül gondoskodnunk kell arról, hogy programunk a chip–memóriába töltődjék, mert különben adatainkat a blitterrel nem érhetjük el. A grafikus adatokat ilyenkor is érdemes egy file–ba összefogni, hogy a fordítás gyorsabban menjen.

Még egy probléma

A másik gond, hogy milyen formátumban tároljuk el a grafikát. Kézenfekvő lene az Amigánál megszokott módon, bitplane–enként tárolni. Ekkor előbb az első, majd a második, harmadik stb. bitplane teljes területét kell letárolnunk. Ennek a megoldásnak van azonban egy óriási hátránya. Ha az eltárolt alakzatot – a továbbiakban BOB (blitter object) – a blitterrel akarjuk kitenni a képre, a blittert annyiszor kell újra felprogramoznunk, ahány bitplane–t használunk. Hála azonban az Amiga rugalmas képernyőkezelésének, képünket felépíthetjük úgy is, hogy az egyes bitplane–ek azonos sorai egymás után helyezkedjenek el a memóriában. Ha a képernyőmnemóriánk kezdőcíme ke, a bitplane–ek száma n, és egy bitplane egy sora b byte széles, akkor a modulókat n*(b–1)–re, az egyes bitplane–ek mutatóit pedig kc+x*(n–1)–re kell állítanunk, ahol x az adott bitplane sorszáma (1–6). Ezzel a képernyőszervezéssel elérhetjük, hogy minden bob felrakásához a blittert csak egyszer kelljen felprogramoznunk. A két képernyőszervezés közti különbségek jól megfigyelhetőek az 1. ábrán, ahol először a normál, majd az általunk ismertetett képernyő memóriabeli elhelyezkedését láthatjuk.

Hogy a gyorsabb képernyőkezelést biztosító formátumot használhassuk, a grafikus adatokat át kell konvertálnunk. Ezt teszi meg a most és a következő részben közreadandó program. A programnak a bemenet adatokat elő kell készítenünk. Először is a rajzprogrammal, amivel a grafikát kidolgoztuk, az egyes alakzatok fázisait egymás mellé, vagy alá kell raknunk úgy, hogy az egyes fázisok egy téglalapot töltsenek ki. Ha van mondjuk egy bob–unk nyolc fázissal, akkor mindet elhelyezhetjük egy sorba, vagy nyolcba soronként egy fázissal, de legcélszerűbb ha két sorba helyezzük el őket soronként négy fázissal. Az így előkészített képrészletet IFF konverterrel vágjuk ki a képből, és mentsük ki bitplane–ként. Ezt procedúrát természetesen minden egyes alakzattal végig kell játszanunk. Ha ezzel megvagyunk, meg kell írni a parancsfile–t, amiből a konverterünk megtudja az egyes elemek nevét, méretét, hogy hány sorban és hány oszlopban helyeztük el őket, valamint hogy hány bitplane használatos az adott objektumnál. Ezt parancsorokkal kell megadnunk, minden sorban egy bob adatait elhelyezve. Az egyes parancssorok a következőképpen épülnek fel:

filename,xbobs,ybobs,bobxsize,bobysize,planes

Az xbobs az egy sorban levő bobok, az ybobs pedig a bobsorok száma. A bobxsize a bobok vízsintes mérete szavakban (pixel/16), míg a bobysize a bobok függőleges méretét tartalmazza. A planes paraméterrel adjuk meg, hogy az objektum hány bitblane–t használ. (4 szín–2, 8 szín–3, 16 szín–4 stb.) Ezeket a paramétereket nem kell mind megadni, ha valamelyiket kihagyjuk, automatikusan az előzővel dolgozik tovább a program. Példaként álljon itt a DEATHFIGHTER grafikai konvertálásánál használt parancsfile:

nomask
status,1,1,20,48
digits,11,1,1,27
charset,20,3,1,22
eyes,9,1,2,32
guns,9
locks,9
flashes,9
bases,4
shields,2
mask
maps,8
enemys,6
cars,2
bons,4
expls,8

```
/* Graphics converter V 2.3 by Compi 1991.*/

#include <stdio.h>
#include <exec/types.h>

#define xsize 20/*in words*/
#define ysize 48/*in lines*/

#define COM 1<<0
#define INF 1<<1
#define OUT 1<<2

UWORD *mob,*AllocMem();
FILE *inf,*outf,*comf,*infof,*fopen();
char mobnam[64],namepuff[64];
char *Comname="Graphics_Conv:convcomm";
char Inpath[128]="Graphics_Conv:inc/";
char *Outname="ram:bobs";
char *Infoname="ram:bobinfo.inc";
int nomore=0,planes=4;
int actmaxx,actmaxy;
int mobxsize=1,mobysize=16,xmobs=1,ymobs=1;
int error=0,makflg=0;
```

Van két parancs ebben a file–ban, amiről eddig nem esett szó. A konverter képes ugyanis minden grafikai elemhez maszkot is készíteni. A maszkolást a **mask** paranccsal be, a **nomask** paranccsal pedig kikapcsolhatjuk. A maszkot a program közvetlenül a bob után helyezi el. Az egyes bob–ok helyére vonatkozó információkat a konvertálás után egy **bobinfo.inc** nevű file–ban találhatjuk meg, assembly nyelven. (pld. **statusoffs equ 0**) A konverter használata egyébként igen egyszerű. Indítása a

conv

vagy a

conv < commandfile> < inputpath> < outputfile> < infofile>

paranccsal történhet a CLI–ből, ahol commandfile = a parancsfile neve, inputpath = a bemeneti adatok elérési útvonala, outputfile = a kimeneti file neve, infofile = az info file neve. Ha egyébként a programot egyszerűen csak conv–val indítjuk, kiíródik egy rövid használati utasítás.

Reméljük a conv sokat segít majd a játék, intro, stb. íróknak. Íme a program első része, természetesen C nyelven:

Assembly haladó

Rovatvezető: URZ & Compi

A most ismertetendő rutin egy viszonylag egyszerű, de mégis igen hatásos effektust valósít meg. Gyakran előfordul a programozói munka során, hogy egy címképet, vagy valamilyen más grafikát kell megjeleníteni a képernyőn. Ilyenkor gondot okozhat, hogy milyen módon "hívjuk elő" a képet. Ha egyszerűen csak kihajítjuk, az bizony elég mellbevágóan hat a program, vagy demó majdani szemlélőjére. Jóval kecsesebb, ha a színek fényességét fokozatosan növelve jelenítjük meg, mintegy előhozva ezzel a háttér szürkeségéből. A kép levételével persze ugyanez a helyzet.

Hogy a különböző fényességű színek azonos sebességű fel, illetve lehúzását elérjük, minden szín minden összetevőjére minden lépésben egyeneshúzó algoritmussal kell meghatározzuk az aktuális értéket. Az alább közölt programrészlet két hívható rutinja, a **colsinc** és a **colsdec** (az előbbi fel, az utóbbi pedig lehúzza a kép színeit) hívásakor az a0–ban várja egy struktúra kezdőcímét, amely a következő elemeket tartalmazza:

1 word : a szín kiindulási, ill. végértéke

1 word : belső felhasználásra

1 word : belső felhasználásra

1 longword : célcím (pl. egy színregiszter címe)

Ezt a struktúrát kell ismételnünk annyiszor, ahány színt akarunk változtatni. Az 1. szó $ffff értéke jelzi, hogy a lista végére értünk.

Az itt közölt rutincsomag nem teljes, hiányzik belőle egy **lass** nevű rutin, ami nem tesz mást, csak vár egy bizonyos ideig. Célszerű ezt a várakozást a képfrissítéssel szinkronba hozni, de egyszerűbb esetben megteszi egy dbf ciklus is.

Bódy Attila

```
****************************
* Coloreffect by Compi 1990 *
****************************

;----------------------- a0=tablazat
colsdec     bsr       initdec
            moveq     #16-1,d0              ;counter
colsdec102  move.l    a0,-(sp)
            move.w    d0,-(sp)
            bsr       lass
            move.w    (sp)+,d0
colsdec100  movea.l   colptr(a0),a1
            move.w    curcol(a0),d2
            move.w    colcnt(a0),d3
            moveq     #3-1,d7
            moveq     #15,d6                ;color mask
            moveq     #1,d5                 ;incremet value
colsdec101  move.w    defcol(a0),d1
            and.w     d6,d1                 ;defcol
            and.w     d6,d2                 ;curcol
            and.w     d6,d3                 ;counter
            move.w    d3,d4                 ;save counter
            add.w     d1,d3                 ;defcol+counter
            and.w     d6,d3
            cmp.w     d4,d3
            bhs       nodeccc
            sub.w     d5,d2
nodeccc     not.w     d6
            move.w    curcol(a0),d1
            and.w     d6,d1
            or.w      d1,d2
            move.w    d2,curcol(a0)
            move.w    colcnt(a0),d1
            and.w     d6,d1
            or.w      d1,d3
            move.w    d3,colcnt(a0)
            not.w     d6
            lsl.w     #4,d6
            lsl.w     #4,d5
            dbf       d7,colsdec101
            move.w    d2,(a1)
            adda.l    #nextctabl,a0
            tst.w     (a0)
            bpl       colsdec100
            move.l    (sp)+,a0
            dbf       d0,colsdec102
            rts
```

```
;----------------------- a0=tablazat
colsinc     bsr        initinc
            moveq      #16-1,d0            ;counter
colsincl02  move.l     a0,-(sp)
            move.w     d0,-(sp)
            bsr        lass
            move.w     (sp)+,d0
colsincl00  movea.l    colptr(a0),a1
            move.w     curcol(a0),d2
            move.w     colcnt(a0),d3
            moveq      #3-1,d7
            moveq      #15,d6              ;color mask
            moveq      #1,d5               ;incremet value
colsincl01  move.w     defcol(a0),d1
            and.w      d6,d1               ;defcol
            and.w      d6,d2               ;curcol
            and.w      d6,d3               ;counter
            move.w     d3,d4               ;save counter
            add.w      d1,d3               ;defcol+counter
            and.w      d6,d3
            cmp.w      d4,d3
            bhs        noinccc
            add.w      d5,d2
noinccc     not.w      d6
            move.w     curcol(a0),d1
            and.w      d6,d1
            or.w       d1,d2
            move.w     d2,curcol(a0)
            move.w     colcnt(a0),d1
            and.w      d6,d1
            or.w       d1,d3
            move.w     d3,colcnt(a0)
            not.w      d6
            lsl.w      #4,d6
            lsl.w      #4,d5
            dbf        d7,colsincl01
            move.w     d2,(a1)
            adda.l     #nextctabl,a0
            tst.w      (a0)
            bpl        colsincl00
            move.l     (sp)+,a0
            dbf        d0,colsincl02
            rts

;----------------------- a0=tablazat
initinc     movem.l    a0-a1,-(sp)
inincloop   clr.w      curcol(a0)
            clr.w      colcnt(a0)
            movea.l    colptr(a0),a1
            clr.w      (a1)
            adda.w     #nextctabl,a0
            tst.w      (a0)
            bpl.s      inincloop
            movem.l    (sp)+,a0-a1
            rts

;----------------------- a0=tablazat
initdec     movem.l    a0-a1,-(sp)
indecloop   move.w     defcol(a0),curcol(a0)
            clr.w      colcnt(a0)
            movea.l    colptr(a0),a1
            move.w     defcol(a0),(a1)
            adda.w     #nextctabl,a0
            tst.w      (a0)
            bpl.s      indecloop
            movem.l    (sp)+,a0-a1
            rts

;-----------------------
            rsreset
defcol      rs.w       1
curcol      rs.w       1
colcnt      rs.w       1
colptr      rs.l       1
nextctabl   rs.w       0

;           FOR EXAMPLE

testctabl   dc.w       $0f00        ;default value
            dc.w       $0           ;current value
            dc.w       $0           ;counter
            dc.l       dummy        ;pointer

            dc.w       $ffff        ;end of table
```

```c
#include <exec/types.h>

#define xsize 20        /*in words*/
#define ysize 48        /*in lines*/

#define COM 1<<0
#define INF 1<<1
#define OUT 1<<2

UWORD *mob,*AllocMem();
FILE  *inf,*outf,*comf,*infof,*fopen();
char  mobnam[64],namepuff[64];
char  *Comname=
 "Graphics_Conv:convcomm";
char  Inpath[128]=
 "Graphics_Conv:inc/";
char  *Outname="ram:mobs";
char  *Infoname="ram:mobinfo.inc";
int   nomore=0,planes=4;
int   actmaxx,actmaxy;
int   mobxsize=1,mobysize=16;
int   xmobs=1,ymobs=1;
int   error=0,mskflg=0;
ULONG offset=0;

main(argc,argv)
int argc;
char **argv;
{
 char  *namepuf,*label;
 char  *np,*inpath,*inname;
 ULONG memsize;

 if(argc>1) Comname=argv[1];
 else {
  info("Usage: Conv [CommandFile] [IputPath]");
  info(" [OutputName] [Infoname]\n");
  info("Defaults: CommandFile =");
  info(" Graphics_Conv:Convcomm\n");
  info("          InputPath   =");
  info(" Graphics_Conv:Inc/\n");
 }
 if(argc>2) {
  inpath=argv[2];
  np=Inpath;
  while((*np++=*inpath++));
  np-=2;
  if(*np!=':' && *np!='/'){
   *++np='/';
   *++np='\0';
  }
 }
 if(argc>3) Outname=argv[3];
 if(argc>4) Infoname=argv[4];
 if((comf=fopen(Comname,"r"))) {
  if((infof=fopen(Infoname,"w"))) {
   if((outf=fopen(Outname,"w"))) {
    do {
     getpars();
     if(!nomore) {
      memsize=mobxsize*mobysize*xmobs
       *ymobs*planes*sizeof(UWORD);
      if((mob=AllocMem(memsize,0L))) {
```

```c
#include <stdio.h>
```

```c
       namepuf=namepuff;
       inpath=Inpath;
       inname=mobnam;
       while((*(namepuf++)=*(inpath++))!='\0');
       --namepuf;
       if(*(namepuf-1)!=':' && *(namepuf-1)!='/')
        *namepuf++='/';
       label=namepuf;
       while((*(namepuf++)=*(inname++))!=0);
       info(mobnam);
       putchar('\n');
       if((inf=fopen(namepuff,"r"))) {
        print(label,infof);
        print("offs\tequ\t",infof);
        writelong(offset,infof);
        putc('\n',infof);
        mobin(inf);
        mobout(outf);
        fclose(inf);
       } else {
        info("File ");
        info(namepuff);
        info(" not found .\n");
       }
       FreeMem(mob,memsize);
      } else {
       info("There's not enough memory !\n");
       nomore=1;
      }
     }
    } while(!nomore);
    print("mobsize\tequ\t",infof);
    writelong(offset,infof);
    putc('\n',infof);
    fclose(outf);
   } else info("Can't open output file.\n");
   fclose(infof);
  } else info("Can't open info file.\n");
  fclose(comf);
 } else info("Command file not found.\n");
}

/**********************/
getword(fn)
FILE *fn;
{
return((getc(fn)<<8)|getc(fn));
}

/**********************/
info(string)
char *string;
{
 while(*string != '\0') putchar(*(string++));
}

/**********************/
mobin(fn)
FILE *fn;
{
 int i,j;
 UWORD *mut;
 j=planes*mobxsize*mobysize*xmobs*ymobs;
 mut=mob;
```


Anubis Kft.
Budapest
Ferenciek Tere 4-8
1053
Tel.: 117-3877

Magyarországon a legolcsóbb !!!

Sőt, némely árucikkeket a bécsi ár alatt vásárolhat, illetve rendelhet meg nálunk !

- megtakarítja az utazás fáradalmait és költségeit
- forintért vásárolhat
- nagyobb értékű vásárlás esetén részletfizetési kedvezmény lehetséges
- viszonteladók számára egyedi megbeszélés szerinti hitelfeltételek
- törzsvevők részére kedvezményeket biztosítunk
- áraink a beszerzési árakat követik
- egyedi kéréseket is megpróbálunk teljesíteni
- magyarországi garanciaérvényesítés
- garancián kívüli gyors szervíz

Raktárról kapható:

NoName 3.5" DSDD lemez 750Ft (100 doboztól 712 Ft)
NoName 5.25" DSDD lemez 375Ft (1 doboz)
360Ft (10 doboz)
350Ft (50 doboz)
330Ft (100 doboz)

Ez Fantasztikus:

- 512K-s belső bővítő órával, kapcsolóval CSAK: 7580 Ft !!!
- 1.8 MB-os belső bővítő: 22.655 Ft

A500: 53.900 Ft !

ATonce AT emulator kártya - 42380 Ft

100% IBM AT kompatibilis Amiga, CGA, Herkules, Olivetti, Toshiba grafikus kártya, soros, és párhuzamos port emuláció. A gép képes lesz egyszerre futtatni Amiga és IBM programokat is.

ACTION REPLAY kártya - 11.500 Ft

Az AM januári számában ismertetett cartridge. Egyaránt hasznos a játékok könyebb végigjátszásához, és hatalmas segítség a felhasználóknak is.

DIGIVIEW GOLD 4.0 - 24.750 Ft

A legjobb képdigitalizáló az Amigán. 768*580-as felbontásban digitalizál képeket 4096 színben kameráról. Képes 21 bites, és SuperHam képeket is digitalizálni.

MIDI interface - 5.635 Ft

Hangdigitalizáló - 9694 Ft

Megrendelhető:

AMIGA 2000:	144.650 Ft
Philips RGB monitor:	44.562 Ft
KCS POWER PC BOARD (XT kártya):	52.555 Ft
AMIGA 500-hoz 20 MB harddisk:	56.235 Ft
AMIGA 2000-hez 40MB harddisk:	93.955 Ft
PAL Genlock:	33.600 Ft

Visszacsatolás

Ezt a lapot hajtsd meg a szaggatott vonal mentén, és küldd el amilyen gyorsan csak tudod !!!

Ezt a részt feltétlenül töltsd ki, ha visszaküldöd a lapot ! ! !

Név:__________ Város:__________ Lakcím:__________
Ir.szám:__________ Tel.:__________

Megrendelőlap

Érdeklődési kör:
O-játéktesztek
O-játékleírások
O-software tesztek
O-software leírások
O-hardware leírások
O-Basic
O-C
O-68000 assembly
O-DTP
O-DTV
O-grafika, animáció
O-zene, MIDI
O-piaci információ
O-hírek, érdekességek
O-kapcsolat külföldi klubokkal
O-ON DISK
O-C64 csúcsprogramok
O-Atari ST melléklet
O-toplisták

Mid van ?!
O-A500 O-A1000 O-A2000
O-A2500 O-A3000
O-egyéb:__________

O-512k O-1M O-1.5M O-2M
O-2M fölött

O-harddisk O-turbokártya
O-bridgeboard:__________

O-3.5" O-5.25" külső drive

O-genlock O-képdigitalizáló
O-egyéb:__________

O-Midi interfész O-hangdigitalizáló

(töltsd ki a név, cím rovatot !) Megrendelem az AM-et _____ példányban
O-márciusi számot O-negyedévre O-félévre O-egy évre (148, 444, 888, 1776 Ft)

Apróhirdetés talon

Apróhirdetésed a következő számunkban ingyenesen közöljük ! (max. 30 szó)

____
____
____
____

Kérjük írd ide a véleményedet a lapról, ötleteid, esetleg kérdésedeidet amik, ha közérdeklődésre tart számot, a következő számban megválaszoljuk. (ha tudjuk)

____
____
____
____
____

AM "Teccési" index

Kérjük karikázd be a megfelelő számot ! Véleményed maximálisan figyelembe vesszük !

1 2 3 4 5 Kavalkád
1 2 3 4 5 DTV
1 2 3 4 5 C tanfolyam
1 2 3 4 5 Szerszámosláda
1 2 3 4 5 Hardware-progr.

1 2 3 4 5 Assemby haladó
1 2 3 4 5 BASIC kezdő
1 2 3 4 5 AmigaDOS
1 2 3 4 5 Ray-Tracing
1 2 3 4 5

1 2 3 4 5 Mi újság ?
1 2 3 4 5 ON LINE
1 2 3 4 5 Virológia
1 2 3 4 5 Hardware
1 2 3 4 5 DTP

1 2 3 4 5 Zene
1 2 3 4 5 Börze
1 2 3 4 5 Piac
1 2 3 4 5 PD, ON DISK
1 2 3 4 5

1 2 3 4 5 AM válaszol
1 2 3 4 5 Játék
1 2 3 4 5
1 2 3 4 5
1 2 3 4 5

1 2 3 4 5 F18 leírás
1 2 3 4 5
1 2 3 4 5 6804u
1 2 3 4 5 A5000
1 2 3 4 5

1 2 3 4 5 AM kezdőknek AK
1 2 3 4 5 AM haladóknak
1 2 3 4 5 AM profiknak

A Te szinted: AK Hal. Prof.

5- csak így tovább 4- nem az igazi 3- elmegy 2- tragédia... 1- szüntessék meg !

Info

Bővebb információt kérek az AM-ben megjelent hírdetésről. A hirdetés száma bekarikázandó !

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

A név - cím rovat a másik oldalon ! ! !

ON DISK

Megrendelem az AM ON DISK lemezét. (Név, cím a túloldalon ! ! !)

O- AM ON DISK Nr.1 - 200 Ft, utánvéttel. (decemberi számhoz)
O- AM ON DISK Nr.2 - 200 Ft, utánvéttel (januári számhoz)

-------- o --------

O- negyed évre (500 Ft) - engedmény
O- fél évre (1000 Ft) - egy lemez ingyen
O- egy évre (1800 Ft) - három lemez ingyen

Az összeget rózsaszin postautalványon kell a részünkre feladni. Írják rá: ON DISK

Toplista

szavazólap

A legjobb játék:

____

A legjobb felhasználói program:

____

PD

Megrendelem az AM Public Domain lemezét. (Név, cím a túloldalon ! ! !)

Szám	Tartalom	*
AM001	QRT (Quick Ray-Tracer)	
AM002	JRComm, MSH, NIB	

Utánvéttel * (3.5"): 200 Ft

Üres HELY

Programozás: Modula 2

Az Amiga Magazin elözö számában már jelent meg egy cikk a Modula-2 programnyelvröl, de a cikk rövidsége miatt csak rövid bemutatásra kellet szorítkoznom. A most induló cikksorozatban részletesen próbálok majd írni a nyelvröl, és használatáról az Amigán. Amennyire ezt meg lehet állapítani, Magyarországon az Avant Garde Software cég által készített Benchmark Modula-2 van leginkább "elterjedve" (ez az "elterjedés" feltehetöleg néhány tucat embert jelent csak). Valószínüleg azért is ilyen kevesen tartanak fenn néhány lemezt a programnak, mert itthon nincs a Modula-2 -höz (és pláne Amiga Modula-2 -höz) dokumentáció. Ezen próbálunk mi most segíteni, és remélem nem sikertelenül.

Ha nincs a birtokodban egy Modula-2 compiler, úgy érdemes egyet keríteni (nem lehetetlen), mert megéri. Ennek indoklását az elözö számban már olvashattad, most itt csak annyit, hogy ami az IBM-nek Turbo Pascal, az az Amigának Modula-2. Ha valamilyen oktatási intézményben mindenáron arra kényszerítenek, hogy Turbo Pascal -t használj (igen, manapság is talkozhatunk ilyen eröszakos brutalitásokkal), akkor az ott tanultakat jól használhatod az Amigán is, ha Modula-2 -ben programozol. Itt jegyzem meg, hogy a sorozatban a Pascal nyelv alapszintü ismeretét feltételezem, de ha valakinek ez nincs me úgy egy Pascal tankönyvböl könnyen megszerezheti (ezek itthon mindenhol beszerezhetök). A Modula-2 másik elönye, hogy kezöknek is elég egyszerü, ugyanakkor a profik igényeit is (általában) kielégíti (a Cinemaware cég Lords of the Rising Sun címü játéka is Benchmark Modula-2 -ben készült). Nem folytatom most ezt az eszmefuttatást tovább, inkább hozzálátok a programnyelv leírásához, végtére is ez cikk feladata.

A Modula-2 programok modulokból épülnek fel. Mint már az elözö számban leírtam, három féle modul létezik: meghatározó (definition module), megvalósító (implementation module), és program modul (program module, vagy röviden: module). Az elsö két modulfajtával most nem foglalkozom, ezek ismerete és használatat kezdök számára nem szükséges. A program modul szintaktikai felépítése:

```
MODULE ModulNév;
...
END ModulNév.
```

Fontos most megjegyezni, hogy a Modula-2 különbséget tesz kis és nagybetü között. A nyelvben minden beépített utasítás nagybetükböl áll, ha az END helyett End -et írsz, úgy azt a fordító nem fogja elfogadni, és hibaüzenettel leáll. A modulon belül az alábbi dolgok lehetnek (de nem feltétlenül szükségesek): import lista, konstans deklaráció, típus deklaráció, változó deklaráció, procedúrák és funkciók, és utasítások. Nézzük meg mindegyiket közelebbröl!

Az import lista új azok számára, akik eddig Pascalban programoztak. Segítségével megadhatjuk a más modulokból felhasznált "importált" konstansokat, adattípusokat, változókat, procedúrákat. Formája a következö:

```
FROM ModulNév IMPORT mit1, mit2, mit3, mit4, mit5;
```

,vagy ha az adott modulból mindent fel akarunk használni, úgy:

```
IMPORT ModulNév;
```

A két mód között az a különbség, hogy az elsö esetben a mit2 procedúrát így kell hívni:

```
mit2(a,b,c);
```

addig a második esetben ezt így kell megtenni:

```
ModulNév.mit2(a,b,c);
```

A Benchmark Modula-2 lemezen több tucat modulban adattípusok és procedúrák százai (összesen kb. 2500) találhatók. Ezeket a modulokat a cég készítette, de a késöbbiekben magunk is fogunk ilyeneket gyártani a saját céljainkra. A programnyelv moduláris felépítése miatt a "gyári" és a saját modulok között nincs különbség, saját modulkönyvtárunkat úgy használhatjuk, mintha az eredeti programcsomag része lenne.

A konstans deklarációban határozzuk meg a programban használt konstansokat és ezek értékeit, a Pascallal megegyezö módon:

```
CONST
  pi = 3.141592654;
  e = 2.718281828;
  száz = 100;
  igen = "I";
...
```

Az itt meghatározott konstansok értéke a programban nem változtatható (azért konstans, és nem változó).

A típus deklaráció segítségével definiálhatunk új, virtuális adattípusokat. Formája a Pascallal megegyezö:

```
TYPE
  Tábla = ARRAY[1..8],[1..8] OF INTEGER;
egy tömb,
  Bizonyítvány = RECORD
                Matematika : INTEGER;
                Fizika : INTEGER;
                Magyar : INTEGER;
                Átlag : REAL;
              END;             egy rekord,
  Színek = SET OF (Piros, Sárga, Kék, Zöld);
egy halmaz, és
```

Programozás: Modula 2

TáblaPtr = POINTER TO Tábla; egy mutató esetében.

...

Ezen kívül Modula-2 -ben lehetséges ún. "fejlett" adattípusokat (angolul Advanced Data Type, vagy röviden ADT) használni. Ezek csak a DEFINITION modulokban találhatók meg ilyen formájukban:

```
TYPE
  Valami;
```

Itt most nem határoztuk meg, hogy a valami milyen típusú, ezt a munkát a megvalósító részre, az IMPLEMENTATION MODULE -ra hagytuk. Az ADT használata kezdök számára nem fontos, majd csak a késöbbiekben fogunk rá visszatérni.

A változók deklarációja ismét csak a Pascal szintaktikával fog megegyezni:

```
VAR
  a,b,c : REAL;
  SakkTábla : Tábla;
  Tüzijáték : Színek;
...
```

A procedúrák ismét csak a Pascal rendszerüek, de a funkcióknál már eltérés van. Nézzük meg elöször egy procedurát:

```
PROCEDURE Negatív(VAR x: REAL);
BEGIN
  x := -x;
END Negatív;
```

Funkciók használatánál az eredmény visszajuttatásának módjában van eltérés:

```
PROCEDURE Negatív(x : REAL) : REAL;
BEGIN
  RETURN (-x);
END Negatív;
```

Természetesen Modula-2 -ben is, mint Pascalban, a procedúráknak és a funkcióknak külön konstans, adattípus, és változó deklarációja lehet, de akár újabb procedúrákat és funkciókat is tartalmazhatnak magukba ágyazva:

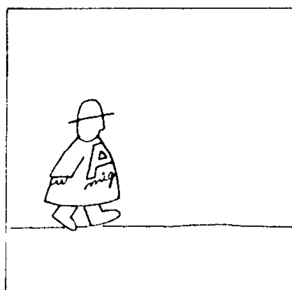
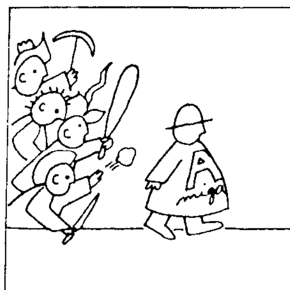
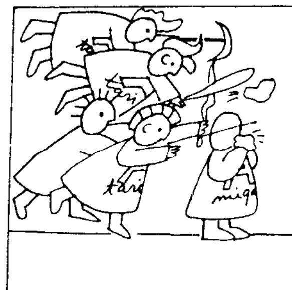
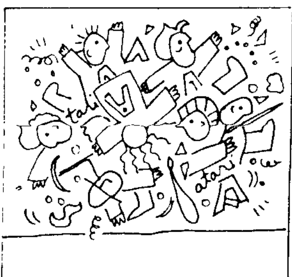
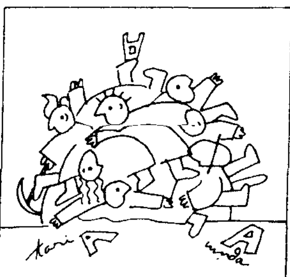
```
PROCEDURE BlaBla;
CONST a = 1;
VAR b : INTEGER;
PROCEDURE Bla;
VAR R : REAL;
BEGIN
  xxx
END Bla;
BEGIN
  xxx
END BlaBla;
```

Ebben az esetben a Bla procedúra van a BlaBla procedúrába ágyazva.

Az utasítások a BEGIN kulcsszó után találhatók, és az END ModulNév. utastításig tartanak (a "." fejezi be a programot). Az utasítások az alábbi típusúak lehetnek: a := b; , procedúrahívás, IF, CASE, WHILE, REPEAT, FOR, WITH, EXIT,és RETURN.

Ezzel végére is értünk a programnyelvnek, mert ez a teljes utasításkészlete. Mint látható, a Modula-2 egy nagyon kicsi programnyelv, valójában csak néhány utasítast tartalmaz, ezért is könnyü megtanulni. A programnyelv moduláris felépítése miatt azonban rendelkezésünkre áll további utasítások ezrei, melyek segítségével az Amiga teljes hardvere programozható. Az utasítások szintaktikája még hátravan, erröl a következö hónapban részletesen írok majd. Addig is lehet utánajárni a Modula-2 compilernek, és átnézni az eddig tanultakat. Üdv,

Jazz

Programozás: MAD Trükkök

BOOTTRACK-es betöltő

Több barátom megpróbált meggátolni abban, hogy ezt a rutint leközöljem az AM-ben, mondván, hogy ezzel bárki olyat tud csinálni, mintha egy "rendes" program lenne. Én azonban már nagyon únom az olyan demo-kat, amiket egy CLI orientált menüből kell indítanod, és szana-szét GURU-zzák a buta arcukat.
A célunk egy olyan lemez készítése, amit ha beteszel a drive-ba, illetve ha CTRL-AMIGA-AMIGA, akkor rögtön a megadott helyre tölti a programodat. Erre azért van szükség, hogy a lemezen ne kelljen a rendszernek semmilyen elemét rajta tartanod, ami fölöslegesen foglalja a helyet.
Megírod a programot, majd azt fix címre fordítod. A SEKA-ban a wt (write track) utasítással kiírod a lemez megadott TRACK-jeire a futtatni kívánt programodat.
Például:

wt
$30000
20
10

Ez az utasítás a megfelelő paraméterekkel a $30000 címtől kezdődő memóriaterületet kimenti a 20-as TRACK-től kezdeve, 10 TRACK-hosszan. Tehát előre ki kell számolnod, hogy a programod hány TRACK hosszú. Egy TRACK-re $1600 byte információ fér (DOS formátumban...).

Ha ezzel kész vagy, akkor jön be a képbe a most közölt program. A rutin elején a futtatandó programod paramétereit kell beállítanod.
Ezután fordítsd le, majd ki kell számoltatnod hozzá a CHECKSUM-ot. Ezt a MasterSEKA-ban a b paranccsal végezheted el.

Ezt írd be a fordítás után:

bCHECK

ezután mentsd ki a programot a lemez 0-dik TRACK, nulladik, és első SECTOR-ára.

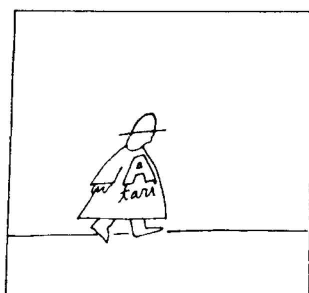
wt
CHECK
0
1

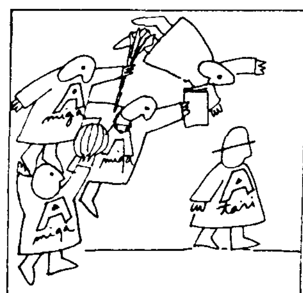
Ezzel készen is vagy. Ha mindent jól csináltál, akkor egy olyan lemezt kapsz, amit ha BOOT-olsz, akkor a megadott programod azonnal betöltődik. További hozzáfűzni valóim:

Ha töltés közben kiveszed a lemezt, akkor a képernyő pirosra változik. Természetesen ilyenkor a megfelelő TRACK rosszul töltődik be. Ha a lemezt visszateszed, a hibás TRACK újra betöltődik. Így ha a lemezt ki-be rángatod is, a programod akkkor is helyesen töltődik be.
Az itt közölt verzió természetesen csak az alapvető dolgokat tartalmazza. Ezt a verziót bárki továbbfejlesztheti, például hozzáfűzhetsz egy billentyűzetlefigyelő menüt, vagy akármit. Ha az elindított Demoból reset-elsz, azonnal a menübe kerülsz vissza. Így színvonalasabb demo lemezeket készíthetsz.
Ezt a módszert használják azok a programok, amelyek csodák csodájára azonnal kitesznek egy menüt, vagy scroll-t, grafikát, stb, amint beteszed a lemezt.

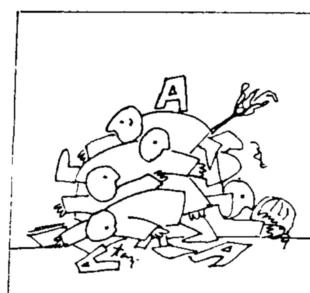
Végetért a móka mára, zárul MAD mókatára, de ha tetszett: akkor legközelebb is írok sok érdekes adatot, például, hogy a bálna az nem is hal, hanem madár, és banánnal táplálkozik.

THE MAD

Programozás: MAD Trükkök

```
kezdes:=$40000;HOL INDUL
trac: =$79000;DRIVE PUFER
track:=18;HANYADIK
CYLINDERTOL -2
start:=$40000;HOVA
TOLTSON
tolt: =20;HANYTRACKOTTO
LT
dc.w $444f,$5300,0,0,0,0;
k:   lealo(pc),a0
     move.la0,$80
     trap#0;MEGSZAKITAS
GENERAL
;    rts
     jmpkezdes
lo:
     move.w#$8190,$dff096
;    move.w#$4000,$dff09a;
MEGSZAKITAS LETILT
     bsrkpo
ok:  bsrdisk
     bsrco
     bsrlep
     add.l#$1600,d6
     addq.l#1,d0
     dbfd5,ok
     rte
lep: ;FEJ LEPTETES
     bclr#1,$bfd100
     eor.b#4,$bfd100
     btst#2,$bfd100
     beq.skio
     bclr#0,$bfd100
     bset#0,$bfd100
kio: rts
kpo: move.b#track,d0
     move.l#tolt,d5
     move.l#start,d6
     move.b#$ff,$bfd100
     bsrvar
     bclr#7,$bfd100
     bsrvar
     bclr#3,$bfd100
po:  btst#5,$bfe001
     bne.spo
     bset#1,$bfd100
     btst#4,$bfe001
     beq.sel
     bclr#0,$bfd100
     move.w#$2200,d7
kuk: nop
     nop
     dbfd7,kuk
el:  bset#1,$bfd100
gizguz:bclr#0,$bfd100
     move.w#$0180,d7
go:  nop
     dbfd7,go
     bset#0,$bfd100
     btst#4,$bfe001
     bne.sgizguz
     bset#2,$bfd100
     cmp.b#$00,d0
     beq.skuku
     cmp.b#$01,d0
     beq.skas
     clr.ld2
     move.bd0,d2
     lsr.w#1,d2
     bcc.sat
     bclr#2,$bfd100
at:  bclr#1,$bfd100
kik: bclr#0,$bfd100
     bset#0,$bfd100
     move.w#$0780,d7
ret: nop
     dbfd7,ret
     dbfd2,kik
kuku:rts
kas: bclr#2,$bfd100
     bclr#1,$bfd100
     bclr#0,$bfd100
     bset#0,$bfd100
     move.w#$0700,d7
rut: nop
     dbfd7,rut
     rts
disk:bclr#1,$bfe001;PUFFER
TOLTES
     move.w#$8500,$dff09e
     move.w#$4489,$dff07e
vis: move.w#$0f00,$dff180;L
EMEZ KINT VAGY BENT?
     btst#5,$bfe001
     bne.svis
     move.w#$0000,$dff180
     move.w#$4000,$dff024
     move.w#$8500,$dff09e
     move.w#$4489,$dff07e
kir: btst#5,$bfe001
     bne.skir
     move.w#$4000,$dff024
     move.l#trac,$dff020
     move.w#$9f40,$dff024
     move.w#$9f40,$dff024
     move.w#$0002,$dff09c
qw:  move.w$dff01e,d2
     btst#1,d2
     beq.sqw
     btst#5,$bfe001;
     bnedisk
end: move.w#$4000,$dff024
     move.w#$0400,$dff09e
     rts
var: move.l#$e100,d7
v:   sub.l#1,d7
     bnev
     rts
co:  clr.ld1;PUFFER
VISZAKONV.
     move.w#$4489,trac-2
     leatrac-2,a0
     clr.ld7
vid: cmp.w#$4489,(a0)+
     bne.svid
     cmp.w#$4489,(a0)
     bne.sikp
     add.l#2,a0
ikp: clr.ld0
     move.b2(a0),d0
     move.b6(a0),d1
     and.b#$55,d0
     and.b#$55,d1
     lsl.b#1,d0
     or.bd1,d0
     mulu#512,d0
     add.ld6,d0
     move.ld0,a2
     add.l#56,a0
     move.la0,a1
     add.l#512,a1
     move.w#$100,d3
eles:move.w(a0)+,d0
     move.w(a1)+,d1
     and.w#$5555,d0
     and.w#$5555,d1
     lsl.w#1,d0
     or.wd1,d0
     cmp.b#12,d7
     bne.skopa
     cmp.b#2,d3
     beq.shalal
kopa:move.wd0,(a2)+
     dbfd3,eles
     add.l#514,a0
     addq.b#1,d7
     cmp.b#13,d7
     blt.svid
halal:rts
```

ON DISK!

Sculpt 4D

Cikk: Jazz

Lapzárta után érkezett...

Olvasóink levelek tömkelegével árasztottak el, melyből megtudtuk, hogy a ray-tracing rovat óriási népszerűségnek örvend. Ezekből a levelekből az is kiderült, hogy már mindenki ég a vágytól, hogy végre használjon (azaz hogy használni tudjon) egy ray-tracing programot. Mivel számunkra a legfontosabb az, amit ti akartok, nos kedves olvasó, örömmel jelenthetem be, hogy itt van a ray-tracing sorozat harmadik részének második cikke: A Sculpt-4D használta. Mint azt már az Amiga Magazin tavaly decemberi számában megírtam, itthon és a világon mindenhol, a Sculpt-4D a legnépszerűbb ray-tracing program. Most és a Magazin következő számaiban ennek a programnak a használatáról fogok részletesen írni.

A Sculpt-4D programot a Workbenchből indíthatod el, a program ikonjának segítségével. Némi várakozás után a drive elcsendesedik, és a gép készen áll a munkára. A képernyőn három ablakot találhatunk, ezeket hívjuk Tri-View-nak. A három ablak a munkánkhoz használt 3D teret mutaja elöl, oldal, és felülnézetből. Mindhárom ablak oldalain különböző gombok (un. gadgetek) találhatók. Ezek első látásra nagyon bonyolultnak (esetleg rémisztőnek) tűnhetnek, de nem kell megijedni, bár ezek használata első látásra bonyolultnak tűnhet, mire a cikk végére minegyikkel megismerkedünk. A gadgeteket az óramutató járásának irányában fogom bemutatni, kezdve az ablak bal felső sarkában található forgató gadgetetekkel, rögtön azután hogy elmondondtam az egér használatát. Az egér segítségével mozgathatjuk a mutatót, ha nem nyomjuk le az egérgombokat. A bal egérgomb megnyomására a gép a kurzort a mutató alá mozgatja. Ha a gombot nyomva tartod miközben az egeret mozgatod, úgy a kurzort mozgatod. Ha a bal gomb elengedése előtt a jobb gombot is megnyomod, úgy az dott kurzorpozícióba leraksz egy pontot. Amennyiben a kurzor egy ponthoz közel áll, miközben duplát klikkelsz a bal egérgombbal, úgy a kurzor az adott pontra áll, és a pont kiválasztott állapotba kerül (ha a pont már kiválasztott állapotban van, úgy visszaáll eredeti állapotába). A Sculpt-4D a pontokat lila, a kiválasztott pontokat feltűnő citromsárga színnel jelzi. Ha a kurzor közelében nincs ilyen pont úgy azt a program a képernyő felvillantásával jelzi, és a kurzort a helyén hagyja. két forgató gadget a kiválasztattot pontokat a kurzor körül forgatja, a gadgetnek megfelelő irányba. Ha nem nyomod le egyik Amiga gombot se, úgy a a pontok 5 fokkal, a bal Amiga gombbal együtt használva 1, a jobb Amiga gombbal 45 fokkal fordulnak el. A következő gadget, és másik három társa, melyek az ablak négy oldalának közepén találhatók, segítségükkel az általuk mutatott irányba mozoghatunk a 3D térben. Itt is használhatjuk a bal és jobb Amiga gombot a hatás növelésének vagy csökkentésének érdekében. A következő két gadget, melyek az ablak jobb felső sarkában találhatók, az adott ablakot a másik elé vagy mögé helyezik az Amiga szokásoknak megfelelően. Ezek alatt találhatjuk a megfordító gadgetet. Normális állapotban az első ablak lefelé néz, de a megfordító gadget megnyomása után felfelé néz (ezt a program az ablak tartalmának tükrözésével éri el.) Ez alatt található ismét egy mozgatást végző gadget, majd ez alatt a széthúzó gadget, mely az adott ablak méretét megnöveli. Az ablak bal alsó sarkában van a méretező gadget, ami az Amiga szokásoknak megfelelően az ablak méretét változtatja meg. Ettől nem messze balra van az összehúzó gadget, ami értelemszerűen összehúzza az ablakot. Az alsó keret közepén ismét egy mozgató gadgetet találunk, majd ettől balra a középpontba állító gadgetet. Ez az ablakot úgy mozgatja, hogy a kurzor az ablak közepére kerüljön. A bal alsó sarokban van a markoló gadget, amit ki és be lehet kapcsolni. Bekapcsolt állapotában a kurzor mozgatásával az éppen kiválasztott (felmarkolt) pontokat is mozgatjuk. Amikor a markoló be van kapcsolva, a kurzor is egy markoló alakot vesz fel, hogy tudjuk, hogy mivel dolgozunk. E felett találjuk az élkészítő gadgetet, amit akkor használhatunk, ha két vagy három pont van kiválasztva, és ekkor a program az adott pontokat éllel köti össze. Felette egy már ismerős gadgetet találunk, ami a mozgatást végzi. El is jutottunk az utolsó, a kiválasztó gadgethez. Ha az aktuális tri-view ablakban kiválasztottunk pontokat, úgy ezek visszatérnek normális állapotukba. Ha nincs egy kiválasztott pont sem, úgy az ablakban látható minden pont kiválasztódik. A gadget hatása nem terjed ki az ablakon kívül található pontokra. Ezzel végére is értem a gadgetek bemutatásának. Ez alapján már minden kezdő hozzáláthat a program kipróbálásához, jövő hónapban a menükről írok részletesebben, és valami értelmeset is készítünk a programmal.

Sajnos itt be kell fejeznem, ha azt akarom, hogy a lapot küldhessük a nyomdába, és idejében eljusson hozzád.

Jazz

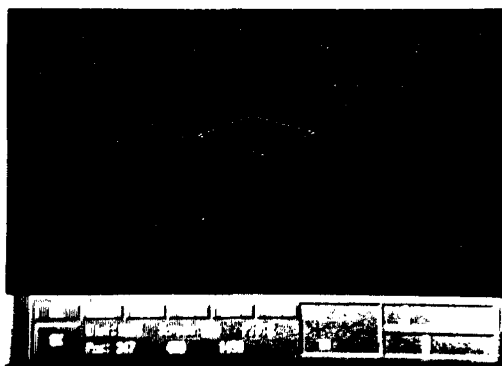
Ray-Tracing

Itt a február, és természetesen a ray-tracing rovat várva várt folytatása. Remélem mindenkinek jól telt a hónapja, már amennyire manapság ez lehetséges. Én személy szerint amikor nem az Amigához voltam láncolva vastag, nehéz, csörgő acélláncokkal, akkor a TV-nél dolgoztam néhány animáción, az isoklában "tanultam", és félévkor angolból 4-es lettem annak ellenére, hogy felsőfokú nyelvvizsgám van (hiába, Guszti egy jó tanár). Itt az öbölháború, de remélem ez senkinek sem veszi el a kedvét egy kis ray-tracingtől. Térjünk is át valami "fényesebb" témára! Már az előző számban is érezhető volt a rovat hármas osztottsága: hardver, szoftver, és a ray-tracing elmélet. Igy hát ettől a hónaptól kezdve a rovat három alrovatot tartalmaz. Ez a későbbiekben változni fog, mert például a következő számtól kezdve ray-tracing szoftverek használatával is fogok foglalkozni, és több más tervem is van (esetleg külön rovat az Öböl-helyzetről, ha sokáig húzodna). Mindenesetre remélem, hogy az új felosztás csak javítani fog a rovat áttekintehtőségén. Kezdjük akkor a harverrel...

HARDVER

Az Impulse cég piacra dobott egy új 24 bites grafikus kártyát, a Firecracker 24 -et. A cég nemrég megjelent Imagine nevű programja (melyről már írtam az AM előző számaiban) közvetlenül kezeli a kártyát, így a program által elkészített 24 bites képeket a kártya azonnal megjeleníti. A megjelenítési megoldás érdekes: a kártya -egy genlockhoz hasonlóan- a 24-bites képet a normál Amiga playfieldek mögé helyezi mint harmadik playfield. Ez állítólag egyszerübbé teszi a fejlesztőknek, hogy programjukat a kártyával kompatibilisre írják. A megjelenés időpontja nem véletlen: az Impulse cég a profi felhasználóknak az Imagine -t a kártyával együtt próbálja eladni, mint egy teljes, Amigán alapuló, profi 3D workstationt (munkaállomást). Az egy 50MHz-es GVP kártya, 8 MB 32 bites memória, és egy VTR controller segítségével olyan rendszer alakítható ki, mely versenyképes a Silicon Graphics, Sun, HP és más gyártók által készített profi 3D workstation -ökkel, viszont az ára csak töredéke ezeknek. A Firecracker 24 kártya ára $500 körül van, és pillanatnyilag csak az NTSC verzió kapható, ami egyenlőre kizárja az európai felhasználókat.

SZOFTVER

Hihetetlen gyorsasággal terjedt el itthon a Real 3D nevű program, amely annyira új, hogy még a külföldi sajtó is csak elvétve találkozott vele. A program primitívekkel dolgozik, például: gömb, henger, téglatest, háromszög, kör, kúp. Sok lehetőség van bonyolultabb tárgyak építésére is: megnyújtás, forgatás, stb. Ugyancsak bonyolult tárgyak készítését teszi lehetõve egy csőkészítő eszköz. A tárgyak egymásból kivághatók, és sok más műveletet is végezhető velük. Az editor a Sculpt programokhoz hasonlóan a három nézeti képet mutatja, azonban a Sculpt -nál gyorsabban rajzol, és könnyebben kezelhető. Minden tárgynak megadhatjuk a színet, átlátszóságát, optikai sürüségét, és bármilyen IFF képet is rakhatunk a tárgyra. Amikor a tárgyak tervezése kész, egy másik editor segítségével beállíthatjuk a kamera helyzetetét, vagy akár egy animáció képkockáit is. A rajzolás itt is gyors, így szinte azonnal látható, hogy a tárgyak hol helyezkednek el. Ezután térhetünk át a program harmadik részébe, ami a ray-tracinget végzi. A három editor menüpont segítségével választható ki, így könnyen mozoghatunk közöttük (nem kell őket külön betölteni). Az elkészült képek minősege jó, bár szerintem elmarad a Sculpt 4D által készített képek mögött. Az IFF textúrák használatával azonban olyan képek is készíthetők, melyek messze felülmúlják a Sculpt képeket. A program néhány primitívet nagyon gyorsan rajzol ki (egy-két perc), de bizonyos esetekben nagyon lassú is lehet (Sculptét elérő vagy meghaladó idő).

Ray-Tracing

A RAY-TRACING ELMÉLETE

Most folytatom az AM elözö számában megkezdett sorozatot a ray-tracing elméletéröl. Legutóbb addig jutottam el, hogy leírtam annak az algoritmusnak a lényegét, aminek segítségével meghatározható, hogy létezik-e a fénysugárnak metszéspontja az adatbázisban található elemek valamelyikével. Tehát most már tudjuk, hogy fénysugár melyik elemet metszi, ezért sor kerülhet a metszéspont meghatározására. Ez annyit jelent, hogy egy térbeli egyenes és egy -három pontjával megadott- sík metszését kell megtalálni (facetek használata esetén), vagy egy egyenes és gömb közös pontját. Ennek a feladatnak matematikájával itt nem foglalkozom, akit érdekel, próbálja megkerseni a megoldást. Igy már birtokunkban van annak a 3D pontnak a kordinátája, ahonnan a fény az adott képernyöpontba érkezik, és azt is tudjuk, hogy a 3D pont melyik primitív része.

A további munkához szükséges meghatározni a döféspontban a felszín normálvektorát. Ha 3D testek a primitívek, úgy külön algoritmus szükséges minden primitívhez. Ha síklapokkal dolgozik a program, akkor az adott síklap minden pontján megegyezik a normálvektor, ami ugyanaz, mint a háromszög csúcspontjai által meghatározott sík normálvektorának a meghatározása. Az algoritmus hátránya, hogy mivel a síklap minden pontján megegyezik a normálvektor iránya, ezért a normálvektor irányán alapuló árnyékolás az egész lapot egyszínünek fogja venni. Ez pontosan megfelel például egy téglatestnél, de egy síklapokkal közelített gömb már nem nézne ki jól, mert ennek felszíne a valóságban nem síklapokkal határolt. Ezen több módon is lehet segíteni: több síklapot használunk a tárgy szimulálásához, vagy egy "simító" algoritmust használunk. Érdemesebb ez utóbbit választani, mert a több síklap használata nagyon megnöveli az adatbázis méretét, és lassítja a program sebességét. A "simító" eljárásról (vagy smoothing -ról) a késöbbiekben fogok írni.

Ezzel kész is van a ray-tracing elsö alegysége, melynek bemenö paraméterei egy fénysugár (egyenes), és az adatbázis, számítási eredményei pedig a 3D döféspont kordinátája, a döféspontot tartalmazó primitiv, és ebben a pontban a felszín normálvektora. A második alegység ezen paraméterek alapján meghatározza az adott képernyöpontba jutó fénysugár színét. Ha az elkészült képnek fekete-fehérnek kell lennie (vagyis a szürke különbözö fényerösségü árnyalatatit használja), úgy csak egy intenzitás értéket kell megálapítani. Ha viszont színes képet szándékozunk késziteni, úgy három ray-tracing -et kell végezni, külön a piros, a zöld, és a kék fényre (he,he milyen jó szóvicc). Az így megkapott R, G, és B intenzitásértékek együtt alkotják a fény színét.

Ahhoz hogy a fénysugár színét meghatározzuk, meg kell tudni, hogy a döféspontban milyen fényforrásokból származó fény hat, és ezek milyen intenzitásúak amikor elhagyják a felszínt. Ha mindet összeadjuk, akkor megkapjuk, hogy a szem az adott pontot milyen színünek látja. A fény az alábbi forrásokból származhat: háttérfény (background vagy ambient light), lámpákból származó pontfény (lamp vagy point light), áteresztett fény (transmitted light), és visszavert fény, ami lehet teljes (reflected light), vagy fénypont visszaverödés (specular highlight). ("kerek csokoládé, szögletes csokoládé, lyukas csokoládé, csokoládés csokoládé..." , ahogy egyes madarak mondanák). Gyakran egy tárgynál a különbözö fénytípusok együtt lépnek fel: egy üveggömb átereszti a fényt, de a felszínére világító lámpák fényét vissza is tükrözi. Vizsgáljuk most meg a fénytítpusokat részletesen!

A háttérfény egy olyan fény, amely nem jön semmilyen határozott irányból. A valóságban úgy találod meg ezt a háttérfényt, hogy kimész az udvarra, és megnézed, hogy az árnyékod milyen sötét. Ha süt a Nap, akkor általában ez az árnyék jóval sötétebb, mint a Nap által miegvilágított terület, azonban nem teljesen fekete. Ez azért van, mert valamennyi fény eljut a Napból az árnyékos területre, de nem közvetlen úton (azt te éppen elállod), hanem a levegöben szétszóródva, és a környezetben lévö tárgyakról visszaverödve.

Ray-Tracing

Ha felhős az idő, úgy lehet, hogy nincs árnyékod. Ez azért van, mert a teljes fény szétszóródik a felhőkön, így az egész fény háttérfény lesz. Mivel ez a háttérfény nem jön egy határozott irányból sem, ezért nem tudod az útját elállni, azaz nincs árnyék. Éjszaka, ha csak egy lámpa világít, úgy az árnyékod majdem vagy teljesen fekete, mivel ebben az esetben nincs (vagy nagyon kevés) a háttérfény, ami megvilágítsa.

A pontfény a háttérfénnyel ellentétben nem minden irányból jön, hanem egy pontszerűen meghatározott fényforrásból. Ezt a típusú fényforrást nagyon könnyen kipróbálhatod, csak a legközelebbi villanyt kell bekapcsolnod. Erre a fényre jellemző, hogy a távolság növekedésével az egységnyi területre jutó fényerő négyzetesen csökken, az útjába állított tárgyak árnyékot vetnek, és sima felszíneken visszatükröződik (ez a visszatükröződés a specular highlight). A pontfény érdes felületet (tehát nem tükröt) úgy világít meg, hogy a beesési pontban a felszín világossága a beesési merőleges (felszín normálvektora az adott pontban) és a beeső fénysugár által bezárt szög (a beesési szög) koszinuszával egyenesen arányos. Ezt bizonyos programok diffuse reflection -nek, azaz diffúz visszaverődésnek hívnak. Sima műanyag, fém, vagy egyéb tárgyak esetében a felszín visszatükrözheti az az megvilágító lámpa fényét. Ez a jelenség a fénypont visszaverődés (specular reflection), melyet a későbbiekben tárgyalok.

Az áteresztett fény úgy keletkezik, hogy egy tárgy bizonyos mértékig átlátszó, és átengedi a fényt. Az elözö fénytípusokkal ellentétben itt nem tudjuk közvetlenül kiszámolni, hogy a fény milyen erős, mert nem tudjuk, hogy a tárgyon milyen fénysugár halad keresztül. Ezért szükséges egy új fénysugár indítása. Ez a fénysugár nem egyezik meg az éppen vizsgálttal, mert amikor a fény az egyik közegből a másikba lép, akkor megtörik. Ez azt jelenti, hogy a beesési szög (a) nem egyezik meg az új fénysugár és a beesési merőleges által bezárt szöggel (b). A két szögre az alábbi állítás igaz: sin(a) / sin(b) = n21. Az n21 a két közeg által meghatározott konstans, a törésmutató.

Néhány anyag törésmutatója levegőre vonatkoztatva:

Levegő	1.000
Jég	1.310
Víz	1.333
Üveg	1.515 - 1.751
Borostyán	1.540
Gyémánt	2.417

Az új fénysugarat paraméterként használva újra meghívjuk (esetleg rekurzívan) a ray-tracing funkciót, és a funkció által visszaadott fényértékkel fogunk tovább számolni. Innen látszik, hogy miért olyan lassú a ray-tracing üveg tárgyak esetében: minden fénysugárhoz tartozik egy új, áteresztett fénysugár, amivel tovább kell számolni, tehát a számítási idő minimum kétszeresére nő. Az is valószínű, hogy a fénysugár ugyan így ki is fog lépni a tárgyból, ezzel is egy újabb, tört fénysugarat állítva elő, ami ismét tovább növeli a számítási időt.

Bizonyos felszínek olyan simák, hogy a rájuk eső fény nagy részét visszatükrözik. Ha egy ilyen tárgyat nézünk, akkor annak a felszínén a környezetet látjuk visszatükröződni. A jelenség könnyen kipróbálható bármilyen, a kezünk ügyébe eső tükörrel. Miután részletesen megvizsgáltuk a jelenséget, (és megelégedetten tudomásul vettük, hogy milyen szépek vagyunk), nézzük meg a fényvisszaverődés tulajdonságait! A fénytöréshez hasonlóan a fényvisszaverődésnél is értelmezzük a beeső fénysugarat, a beesési merőlegest, és a beesési szöget. A felszínről visszaverődő fénysugarat visszavert fénysugárnak (reflected light) hívjuk, a beesési merőleges és a visszavert fénysugár által bezárt szöget pedig -értelemszerűen- visszaverődési szögnek. A fényvisszaverődésre igaz a következő: beesési szög = visszaverődési szög. Mivel ismerjük a beeséső fénysugarat (ez éppen az általunk vizsgált fénysugár) és a beesési merőlegest (ez a felszín normálvektora), a visszavert fénysugár könnyen megtalálható.

Létezik egy másfajta visszaverődés is, a részleges vagy fényfolt visszaverődés. Ebben az esetben a tárgy felszínén nem a más tárgyakról ráeső fénysugarakat tükrözi vissza, hanem egyenesen a lámpa fényét (az ilyen, lámpa által okozott fényfoltot hívjuk specular highlight -nak). Ez a jelenség nem csak a szigoruan vett tükrök felszínén észlelhető, hanem minden, kellően sima felszínű tárgyon. Akkor lép fel, ha a visszavert fénysugár és a lámpából a beesési pontba húzott egyenes által bezárt szög kisebb egy bizonyos értéknél (a Phong

Ray-Tracing

spectral reflection coefficientnél). Minél simább egy tárgy felszíne, annál kisebb a fényfolt, és annál kisebb az a beesési szög, ami alatt a felszín visszaveri a lámpa fényét. Fémes tárgyakról visszavert fény a fém színével, míg nemfémes sima felszíneknél a lámpa színével egyezik meg.

Miután megvizsgáltuk a különböző fénytípusokat, most már összerakhatjuk őket egyetlen algoritmussá, amely meghatározza a képernyő adott pontján áthaladó fénysugár színet. A program összeköti a beesési pontot a lámpával, majd megnézi (a már leírt módon), hogy a kettő között van-e bármilyen tárgy. Ha igen, akkor a lámpa fénye nem jut el a vizsgált pontba, így azzal nem kell számolni. Ha a lámpa útjában nincs akadály, akkor az megvilágítja a felszínt. A beesési pontban a fényerősséget úgy számítjuk ki, hogy a lámpa-beesési pont távolság négyzetének arányában a lámpa fényerejét csökkentjük. Mivel színes ray-tracingben dolgozunk, a lámpa R,G, és B fényértékére ezt külön-külön ki kell számolni. Az így megkapott érték azt mutatja meg, hogy a lámpából mennyi fény jut a beesési pontba. A fényt a beesési szög koszinuszának arányában csökkentjük, és így megkapjuk az adott lámpához tartozó, a tárgy által visszavert fényt (diffuse reflection). Ha a tárgy sima, úgy fényfoltot is kell számolnunk. Összehasonlítjuk a visszavert szöget a lámpa fénysugara és a besésési merőleges által bezárt szöggel, és ha ez kisebb, mint a Phong spectral reflection coefficient, úgy a felszín adott pontján fényfolt van (specular highlight). Ennek fényességét egy, a felszínre jellemző konstanssal szorozzuk, majd az eredeti lámpafény színét eltoljuk a tárgy színének irányába, a fémességi konstansnak megfelelően. Ezt minden lámpával megcsináljuk, és a kapott RGB fényértékeket összeadjuk.

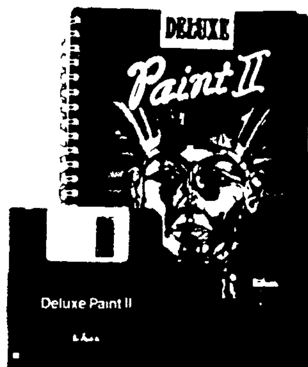
Ha a tárgy átereszti a fényt, úgy ki kell számolni, hogy mennyi az áteresztett fény értéke (refracted light), és ezt az előzőkben kiszámított összeghez kell adni. Ezt meg kell még csinálni a tükröződésre is (reflected light), ugyancsak hozzáadva az előző összeghez. Hátra van még a háttérfény hozzáadása, és már meg is állapítottuk, hogy összesen mennyi fény jut a beesési pontba. Ennek a fénynek egy részét a tárgy elnyeli. Ezek az R,G, és B elnyelési értékek határozzák meg a tárgy színét. Például, ha egy tárgy piros, az azt jelenti, hogy a zöld és kék fényt elnyeli, és csak a pirosat veri vissza. Az algoritmusunk végső eredménye három szám, melyek meghatározzák, hogy a felszín a beesési pontban milyen színű, azaz a szembe az adott képernyőponton keresztül milyen intenzitású RGB fény jut.

Ezzel a ray-tracing be is fejeződik, most már csak a képpontok megjelenítése van hátra. Ha ray-tracerünk 24 bites képet készít, úgy az RGB világossági értékek mindegyikét 8-bitesre alakítja. Érdemes a ray-tracer -be beleépíteni, hogy ki tudja ezt a képet menteni, mert ezt egy 24-bites frame-buffer segítségével megjeleníthetjük, vagy egy másik, általunk készített formátumra hozhatjuk, és tovább dolgozhatunk vele. Ha a normál Amigán akarjuk a képet megjeleníteni, úgy az alábbi formátumok valamelyikébe érdemes leképezni: HAM, Super-HAM, vagy Dynamic HiRes. Pillanatnyilag a forgalomban lévő ray-tracing programok csak HAM-ba tudnak leképezni. Ennek módjáról itt nem írok, a lényeg az hogy egy 24-bit - HAM konvertert kell készíteni. A Super-HAM egy olyan HAM megjelenítési mód, ahol a színregiszterek minden raszter-sorban újra vannak írva, így a HAM-nél jobb minőségű, élesebb kép készíthető. Az AM titkos és bizalmas értesülései szerint már vannak, akik írtak 24-bit - Super-HAM konvertert ray-tracinghez itthon Magyarországon (Kosír Attiláék), és ezt sikerrel használták. A Dynamic HiRes egy megjelenítési mód, ahol 640x512 -es felbontással lehet 4096 színű képeket előallítani. Pillanatnyilag csak a DigiView képdigitalizáló legújabb verziója kezeli, ray-tracing felhasználásról még nem hallottam. Játékprogramokhoz lehet érdekes egy olyan leképző készítése, ami 16 vagy 32 színű képformátumban készít képeket, mert az így megrajzolt tárgyak mint spriteok vagy BOBok használhatók.

Az eddigi rutinokat összerakva már kész ray-tracing programunk van. Néhány profi eljárásról, mint köd szimuláció, simítás, antialiasing, texture- és bump-mapping a következő számban lesz szó. Azoknak, akik nem akarnak maguk ray-tracing programot írni, csak egy már meglévő programot használni, azoknak se kell elkeseredni: a következő számtól kezdődően nekilátunk a ray-tracing programok használatának, kezdve a Sculpt 4D-vel. Addig is, jó munkát, szórakozást (kinek mi), és a Fény legyen veletek!

Jazz

Desktop Video: Deluxe Paint

Jogos kritikát kaptunk, miszerint sokmindent ígerünk, amit nem valósítunk meg. Ezen meg nem valósított ígéretek egyikét most azonban valóra váltjuk: közölni fogjuk a Deluxe Paint III program leírását. Erre nagy igény van, hiszen ez a program a TOP listánk élén van, mindenki használja. A Deluxe Paint-re jellemző adat, hogy majdnem annyit adtak el belőle 1988-ban az USA-ban, mint amennyi A500-at. (Ezt próbálják meg Magyarországon...). Fölvetődhet a kérdés, hogy minek erről a pofon egyszerű, logikusan felépített programról leírást írmi ? A válasz, hogy nem egyszerűen csak leírást fogunk közölni, hanem egy rovatot szeretnénk índítani a Desktop Video-n belül a Dpaint számára. Ez a proram ugyanis nem más, mint egy munkaeszköz. Az ecsetet is pofon egyszerű, és logikus használni, mégis számtalan könyv jelent már meg a művészetről, de akár a "pointilista ecsetkezelés rejtelmeiről" is. A kérdés tehát, hogy mi lesz ebben a rovatban:

- A program leírása: a szerszámok leírása, az egyes funkciók leírasa menüpontonkét részletezése, rajzolómódok, szerszámok, stb., memóriakezelés.
- Trükkök, technikák: mivel ezt az eszközt mindnki másképpen használja, ezernyi munkamódszer, apró fogás létezik, amit az ember megtanulhat. Ezek közül van nekünk is néhány a tarsolyunkban, néhányat lefordíthatunk a nyugati szakirodalomból, de elsősorban azt szeretnénk, ha azok, akik szintén sokat dolgoznak a DPAINT-tal, azok elküldenék a saját trükkjeiket, technikáikat.
- gyors munkához: billentyűzet-rövidítések
- Animáció a DPAINT III-mal. A profi animáció munkamódszerétől kezdve, a program által használt delta fájlokból álló animációs formátum részletes ismertetése, a szükséges összes PD program mellékelésével, és leírásával együtt.

A Deluxe Paint-et az Electronic Arts hatalmas stábja készítette, mintegy 12 ember dolgozott rajta, hogy a leglogikusabb koncepciók alapján működjön. A projekt mozgatórugója DAN SILVA volt, aki maga is "számítógépes művész", égyike azoknak, akik leghamarabb felfedezték a számítógépet, mint a művészet egyik hatékony médiáját. Természetesen a dolog úgy kezdődött, hogy megjelent a piacon az első igazán szuperszonikus, de elérhető árú számítógép, az AMIGA, ami annyira megmozgatta a fantáziáját, hogy azonnal nekilátott, a DPAINT tervezéséhez. Mire az AMIGA 500-as piacra került, ő már kész volt a Deluxe Paint nevű programmal, ami hatalmas sikert aratott. Sokan, mint most a Toaster, és a 2000-es esetében, akkor csak azért vették az 500-ast, hogy futtatni tudják az olcsó "Paintbox-ot". Ők azonban nem ültek sokáig a babérjaikon, hamarosan elkészültek a továbbfejlesztett II-es, majd nemrégiben az animációs lehetőségeket is magába foglaló III-as verzióval is.

Jelenleg a legfejlettebb verzió a 3.25-ös, amiről mi tudunk. Ez nem bízza a véletlenre az NTSC-PAL gépek kezelésének a különbségét: a bejelentkezéskor a SCREEN FORMAT requester-ben kiválaszthatod, hogy a PAL, iletve NTSC a géped. Más látványos változtatás nincs benne a III-as verzióhoz képest. A memóriakezelése jobbnak tűnik, bár ezt őszintén szólva nem teszteltem "tudományosan". Egy azonban biztos: a III-as verzióban van egy csomó BUG, amit a 3.25-ben már nem találtam meg. Például ha 1M Chip RAM-nál kevesebb van a gépedben, és egy nagyobb darab ANIM BRUSH-t próbálsz meg Z tengely körül forgatva animálni, a program az elsö néhány lépés után elszáll. Arról nem is beszélve, ha MOVE-val megadsz egy mozgatást, gyakran előfordul, hogy a végén nem marad elég memóriád . Ilyenkor egy "Not enough memory to save changes" hibaüzenetet kapsz. Itt hiába klikkelsz a "proceed" gadget-re, a MOVE tovább működik, össze-vissza zagyválva az addigi munkádat. Alapvetően igaz, hogy a III-as verzióban, ha bármi miatt a memoriád teljes kihasználásának a szélére kerülsz, az biztos, hogy előbb utóbb a jól ismert "Software failure, Task Held, Finish ALL...", illetve a villógó vörös keretet fogod látni. Ezeket a hibákat a 3.25-ös nél nem tapasztaltam. Mindenesetre, az alapvető munkamódszer, és elsőszámú szabály a DPAINT használatakor is, hogy ha készen vagy a munkád egy fontos fázisával, mielőtt valami olyat csinálsz, amiben nem vagy 100%-ig biztos, hogy

Desktop Video: Deluxe Paint

sikerülni fog, jól fog kinézni, lesz-e elég memóriád, stb., mentsd lemezre, amit addig csináltál. Az igazi egy biztonsági másolatot is tartani, ha fontos, amit csinálsz, és a munkaverziót fölülírni. A munka befelyeztével a munkaverziót rámásolhatod, a biztonsági másolatra.

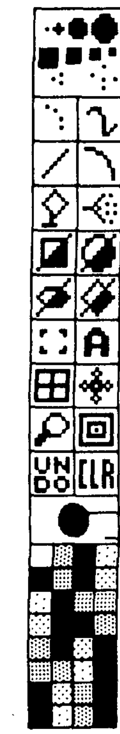
Memóriakezelés:

A program minden verziója elindul egy "mezitlábas" A500-on is, de egy csomó funkció nem működik. Az Animációval kapcsolatos funkciók minimá£is memóriaigéye 1M. 1M memóriával már nagyon szép, és hosszú animációk készíthetők. Ilyenkor kétféle módszert használhatunk az "compressed", és az "expanded" animációt. Az Expanded módban erősen limitálva van a memóriánk által a használható képkockák száma, de ilyenkor bármilyen gyorsan lejátszhatjuk az animációt. A compressed módban egy különleges sűrítési eljárást alkalmaz a program, amit később részletesen ismertetünk. Most csak annyit, hogy ilyenkor a program a képnek csak a megváltoztatott részét tárolja el. így ha például két egymást követő képkocka teljesen egyforma, akkor a második kép tárolásához nulla memóriára van szükség. Ha a képernyőnek csak egy kis részét változtatod meg, akkor csak a megváltoztatott részt menti el a program. Ezt figyelembe véve, és fejben tartva, akár 300 külnöböző kockából álló animációt is készíthetsz. A módszer hátránya, hogy a visszajátszás sebessége nem teljesen egyenletes. Ez többnyire észrevehetetlen, de 640*400-as 8 szinű módban, ha nagyobb tárgyakat mozgatsz, már nagyon szembetűnő. Ennek a kiküszöbölésére valószinűleg lesz megoldás, Kosír Attila állítólag tud a DP-be építettnél sokkal gyorsabb lejátszót írni, amire má— meg is kértük. Hogy mikorra lesz ebből ON DISK-re tehető vá£tozat, azt nem tudjuk, hiszen nagyon sok dolga van.

Ez a sok Bla-bla-bla, Deluxe-bla után nézzük, hogyan kell használni a programot:

A szerszámok:

A munkaterület jobb oldalán található a "toolbox" - a szerszámosláda. A megfelelő szerszámot, ecsetet, illetve palettaszínt a bal egérklikkel választhatod ki. A jobb egérgombnak is van szerepe. Ezzel általában az adott szerszámra vonatkozó alapbeállítást tudod elvégezni. Ezeket az egyes szerszámok részletes leírásánál ismertetem.

1. Beépített ecsetek: (built in brushes)
A szerszámosláda tetején találhatóak. Ezek a legegyszerűbb ecsetek, amiket azonban a leggyakrabban használunk. Kiválasztani a bal egérklikkel tudunk. Működik a "pontozott", illetve a "folyamatos" rajzoló módban, a vonalhúzó, körrajzoló, stb. módokban.
A jobb egérklikkel a beépített ecset méretét változtathatjuk meg. A 640*512-es módban a legnagyobb beépített kör is pici, ezért gyakran lehet szükségünk ennek a megnövelésére. Ilyenkor ráklikkelsz a jobb egérgombbal a megfelelő ecsetre, amitől a "size" funkcióba kerülsz. A bal egérgomb folyamatos lenyomása mellett "húzd ki" az ecset méretét a kívánt méretűre, majd engedd el a bal egérgombot. Ezek után az így beállított méretű ecsettel rajzolhatsz tovább.
Van mégegy módszer az aktuális ecset méretének növelésére, illetve csökkentésére:
'-' ecset kisebb
'=' ecset nagyobb
Az ecsetekre vonatkazik még egy billentyűzet "shortcut":
'.' egy pixel méretű ecset

2. A "pontozott" rajzoló funkció: (dotted freehand tool)
Itt nem működik a jobb egérgomb a kiválasztásnál. A funkciót a bal egérklikkel tudod kiválasztani. A balegérgombot lenyomva a rajzolószinnel tudsz rajzolni, a jobb egérgombbal pedig a háttérszínnel. Rajzolni tehát a bal, radírozni pedig a jobb gombbal tudsz.
Ezzel a szerszámmal gyors szabadkézi rajzokat készíthetsz. Teljesen mindegy, hogy milyen gyorsan rajzolsz, az ecset veled együtt fog mozogni. Azért hívják pontozottnak, mert ha egy bizonyos sebességnél gyorsabban rajzolsz, akkor az ecset nem tudja követni a hajszálkeresztet. Ilyenkor a vonal nem lesz folyamatos, lyukak maradnak benne. Ez a szerszám ideális a durva skiccelésre. Ha jól megszoktad az egérrel való munkát, akkor hasonlóan lehet vele

Desktop Video: Deluxe Paint

rajzolni, mint a grafitceruzával. Ha készen vagy az arányok felvételével, akkor rajzold meg a végleges körvonalat a folyamatos rajzoló funkcióval.

3. Folyamatos rajzoló funkció: (continous freehand tool)
Ezzel a funkcióval mindíg folyamatos vonalat húzol. Ha nagyon gyorsan húzod az egeret, akkor nem szünetek keletkeznek, hanem a görbe nem pontosan fogja követni a kezed mozgását, szögletes lesz. Ebben a módban tulajdonképpen a szüneteket, amiket a pontozott módban hagy, összeköti egy folyamatos vonallal. Figyeld meg, hogy minél kisebb az ecset, annál gyorsabban tudsz vele rajzolni. Az ezzel a funkcióval rajzolt görbéket beöntheted festékkel, nem fog kifolyni, hiszen a görbe folyamatos.

4. Egyenes vonalrajzoló funkció: (straight line tool)
A kiválasztásnál szintén nincs beállító szerepe a jobb egérgombnak. Mozgasd a hajszálkeresztet a rajzolandó vonal egyik végpontjára, majd nyomd le az egérgombot, és tartsd is nyomva. Húzd ki a vonal másik vépontját, és engedd el az egérgombot. A bal gombbal a rajzolószínnel tudsz rajzolni, a jobbal a háttérszínnel. Természetesen a vonalat az éppen aktuális ecsettel rajzolja meg, ami lehet felvett ecset is.

5. Görbe rajzoló funkció: (Curve tool)
Ez egy nagyon "póverful" funkció. Hasonlóan működik, mint a vonalrajzoló, de a végén mégegy klikket el kell követni az erdmény eléréséhez. Miután megadtad a görbe két végpontját (ugyanúgy mint a vonalrajzolónál), mozgasd tovább az egeret. Ehhez a harmadik ponthoz fog simulni a görbe. Matematikus agyúak tudják, hogy mit jelenet az, hogy egy görbe egy ponthoz simul, és rögtön jól tudják használni ezt a szerszámot, de azért nem árt egy kicsit gyakorolni.
Ezzel szerszámmal pillanatok alatt rajzolhatsz szabályos görbéket. Például egy sematikus szív négy ilyen szabályos görbéből áll. A szív bal oldalát megrajzolhatod két görbéből, majd ezt felveszed ecsetként, Y tengelye körül megfordítod (x billentyű), és ezt hozzáragasztod a már megrajzolt görbéhez. Ezzel kész is a szabályos szív körvonala, amivel egyébként fél óráig kellene szenvedned, ha szépen meg akarnád rajzolni.

- folytatjuk -

24 bit a közelben !

Igazán nem akarom Jazz kenyerét elvenni, de mivel ő elsősorban a távoli amerikai helyzetet ismeri, megpróbáltam utánnanézni, hogy az általa írt hardvercsodák hol, és mennyiért kaphatók a "pocsolya ezen a felén".

24 bites kártyák közül a következőket találtam azonnal kaphatónak:

- COLORBURST

A COLORBURST 16.8 millió színű IFF képek megjelenítésére alkalmas 768*580-as felbontásban. Természetesen működik a SCULPT 4D, TURBO SILVER, és az IMAGINE-nel is. A Digiview Gold képes 24 bites képeket digitalizálni, amiket a MEGAPAINT nevű 24 bites Paint-programmal változtatgatatunk. A COLORBURST minden GENLOCK-kal kompatibilis. Ez a kártya GRAZ-ban 7099 ATS-be kerül. Az ANUBIS KFT vállalja a behozatalát, ha megrendeled tőlük.

-TARGA, és VISTA kártyák

Professzionális kártyák, amelyek kiépítéstől, és tipustól függően 4270-9640 DM-be kerülnek. Ezek nem kimondottan Amiga perifériák, ugyanezek a kártyák működnek gyakorlatilag az összes SUN, és egyéb IBM AT alapú munkaállomásban, például a Novotrade animációs stúdiójában. Egy Amiga 2000, és egy AT bridgeboard segítségével tehát akár az eredeti VISTA animációs programot is futtathatjuk, igaz ez a megoldás már semmivel sem olcsóbb (csak jobb), mintha egy 486-ost használnánk a rendszer alapjául.
Amennyiben igény lesz rá, közöljük a rendelkezésünkre álló összes információt a COLORBURST-ről, és a többi 24 bites kártyáról egy cikkben.

BB KING

ZENE

Kezdjük mondjuk azzal, hogy sietve leszögezzük: a továbbiakban határozott különbséget igyekszünk majd tartani két, egymástól eléggé elkülöníthető kategória között. Bár mindkettő bőven belefér a 'számítógépes zene' kategóriájába, egészen másképp közelítendő meg az Amiga hardware által megszólaltatott zene, illetőleg az, amikor a gépet kimondottan midi-adatok rögzítésére és célelvű (jó szó, mi?) manipulálására használjuk fel. Természetesen számos átfedéssel találkozhatunk, például több profi midi-program ad lehetőséget a beépített hanggenerátor megszólaltatására (és nemcsak metronómként), valamint minden magára valamit is adó soundtracker-verzió és egyéb amigás zeneszerkesztő software képes kezelni midi-információkat is, ez azonban a lényegen nem változtat. Való igaz, hogy mindkét esetben zene készítése a cél (mint ahogyan az élő zene elvakult hívei általában fájdalmas nyüszítéssel panaszolják fel, mennyire 'csinált' is az ilyen zene [az efféle idealisták etetése és ingerlése szigorúan tilos! -a szerk.]), a rendelkezésre álló eszközök és a tanácsolható módszerek között azonban rendszerint éktelen különbségek vannak. A jövőben tehát rovatunkban is igyekszünk kettéválasztani ezeket a területeket, és lehetőség szerint külön foglalkozni velük.

I. ZENE AZ AMIGÁN

Különféle színvonalas és kevésbé színvonalas kiadványokban már rengeteg leírást olvashattunk arról, hogyan is kell kezelni mondjuk egy soundtrackert. Végeredményben ez utóbbi könyvelhető el úgy, mint a definitív (azért ez se rossz szó) zeneszerkesztő imádott gépünkön. Időszerűnek látszik tehát egyszer végre megkísérelni az 'emberi oldalról' (ah!) közelíteni a dolgokhoz, amolyan Számítógépes Zeneszerzési Kiskáté Továbbá Gyorstalpaló Tanfolyam jelleggel. Avagy: mi is kell ahhoz, hogy jó zenét írjunk?
Nos, feltétlenül kell: 1.idő (sok), 2.Amiga (legalább egy), 3.fantázia (minél több), 4.hallgatóság (minél tapintatosabb, mert annál később veszítjük el végleg az utolsó csepp lelkesedésünket is). Természetesen ez a lista roppantul elnagyolt. Fentieken kívül még ezernyi dologra szükség lehet, de legfőképpen és leginkább: minél több használható hangmintára. Enélkül akár bele se kezdjünk.
Hogyan szerezzünk be sample-eket? Ennek számtalan módja van. Írhatunk a télapónak, de ezzel a módszerrel nehéz biztosra menni. Jobb tehát, ha a család tűrőképességét a végsőkig feszítve veszünk (jó kézügyességgel rendelkezők esetén fabrikálunk) egy hangdigitalizálót, szűk zsebpénzen élők végső esetben vázolhatják a családnak a kimustrált cipőtalpak gasztronómiai jellegű hasznosításának vonzó, és hosszabb távon anyagilag is előnyös távlatait is. Ha meggyőzőkészségünk hatott, a beszerzett hangdigitalizálóval már bátran nekivághatunk a gyakorlati hangtan fizikailag már alaposan feltárt, ám fiziológiailag annál talányosabb rejtelmeinek.
Az utóbbi évek zenéjében egyre inkább a hangzás illetve a 'megszólalás' minősége látszik dominálni. Érezhető az igény, hogy minden egyes darabnak 'másképp' kell szólnia. Márpedig ha követni kívánjuk a trendet (amire előbb vagy utóbb úgyis rákényszerülünk), nem elégedhetünk meg néhány játékprogramokból kilopkodott hangmintával, hanem egyéni igényeinknek megfelelőkre kell szert tennünk, mégpedig minél nagyobb számban. Magától értetődően itt is érvényesül Murphy törvénye, amely esetünkben kb. így hangzik: mindig egy olyan hangmintára lenne szükségünk életünk éppen aktuális főművének megalkotásához, amilyen juszt se áll rendelkezésünkre.
Természetesen megfoghatjuk a dolognak a könnyebbik végét is, ha úgy döntünk, hogy kizárólag az innen-onnan felvett lemezeinken megtalálható mintákat használjuk, ebben az esetben azonban tekintélyes gyűjteményt célszerű összeharácsolni, ami viszont rendszerint gátlástalanságunk mértékével fordítottan arányos mennyiségű időbe tellik. Szerencsére a legújabb sorozatú soundtracker-verziók képesek az analóg hangkeltés szimulálására is, tehát pl. beállíthatunk paramétereket a frekvenciamodulációs hanggenerálást utánozva (a YAMAHA cég DX-sorozata működött ezen az elven). Ha csak meglévő mintákból kívánunk gazdálkodni, vigyázzunk azonban arra, hogy ne essünk bele a de-jól-szól! című hiú megelégedés csapdájába. Ha néhány jó hangmintából felépítünk egy egyszerű pergődob-nagydob alap ritmuskíséretet, és beütögetünk mondjuk egy fémes 'ElectricBass'-menetet, az már önmagában ugyan szólhat jól, de ezzel még nem haladtunk messzire a hallhatatlanság felé vezető rögös úton. A bölcsek szerint még mindig a tiszta melódia az, amiről a zene és általában a zenélés szól, és végeredményben ezt az érvet igen nehéz megcáfolni, pedig azzal, hogy a modern technika gyakorlatilag bárki számára lehetővé tette a zeneszerzést és -alkotást, pusztán a nagy számok törvényével összhangban is hallunk néhány valóban szélsőséges megnyilvánulást. Ritka az az eset, hogy csak a technika képes legyen 'elvinni' egy dalt, bár erre is találunk példát. Végül is

ZENE

leggyakrabban egy-egy dallamrészlet felidéződésére támad ingerenciánk újra meghallgatni egy-egy zenedarabot, és ezalól az Amigán létrehozott zene sem lehet elvi kivétel. Ha azonban uram bocsá' akad néhány saját elképzelésünk, előbb-utóbb érezni fogjuk a szükségét annak, hogy egyedi mintákat is készítsünk. A sampling-technika körülményessége és memóriaigényessége ellenére is óriási lehetőségeket rejt. Fent már említett bölcsek szerint a melódia szerepének háttérbe szorulása mellett a számítógépes zene másik nagy negatívuma a 'kifejezés' elsorvasztása, és bizony ebben is van valami. A szó itt 'kifejező játékmód' értelemben veendő, és arra utal, hogy amíg mondjuk egy gitárosnak a pengetés módjától kezdve annak dinamikáján keresztül a húrok feszítéséig vagy a vibratóig (hangmagasság lebegtetése) ezerféle lehetőség áll a rendelkezésére az igazán kifejező játékstílus megfoghatatlan kategóriájának elérésére, addig szegény amigás komponista kénytelen beérni a soundtracker vibratójával és a még profi szintetizátorokon is körülményes portamentójával (fokozatos hangmagasság-elérés, 'hajlítás'). Továbbá csak a zeneóvodában hihetik azt a kölkök, hogy a dinamika egyenlő a hanerővel. Még egy lepusztult zongorán is észrevehető, hogy a gyengébben leütött hangok nemcsak hangerejükben, de hangszínükben is mások, mint a heves ütlegelés módszerével megszólaltatottak: a dinamika növelésével a megszólaló hang egyre több felharmonikust tartalmaz, kvázi világosabb,élesebb. Fent említett 'kifejező játékmód' pedig akusztikailag annyit tesz, hogy a fülnek nyilván érdekesebb, színesebb élményt nyújt a hangképükben többé-kevésbé különböző hangok egymásutánja. Mit jelent tehát mindez a mi esetünkben? Elsősorban azt, hogy amennyiben mégis van hangdigitalizálónk, csengessünk be gitáros barátunk ajtaján (gitáros barátja tapasztalataim szerint mindenkinek van; akinek nincs, az menjen moziba inkább), és közöljük vele, hogy ő most hangmintákat fog bejátszani a hónunk alatt cipelt Amigába. Az erőteljes fellépés igen sokat segít. Monitort ne vigyünk, nyugodtan felszólítást adhatunk a család-szeme-fénye új ITT-NOKIA televízió áttelepítésére (azokon ált. van SCART csatlakozó). Készítsünk rengeteg hangmintát, mégpedig különböző játékmódokkal. barátunk csak ne sajnálja a torzítóját és az egyéb effektjeit, és (nagyon fontos!): különböző hangmagasságokban, célszerű oktávonként vagy méginkább féloktávonként. Ne csak tiszta hangokat vegyünk fel, hanem egyebeket is: 'nyávogtatás' (nem a macskáé!), hajlítások stb. Mellékesen a macskát is digitalizálhatjuk, ha elég bátrak vagyunk. Ha pedig a karhatalomnak végre sikerült barátunk lakásának elhagyására bírnia bennünket, és sikeresen hazaértünk, kezdjünk el kísérletezni a felvett mintákkal. Próbáljunk meg több mintából létrehozni egy szólamot, a dinamika függvényében váltogatva azokat. Ha ügyesek vagyunk, az Amiga egészen technikás gitárszólót fog lejátszani a végén. Természetesen gitáros barátunk esete csak egy a lehetséges rengeteg közül. Az elv azonban ugyanaz. A küngető csincsillák mellett hasznos lehet a szürkeállományt is munkára fogni. Ha megérjük a jövő hónapot, igyekszünk majd tovább firtatni, milyen hangmintákkal is célszerű kezdeni (tapasztaltabbak esetén folytatni) zeneszerzői karrierünket.

II. MIDI A DIVAT?

Fentebb már említett gitáros barátunkkal szemben az Amigának (és az összes számítógépnek) van egy abszolút elvitathatatlan előnye: nem beszél vissza, nem vitatkozik, és nincsenek a miénktől eltérő, zűrösen ködös elképzelései a MŰVÉSZET parnasszusi magaslatairól. Valószínűleg ez a tény vezérelhette a hetvenes évek végén a Sequential Circuits fejlesztőmérnökeit abban, hogy egy általános szabvány bevezetését szorgalmazzák az elektronikus hangszerek világában, amelynek segítségével egy tetszés szerinti, akár különféle gyártmányú eszközökből álló rendszerben is a gépek digitális információkat küldhetnek egymásnak pillanatnyi állapotukról, illetve reagálhatnak az üzenetekre. Így született meg a midi. A zene mindig is közel állt a matematikához, pontosabban ez a művészetek közül számokkal leginkább leírható terület. Valójában professzionális téren a midinek nem az a legnagyobb előnye, hogy az egyik szintetizátoron lenyomunk egy billentyűt, és a másik szólal meg, hanem az, hogy segítségével (és a megfelelő számítógépprogramok használatával) a zene a hétköznapi ember számára is tudományos, esetünkben számítástechnikai megközelítéssel analizálható és átlátható, banálisan: a számok nyelvére lefordítható tevékenységgé vált. És persze: megszületett a 'nagyzenekar a kisszobában' koncepciója. Nem a mi dolgunk eldönteni, hogy szigorúan esztétikai szempontokból mindez mennyire minősíthető előremutatónak. De hogy

ZENE

játéknak egészen kiváló, ahhoz nem férhet kétség.
Minden zenével foglalkozó lelkes ifjú, akit valaha is beoltott a modern hangzások imádatának makacs vírusa (URZ talán erre is tud ajánlani valami viruskillert), eljut odáig, hogy egy szép napon szeretne újabb kezeket növeszteni, mert két kézzel még a legelszántabbak is csak két hangszeren játszhatnak egyszerre. Mivel ez a szándék laboratóriumi beavatkozás nélkül egyelőre kevés sikerrel kecsegtet, rövid reménytelenség után legtöbbjük rátalál az ésszerűbb megoldásra, és érdeklődni kezd a midi iránt.
Félretéve a lírát, a professzionális szintű midi-programokat alapvetően két csoportba sorolhatjuk. Az egyikbe azok tartoznak, melyekkel gépünket egyfajta digitális magnetofonná alakíthatjuk, és felvehetjük mindazt, amit hangszerünkön játszunk. (Gyengébbek kedvéért: nem a hangokat vesszük fel, csak a billentyűzet tevékenységének digitális információit; hangszerünkön új hangszínt beállítva más hangzást kapunk.) A másik csoportban a számítógép segítségével a szintetizátor pillanatnyi hangszínét változtathatjuk bizonyos paraméterek alapján. A midi-protokoll e célra tartja fenn az ún. SYSTEM EXCLUSIVE üzenetet, amely gyártó- és modellspecifikus adatok küldözgetését teszi lehetővé egy egyébként szigorúan szabványos környezetben.
Midi-ügyben az Amiga nehéz helyzetben van, hiszen a professzionális zenei felhasználók körében a legteljesebb az Atari megsemmisítő fölénye, aminek egyetlen oka az Atari-gépekre létező elképesztő midi-szoftver túlkínálat (meg az a másik marha, aki kihagyta a midi-interfészt az Amigából). Egyéb hardver-okok természetesen nem támasztják ezt alá. Azért a piacorientált nyugati világ szerencsére az Amigára is megteremtett egy megbízható szoftverbázist, úgyhogy aki ezzel a géppel kívánja meghajtani hetvenhétezer szintetizátorát és modulját (billentyűzet nélküli szinti), annak sem lesznek különösebb gondjai. [Plusz atarisok kezében eddig kizárólag méregdrága originált bolti floppykat láttam midi-program felkiáltással, nem így a másik tábor... khmmm..., ajaj..., ejnye... stb.]
Az amigás midi-szoftverek egyik etalonja (első csoport, lásd feljebb) a Dr T. zengzetes névre hallgató amerikai cég Keyboard Controlled Sequencer (KCS) című remekműve, amelynek jelen pillanatban legjobb változata a 3.0-ás verzió. A programnak egyébiránt Atari és Macintosh változata is kapható, és - láss csodát - gyakorlatilag ugyanúgy működik és ugyanannyit tud (így van, és ugyanúgy néz is ki). Tervezzük, hogy, tekintettel a program bonyolultságára, a közeljövőben részletes leírást közlünk róla. Ezt azért bocsátottuk előre, hogy nyomatékosan felhívhassuk az érdeklődők figyelmét, hogy semmiképp ne hívjanak fel bennünket, mert nem fogjuk nem megmondani nekik, hogy szükség esetén honnan nem tudják nem megszerezni ezt a programot, és nem fogjuk nem hozzátenni azt sem, hogy mennyire elítéljük a disk swapping-féle üzelmeket, és igazán nem értjük, hogy akinek kell ez a program, az ugyan miért nem ugrik be a Dr T. midi-szakboltjába a volt Lenin, ma Botos Katalin Tárca Nélküli Miniszter Asszony körúton.
A programnak egyébként rengeteg változata van, némelyikük eleve más névvel kerül forgalomba. A Midi Recording Studio például egy drasztikusan egyszerűsített verzió, amelyen nyolc csatornára rögzíthetünk adatokat, és egyértelműen magnót szimulál a szoftver, nincs lehetőség a rögzített zenei részeket később egyenként név alapján (versszak, refrén stb.) sorrendbe rakni. Ugyanakkor világosan átlátható az egész. Igen fontos ugyanis, hogy olyan szoftvert válasszunk, amely összetettségében azonos szinten van hangszerparkunk fejlettségével. Akinek mondjuk egy automata kíséretes Casiója van, nem tanácsolható pl. a KCS 3.0, mert csak a képernyők között való ugrándozásokkal és egyéb szükséges tetvészkedésekkel több idő fog elmenni, mint a hangszer megszólaltatásával. Ugyanakkor, ha valaki a legújabb magyar filmhez ír olyan modern szintetizátoros zenét, amilyen a legtöbb nyugati filmhez készül, (és Isten adná, hogy végre megbízzanak valakit ilyesmivel Magyarországon), akkor csak a KCS lenne ajánlható a maga 48 sávjával, ugyanis a filmes- és videós világban használatos, ún. SMPTE szinkronjelre is képes ráállni. Tartozik továbbá hozzá egy kiegészítő program is, Copyist fedőnév alatt, mely a KCS-ben kimentett kész zenei anyagokról partitúra-jellegű kottát is nyomtat. Plusz kávét főz, és bevásárol...
Nos, bevezetőnek ennyit szántunk. Természetesen szívesen veszünk mindenfajta javaslatot és kérdést, hiszen igen nehéz felmérni, az amigások általában milyen mélységben érdeklődnek a modern zene kulisszatitkai iránt: vajon hányan zenélnek közülünk aktívan, hányan foglalkoznak azzal, hogy zenét írjanak demókhoz és programokhoz, és hányuk olvasgatnak csak úgy általában szívesen a zene kérdéseiről.

PAGESTREAM

Kis lekiismeretfurdalás gyötör bennünket, mert a januári számban egyátalán nem foglalkoztunk DTP-vel. Reméljük kárpótlásul jó lesz a kiéhezett Amigás DTP rajongóknak ez a sorozat, ami az egyik legjobb programról a Pagestream-ről szól majd. Ez a rendszer kipróbált, és jól működik. Compi jóvoltából létezik a Pagestream kompatibilis ékezetes vektorfont készlet, amit az újságban reklámozunk. Ez NEM Public Domain, nem szabadon terjeszthető. Csaknem két hónap munkája van benne. Olyan árat szabtunk neki, amit biztosan mindenki ki tud fizetni, aki profi módon akar DTP-vel foglalkozni: 500 Ft. A lemez szabadon másolható kipróbálható: shareware. Ez azt jelenti, hogy ha tetszik, és használod, akkor a becsületedre van bízva, hogy Compi-nak küldj 500 Ft-ot, aki két hónapig dolgozott azon, hogy ezt a programot magyar ékezetekkel tudd használni.
A Pagestream programot teljes részletességgel kívánjuk ismertetni. Ezen a programon keresztül megismerkedhetünk a DTP programok működésének alapszabályaival, így egy másik program használatát adott esetben már sokkal könnyebb lesz megtanulni.

A szükséges hardware:

A program futtatásához minimum 1MB RAM-ra van szükség. Nagyobb összefüggő dokumentumok esetén (például egy újság, vagy könyv) ez a memória azonban kevés, ilyenkor 2-4 MB-ra is szükségünk lehet. Egy meghajtóval roppant kényelmetlen a munka, a sok lemezcsere miatt, ezért ajánlatos egy külső drive-ot is beszerezni. Egy ilyen bonyolult program, mint a DTP, elég nehézkesen, lassan fut a standard Amigán, ha komolyan akarunk a dologgal foglalkozni feltétlenül szükségünk van egy turbókártyára. A Pagestream alkalmas hobby célokra is, leveleket, szórólapokat nyomtatni, akár 9-tűs nyomtatón is. A Pagestream meghökkentően szép eredményt tud elérni egy ilyen olcsó nyomtatóval is, mint pl. a STAR LC-10-es. Az AM szórólapjai például így készültek annak idején.
Profi munkára is alkalmas a program, képes lézernyomtatót is vezérelni, így 300 DPI-s felbontásban nyomtatni. Ez persze még nem a technológia csúcsa, hiszen a Pagestreamnek van Postscript kimenete is. Ez azt jelenti, hogy a nyomdatechnológiában használatos lézerlevilágítókat is meg tudja hajtani, amivel akár 8000 DPI-s felbontást is elérhetünk. A Pagestream tehát alkalmas a legprofibb DTP munkára is, például színes újságok készítésére is. Íme néhány ajánlott konfiguráció különböző felhasználási területekre:

Otthoni hobby használatra, iskoláknak, műv.házaknak: (szórólap, levél)
- AMIGA 500 (1MB RAM)
- STAR LC-10 nyomtató
- (külső drive)

Iskolaújság, kisebb újság késztése:
- AMIGA 500 (1MB RAM)
- STAR LC-24 24 tűs nyomtató
- külső drive

komoly Újság késztés:
- AMIGA 500 (3MB RAM)
- RGB monitor
- Min 20 MB winchester
- 14 MHz turbókártya
- HP laser II - lézernyomtató
- scanner
- szoftver: Pagestream 2.1, vagy Professional Page 2.0

- Második, illetve n-dik munkahely:
- AMIGA 500 (512K)
- RGB monitor
- szoftver: Transcript szövegszerkesztő

Áttekintés:
Mire való egy DTP program, mint a Pagestream ?
Egy DTP program tulajdonképpen nyomdatermékek előállítására való. Szövegeket hasábokba tördelhetsz, különböző betűtipusokat használhatsz, és képeket is rakhatsz a dokumentumodba. Szórólapok, plakátok tervezésére is kitűnő, sokkal jobb, mint egy PRINTMASTER típusú program. Itt nincs rögzítve néhány fajta nyomtatvány (pl. levélpapír, hírdetés, stb.), hanem gyakorlatilag bármilyet elő tudsz állítani, ha megtanulod használni a programot.

PAGESTREAM

A programnak természetesen sok verziója van. A legújabb a 2.1-es, ami képes 24 bites szines képek beimportálására is, és dolgozik a compugraphic outline fontokkal is, amit a képernyőn is meg tud jeleníteni. Postscript type1 típusú fontokat küld minden printernek, akár egy 9tűsnek is. Nekünk az 1.8-as verzió áll rendelkezésünkre tesztelésre.
A Pagestream program egy WYSIWYG rendszerű DTP program, ami a "What you see is what you get", azaz "amit látsz, azt kapod" rövidítése. Amit tehát a képernyőn látsz, az lesz a nyomtatás eredménye. A kérdés általában az szokott lenni, hogy egy program mennyire WYSIWYG. Nos, a Pagestream ilyen szempontból (is) nagyon jó, bár a WYSIWYG azért itt sem 100%-ig igaz. Munkánk során a képernyőfontokat látjuk a képernyőn, amelyek egy bizonyos méret után "rücskősek" lesznek, ami nem igaz a nyomtatásban megjelent vektorfontokra. Ha óriásira növeljük a betűk méretét, a képernyőn csak egy fekete téglalapot látunk a betűk helyett, de a nyomtatásban jó képet kapunk.

A program a betűket vektorokból építi fel, ami azért jó, mert nem meghatározott a betűméret, hanem tetszőlegesre állítható. Ha a betű egy adott méretű matrix-ban lenne megadva (bitmap-font), akkor ennek a nagyítása, illetve kicsinyítése során "rücskössé", lépcsőssé válna, ugyanúgy, mint mikor a Deluxe Pant-ben nagyítasz fel egy betűt a képernyőn. Ennek a kiküszöbölésére egy megoldás, hogy a programhoz különböző méretben megrajzolt fontokat mellékelnek (pl. 9 pontos, 12 pontos, stb.). Ennek a módszernek a hátránya, hogy a betűk mérete nem lehet tetszőleges, ragaszkodnunk kell az adott méretekhez. Ennél fejlettebb megoldás a vektorfontok használata, ami azt jelenti, hogy a betűket vektorokból építik fel, amelyek tetszőlegesen szorozhatók, tehát nagyíthatók bármilyen irányba. A pagestream ezt a megoldást használja, tehát a betűk tetszőlegesn nyújthatók függőlegesen, és vízszintesen is. Még a betű eredeti arányait sem kell megtartsuk, tetszőlegesen laposra, vagy éppen magasra torzított szövegeket készíthetünk. Ennek a módszernek azonban van hátránya is. Mivel az olcsó nyomtatók nem képesek közvetlenül postscript fontokat fogadni, a programnak először át kell alakítania ezeket a vektorokat egy pontmátrixá. Ez a folyamat sajnos elég lassú a standard A500-on, vagy 2000-esen. Ennek a számításnak a sebességét egy turbokártyával jelentősen meg lehet növelni. Drága ún. postscript nyomtatók azonban közvetlenül tudják fogadni a vektorfontokat, és maga a nyomtató hardverje végzi el a vektorok által leírt betű leképzését pontmátrixá - pillanatok alatt.
Nem beszéltünk még a képekről. Itt kétfelé kell osztani a dolgot. A Pagestream tartalmaz egy csomó szerszámot vektoros grafikák készítéséhez, mint például vonalzó, körrajzoló, stb. Ezek segítségével egyszerűbb grafikákat a programon belül el tudunk készíteni, mint például grafikonokat, vagy elvi kapcsolási rajzot, stb. Direkt erre a célra készült azonban a sokkal többet tudó Professional Draw nevű program, amivel vektorokkal leírt rajzokat tudsz készíteni. Az így készült rajzoknak hatalmas előnye, hogy a méretüket tetszőlegesen lehet változtatni anélkül, hogy "rücskössé" válna.
Lehetőségünk van továbbá IFF képek betöltésére is. Ezeknek a méretét is meg lehet változtatni, de akkor a kép minősége sokat romlik, hiszen ilyenkor nem vektorosan van tárolva. Lehetőség van IFF képek vektorossá alakítására is. Erre való a Vectortrace nevű program.

- folytatjuk -

SOHA ! ! !

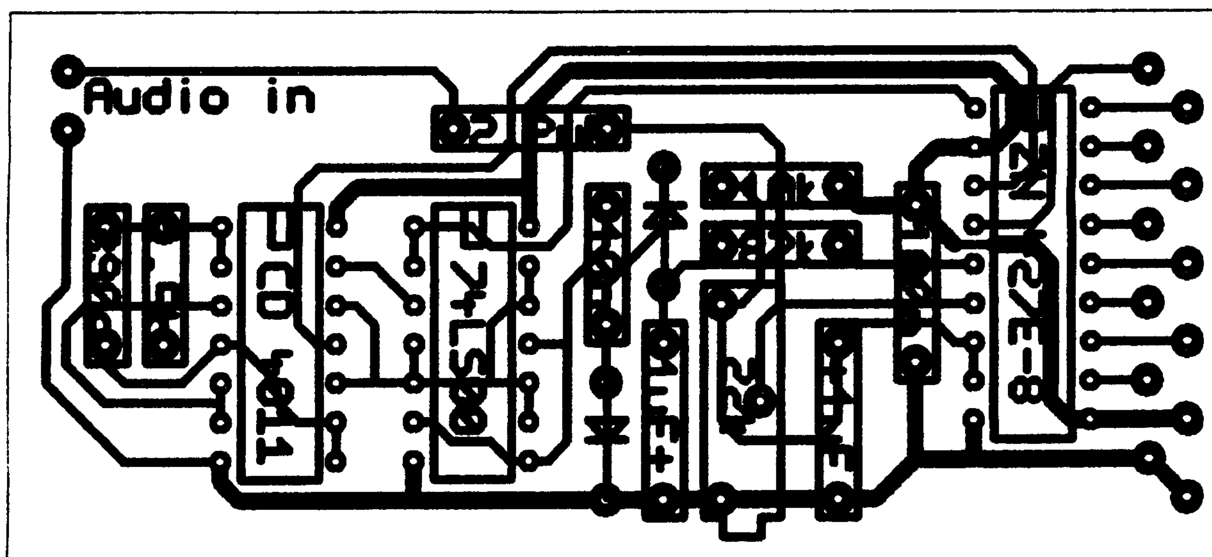
Soha ne húzz ki, és ne dugj be semmit az RGB portra (a monitor csatlakozó), ha a gép be van kapcsolva !!! Tönkremehet az Ágnes, ami nem olcsó mulatság (kb. 1500 ATS) Ezt sajnos tapasztalatból mondom...
BB KING

Hardware

Rovatvezető: Compi

A nyák napja

Az AD áramkör működésének ismertetése után, ideje hogy a kapcsolás megépítésével, és élesztésével foglalkozzunk. Az áramkör eléggé bonyolult, kénytelen voltam a nyákot kétoldalasra tervezni. Mivel kis hazánkban szinte lehetetlen furatgalvanizált panelt készíttetni elfogadható áron, az átkötések számát igyekeztem a lehető legkisebbre csökkenteni. A közölt fóliarajzok közvetlen fotózását nem ajánlom, mivel a rajzolat finomsága ehhez nem elég. Ajánlatos tehát előbb klisét készíteni, és a nyákot arról fotózni. A panelra csatlakozó vezetékek számára nem terveztem furatokat, mivel tapasztalatom szerint a közvetlen felületre forrasztás kényelmesebb. A beültetési rajzon számmal jelölt csatlakozóhelyeket az Amiga parallel portjának megegyező számú lábaihoz kell kötnünk. (Természetesen csatlakozó használatával.) A GND-vel és a +5V-tal jelölt helyekre kell beadni az áramkör +5V-os tápfeszültségét. Ezt levehetjük a külső floppy csatlakzójáról is, de érdemesebb az áramkörhöz egy külön tápot gyártani, természetesen stabilizáltat.

Élesztgetés

Bevezetésként figyelmeztetnem kell mindenkit arra, hogy az áramkört ne próbáljuk szájból-szájba lélegeztetéssel éleszteni, mert egyrészt úgysem használ, másrészt még jó kis áramütést is kaphatunk.

Legjobb, ha az élesztést részegységenként végezzük. Ehhez először is az kell, hogy minden IC-t foglalatba rakjunk, hogy az élesztés folyamán egyenként tehessük be őket a helyükre, természetesen megfelelő helyzetben. Ha valamelyik IC-t véletlenül fordítva rakjuk be, szemet és fület gyönyörködtető fény és hangjelenségben lehet részünk. Az élesztést az összes passzív alkatrész beforrasztása után a segédtápfeszültség-generátorral kezdjük. Itt mondom el, hogy minden IC-t természetesen kikapcsolt állapotban szabad csak a helyére tenni. Első lépésként az üres IC foglalatokon ellenőrizzük, hogy megvan-e a +5V-os tápfeszültség. Ha ez rendben van, rakjuk be a diódák mellet lévő CD 4011-et a helyére, és újra kapcsoljuk be az áramkört. Ekkor a ZN 427-es foglalatának ötös lábán -4, -5 voltot kell mérnünk. Most az óragenerátor élesztése következik. Ehhez tegyük a foglalatba a másik CD 4011-et. Ekkor a ZN hármas lábán meg kell jelenjen egy kb. 100 kHz-es négyszögjel. Most helyükre tehetjük a többi IC-t is, és csatlakoztathatjuk az áramkört a géphez. Hívjunk be egy digitalizáló programot (pl. AudioMaster), és a sampler résznél válasszuk a MONITOR funkciót. Ezután mindkét trimmerpotit tekerjük középállásba. Ennek hatására a képernyőn látható csík kb az ablak közepére kell álljon. Miután a helikális potméterrel a AD nyugalmi szintjét pontosan középre állítottuk, már csak jelet kell adnunk a BE felírattal jelzett pontokra mondjuk egy magnóból, és áramkörünk máris működésre kész.

A hangdigitalizáló megépítéséhez és használatához sok sikert kívánok !

Bódy Attila

Ime egy példa arra, hogy milyen hirdetéseket közöl le az AM abszolút ingyen, közérdekű információ gyanánt:

MI ÚJSÁG ?

2 Millió Amiga

A Commodore cég nemrégen jelentette be hivatalosan, hogy az eladásaik elérték a 2 millió gépet az Amiga családban. Számolgassunk egy kicsit, becsüljük meg, hogy ez mit jelent !
Ez azt jelenti, hogy a Commodore, és a céget körbevevő dealerhálozat 2 billió dollárt vételezett be az elmúlt néhány év alatt.
A két millió gép azt jelenti, hogy minden 2500-dik embernek a világon van egy Amigája. Ha sorba raknád őket kb. 800 Km hosszú Amiga "járdád" lenne. Ha egymás tetejére tennéd a "fiúkat" egy tíz emeletes piramist alkotnának, aminek az alapja akora lenne mint egy futball-pálya. A súlyuk kb. 10.000 tonna lenne, aminek a szállításához 40 db B52-es bombázóra lenne szükség. 200 Megawatt áramra lenne szükség, hogy mindet futtatni tudd az összeset a hozzátartozó perifériákkal együtt. A gépeknek összesen 2000 gigabyte memóriája van. Ez már valószínűleg elé lenne, ha *minden* A500-as mamaboardján ennyi lenne...
Tovább folytatva a fantáziálgatást: ennyi Amiga 8000 db Cray2-es szuperszámítógép számítási teljesítményével egyenértékű... Azt hiszem így már nem kellene sokat várnunk egy Sculpt képre...
Ha az összes monitort egymáshoz tapasztanánk, egy 800 méter széles, és 570 méter magas óriáskijelzőt kapnánk.
Ha már világviszonylatban ilyen nagyot fantáziáltunk, gondolkozzunk el azon, hogy hány Amiga lehet Magyarországon ! Ha minden ember a Földön egyenlő mértékben részesülne a gépekből akkor Magyarországon 800-nak kellene lennie. Ennél pontosabb becslést ezekből nehéz kihozni. Feltételezhető, hogy Afrikában, Kínában sokkal kisebb az egy főre jutó Amigák száma míg nálunk, ugyanakkor az USA-ban és Germániában ez a hányados szinte egy ! Az arányokon nem érdemes filozofálgatni. Szerintünk realisztikusnak egy kb. 4000 Amiga tulajdonos tekinthető. Gondoljunk bele abba is, hogy abba 2 millióba beletartoznak azok az 1000-esek, és 500-asok tömkelege is, amit a gyárnak visszavittek, hogy a gépüket 2000-esre cseréljék, számolnunk kell azzal is, hogy cégek ezreinél van több, mint tizenöt gép is, stb.

Nyugati könyvek forintért ?

Nem, sajnos nem az történt, hogy államunk totálisan impotens kormánya végre konvertibilissé tette volna a forintot, vagy bármit tett volna az ilyen tipusú vállalkozások könnyítésére, (sőt Bod Péter Ákostól olyan megnyilvánulást hallotam a napokban, ami még a legelvakultabb marxista közgazdásznak is becsületére vált volna...).
Nem, nyugatról árút importálni még mindig ugyan olyan bonyolult, és a lehető legjobban igyekszik a kormányzat, hogy az ilyesmivel foglalkozókat tönkre tegye idegileg és anyagilag.
A hír tulajdonképpen csak annyi, hogy a lapunk hátoldalán reklámozó Typotex KFT.-hez útou van az első kliensek által megrendelt könyvszállítmány. Reméljük mire ezt olvasod, már meg is érkeztek ezek a könyvek. Igy a szállítási határdidő kb. egy hónap, ami a jövőben valószínűleg akár két hétre is lerövidíthető lesz majd. Így ha szükséged van valamilyen igazán színvonalas szakirodalomra náluk megrendelheted, és két héten belül már a kezedben is van.

STRORMBRINGER H530

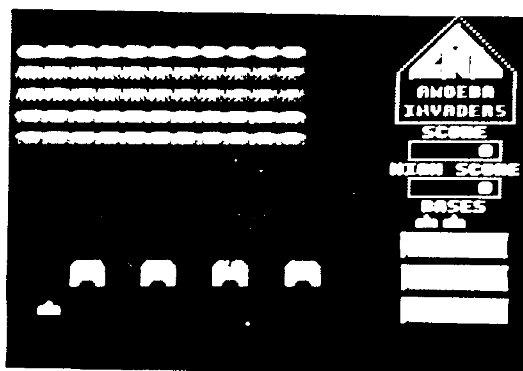
Szokásos hardverújságaink közül az egyik figyelemreméltó egyed ez a kártya. Az Inteligent Memory nevű cég, amely jó hírnévre tett szert a kitűnő minőségű kiegészítők gyártásában ebben az évben hozta ki " hurrikán " továbbfejlesztését, a "viharhozót". Aki rendszeresen olvassa az AM-et az esetleg emlékszik az előző számban elkövetett álmodozásunkra az 500-asba építhető Arriba hardiskkel kapcsolatban. Nos, azt hiszem ha egy A500-ban egy Arriba, és STORBRINGER H530-as lenne, és egy kiállításon kiraknád a hónod alól a mit sem sejtő közönségnek, lenne meglepetés ! Egy ilyen gép többször gyorsabb lenne, mint a leggyorsabb 3000-es.
A H530-ban egy 68030-as CPU van, ami 16, 28, 36, 54 MHz-en futhat, valamint egy 68882 FPU (lebegőpontos aritmetikai koprocesszor), ami 16,28,36,60 MHz-en. A kártyán továbbá 8MB szupergyors 32 bites RAM-nak van hely, ami lépésekben beültethető és teljesen autokonfigurációs. A kártya minimális kiépítésben 2195 DM-be kerül, amit egyelőre sajnos nem tudunk, hogy mit tartalmaz. (Hány MHz, mennyi RAM)
Ha már itt tartunk leírjuk a cég másik két kártyáját is. A HURRICANE 500-as 16 MHz-es 68020-as procin alapul. Van rajta hely a 68882-es FPU-nak (16,28,36 MHz), és 4MB 32 bites nulla várakozási statusú RAM-nak. Ez a kártya a 16MHz-es CPU-val, és 1MB RAM-mal 1095 DM-be kerül.
Hogy a 2000-esről is ejtsünk néhány szót:
A HURRICANE 2000 kártya egy kicsit zűrösnek tűnik a hirdetés alapján. Van rajta egy SCSI kontroller, de nem írják, hogy 8, illetve 16 bites, ami bedig egyátalán nem mindegy a sebesség szempontjából (az SCSI kontroller harddisk és egyéb ún. SCSI perifériák illesztésére való). Arról sem szól a fáma, hogy van-e rajta FPU, vagy egyátalán hely neki a kártyán. 4MB 32 bites RAM bővítési lehetőség és direk elérés a 16 bites RAM kártyákhoz. Az igazat megvallva én ha a 2000-esemhez turbókártyát vennék, (feltéve ha...) a GVP3001-es mellett döntenék. Hogy miért arról majd később, ha egy teljes cikket a turbókártyáknak szentelünk.

H2800 28MHz Kit DM 3495.00
H2800 50MHz Kit DM 5995.00

Intelligent Memory GmbH
Adam Opel Str. 10
6000
Frankfurt 60
Tel.: 00-49-69-41 0071-73

ON DISK 03:

Az úságban található listák
"CAR" - ray-tracing animáció
Public Domain játék:
Galaxy

ON DISK 01, 02:

SUPERHAM KÉPEK (Bohóc, rózsa)
(A Super-Ham egy olyan képformátum, ahol soronként új palettát használ a gép. A Minőség ? Fantasztikus !
AM Ray-tracing animáció
TRON Basic játék !
Clickdos
Soundtracker lejátszórutinok

PIAC

Az MNB árfolyamai:
USD - 69.12 Ft
DM - 47.32 Ft
ATS - 6.69 Ft
GBP -137.29 Ft

Február 11.-i keresztárfolyamok:

	USD	DM	ATS	GBP
USD	1	1.45	10.95	0.50
DM	0.68	1	7.03	0.34
100 ATS	9.77	14.223	1	4.91
GBP	1.99	2.89	20.37	1

A Novotrade 2C áruház érvényben lévő árlistája:

C-64 alapgép	19.400.Ft
VC 1541/II. drive	19.900.Ft
1530 datasette	3.500.Ft
C-64 mouse	3.200.Ft
MPS 1230 nyomtató	24.900.Ft
Monochrome monitor (12" zöld)	14.000.Ft
Joystick	1.300.Ft
Amiga 500 alapgép	59.900.Ft
Amiga RF modulátor	3.290.Ft
Amiga tárbővítő (1-MB)	12.900.Ft
Amiga tárbővítő (1-MB órás)	14.500.Ft
Amiga hard disk (20-MB)	54.500.Ft
Color stereo monitor 1084 S. (14")	35.000.Ft

Börze

AZ Amiga Magazin ingyenes hirdetési rovata. Extra hirdetés: 100 Ft

Lépj más dimenziókba ! KICKSTART V.2.0 (lemezen), Workbench V2.0, Extras V2.0. A három együtt 1000 FT vagy 15 db új lemez (3.5"-os) Veszprém, pf. 296. 8200

Original No-Name 3.5" DSDD mágneslemez eladó 650 Ft/doboz áron amíg a készlet tart. Érdeklődni: Gerencsér András 1667-305, az esti órákban.

ACTION REPLAY cartridge Amigához, és C-64-hez ! Egyéb C-64-es cartridgeok és tartozékaik is eladók. Tel.: 1645-442

Amiga 500 és C64 programokat cserélek és eladok. Listát kérek és küldök. Főleg felhasználói és játékprogramok érdekelnek.
Címem: Németh András, 9081 Győrújbarát, Veres P.u.23.

3.5"-os DSDD lemezek eladók. Ár: 700 Ft/10 db, programokkal együtt 900 Ft/10 db. Kérésre programlistát küldök. Érdeklődni lehet 18 óra után: 155-1688

PHILIPS monitor eladó. Irányár 25.000 Ft.
Pető Zoltán, Paks, Ifjúság u.10 7030.
Tel.: (75) 10-602

FELHASZNÁLÓI és szimulátor programok cseréje. Széchenyi János 2701 Cegléd, Pf.55/HK.

C1581-ES DRIVE-omat elcserélném 3.5"-os lemezekre, vagy 3.5"-os, 5.25"-os drive-ra Amigához. Eladó Amiga 500 (1MB RAM)
Vasics Tamás
8855 Belezna, Kossuth u. 40.

A FLIGHT SIMULATOR magyar nyelvű leírását keresem megvételre
Farkas László
5435 Martfű, Szolnoki út 13.

ELADÓ: A500 + 1MB + Thomson Color Monitor, 110 db lemez, lemeztartó, Jumbo-joy, egér.
Tel.: (83) 11-626

AMIGA PRG.-OK (25Ft-ért) eladók. KERESEM az Imagine, Obitus, Lemmings című programokat. Turbosilver és Assembler tanfolyam magyarnyelvű leírása eladó 700/700 Ft.
Kotróczó Balázs
1124 Bp., Hegyalja út 63
Tel.: 165-5110

DEMÓK, FELHASZNÁLÓI programok cseréje 1MB Amigán ! Érdeklődni levélben !
Bácsi Péter
1134 Bp., Gidófalvy L.u.9 VIII.em.3

ELADÓ: RED SECTOR DEMOMAKER, akár az eredeti is, német leírással. Keresek mindenféle olyan programot, amivel valamit készíteni lehet.
Krajczár Róbert
3700 Kazinbarcika, Kun Béla u.13.

Képek scannelését (digitalizálását) vállalom. További info-ért írj a következő címre:
Kéri László
1031 Bp., Amfiteátrum u.26.

AMIGA PROGRAMOK 20FT/db és Noname lemezek 95 Ft/db eladók. Kérésre listát küldök.
Lajos Róbert
6723 Szeged Szilléri SGT. 24/A II/6

PROGRAMCSERE Amiga 500-ra ! Kérésre listát küldök !
Kersztfalvi János
1034 Bp., Doberdó út 4.

Magyar nyelvű szakkönyveket vagy fénymásolatokat vennék A500-hoz.
Kovács Gábor
2030 Érd, Sárd u.5

AMIGA 500-hoz hangdigitalizáló, 0.5-2MB közötti memóriabővítő, 3.5" lemez eladó.

Szirovica Ernő
6771 Szőreg Szerb u.30
Tel.: (62) 55-061

EXTRA AMIGA PROGRAMOK kaphatók 25 ft/disk. Amiga lemezek eladók 950Ft/10db
Magyar nyelvű Amiga szakkönyvek kaphatók. BASIC, DOS, gépi kódú felhasználói kézikönyv.
Haár László
1133 Bp., Dráva u.11
Tel.: 1732-008

KERESEK C64-re olcsó nyomtatót. Ajánlatokat a következő címre kérem:
Mihály Győző
3441 Mezőkeresztes, Rákóczi út 34/1

ELADÓ 3.5" külső drive ! (Amiga)
Dara Viktor
5100 Jászberény, Fáy A.u.21
Tel.: (57)12-469

C64 + floppy + magnó + 80 lemez tartóval + 2 joy eladó.
Rácz Tamás
3348 Szilvásvárad, Park u.19
Tel: (36) 55-245

AMIGA 500-hoz RAM bővítőkártya eladó.
Tel.:(62) 84-181

SWAPPERT COOL CONTACTOKKAL, Angol nyelvtudással, hot stufokkal, NEM játékorientáltsággal keresünk.
Nexus 6 of 23 celsius crew 8200 Veszprém, pf.296
AMIGA PROGRAMOK nagy választékban eladók lemezzel együtt (80 ft-db), válaszborítékért listát küldök.
Amiga shop !
1213 Bp., Határ u.103

EZ FANTASZTIKUS ! Millió adat, cím, telefonszám. Könyvtárad, video, és hangkazettáid nyilvántartására, visszakeresésére alkalmas a DATAMAT PLUS AMIGA ! Magyar nyelvű könyvvel !
Telefon: 185-3642

AMIGA 500-ra keresek olcsón játék és felhasználói programokat. Keresem a Last Ninja II, és a Day of Thunder nevű programokat.
Nagy Péter
3881 Abaújszántó, Petőfi út 32

If YOU HAVE ANY new idea, or you are a cool guy then write to NEXUS 6 of 23 Celsius Crew. Grafix, Demo-user swap.
Veszprém, 8200 Pf.296.
Bye !

AMIGA PROGRAMOK 20 Ft-ért. Csere is lehetséges. C64-hez nyomtató eladó !
Vadon Zoltán
Telefon: 1669-539 (délután)

AMIGÁRA programokat cserélnék, keresek hardware leírásokat (genlock, képdigitalizáló, modem). A címem:
Sipos István
2013 Pomáz, Orgona út 57.

ELADÓ ! Márkás (3M, BASF...) 5.25" lemezek kedvező áron !
Agócs Péter
4211 Ebes, Gázláng u.1.
Tel.: (52) 66-352

ÉPÍTÉSZETI ÉS GRAFIKUS SZOFTVEREKET KERESEK. AZ E TÉMÁVAL FOGLALKOZÓKKAL LEVELEZNÉK.
Bogár László
8734 Somogyzsitfa, Ady Endre u.8.

**AMIGÁSOK ! Szuper programokat olcsón, gyorsan ? Érdekel a computer zene ? Írj ! válaszborítékért részletes tájékoztatót és listát küldök ! Programjaimról részletes felvilágosítást is tudok mellékelni ! Contsructions Kit-eket (Shoot em up, stb.) keresek. AMOS leírás érdekel, Írj !
Darvalics Tibor (Cronon)
8256 Ábrahámhegy
Patak u.6.**

MI LESZ ?

VIDEOLUX professinal ismertetÖ

Varga Csaba: hideg reset kapcsoló

Deluxe Paint... Pagestream...

Teszt: Digiview Gold 4.0

Amiga a Disco-computer

És még egy csomó más...

AMIGA MAGAZIN

Csak az Amigáról fehéren-feketén

Az AM postacíme:
H1075 Budapest, Tanács krt. 5/C.
(Csak postai küldemények fogadására.)

Felelős kiadó: HORIZON-multiplan KKT.

Szerkesztők: Bordás Bence és Ürmössy Zoltán

Az februári szám munkatársai:
Bódy Attila
Beleznai Annamária
Ürmössy Zoltán
Jászberényi Márk
Kiss Sándor
Kosir Attila
Kéri László

Megjelenik havonta, ára 148.- Ft.
Megrendelhető az AM postacímén a lapban található megrendelőlapon vagy levélben.
Előfizetési díj:
negyedévre: 444.- Ft
fél évre: 888.- Ft
egy évre: 1768.- Ft

Nyomda:
Alfaprint Nyomdaipari Szövetkezet

A szedés a Horizon-multiplan kkt DTP rendszerén készült.

HU ISSN: 0866-5141

Na látod! Ugye mondtuk, hogy amint lehet, olcsóbbak leszünk!

Ne felejtsd el visszaküldeni a visszacsatolást, amilyen hamar csak tudod! Használd ki az ingyenes hirdetési lehetőséget, válj meg a fölösleges belső bővítődtől, és bővítesd ki a géped alaplapon (csak ha 1.3–as géped van)! Így az 1.2–esek olcsón jutnak belső bővítőhöz, de azért te is jól járhatsz. Szerezz Amiga Amigókat, levelező, cserepartnereket!

Rendeld meg az AM–et! Ugye tudod, hogy az egyetlen biztos módja az újságunk megkapásának, ha tőlünk megrendeled. Ez azt jelenti, hogy a Visszacsatoláson kitöltöd az adataidat, és a megrendeléseddel kapcsolatos egyéb adatokat (milyen géped van, mi érdekel, stb.) Ezt add postára, és add föl az előfizetési díjat rózsaszín postautalványon (a postán kell kérni) a postacímünkre:

AMIGA MAGAZIN
1075 Budapest
Tanács Krt.5 c

Az előfizetési díj:

Februári szám: 148 Ft
Negyedévre: 444 Ft
Fél évre: 888 Ft
Egy évre: 1776 Ft

Aki már megrendelte a 190 forintos újságot, az így hosszabb ideig fogja kapni.
Aki egy évre fizette be, az plusz 4 hónapig fogja kapni.
Aki fél évre, az plusz két számot kap újabb befizetés nélkül.
Aki negyedévre fizette be, annak majd kevesebbet kell fizetnie, hogy meghosszabítsa a megrendelését.